

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ 2 เรื่อง

การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

The development of the system and raise the organization of active saving group for sustainable community welfare

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

เรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

The management of active saving group for sustainable community

โดย

นายคุณวัฒน์ ดวงมณี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

พ.ศ.2563

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 800763023

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ 2 เรื่อง

การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ
ชุมชนอย่างยั่งยืน

The development of the system and raise the organization of active
saving group for sustainable community welfare

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

เรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

The management of active saving group for sustainable community

โดย

นายคุณวัฒน์ ดวงมณี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

พ.ศ.2563

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 800763023

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Sub - Research Report 2

The development of the system and raise the organization of active
saving group for sustainable community welfare

Under Research Program

The management of active saving group for sustainable community

By

Mr. Khunnawat Duangmanee

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Sisaket Buddhist Colleges

B.E.2563

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 800763023

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน
ผู้วิจัย:	นายคุณวัฒน์ ดวงมณี
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ
ปีงบประมาณ:	2563
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน 2) เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน 3) เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน งานวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำกลุ่ม และคณะกรรมการ สมาชิกในพื้นที่ ที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า คือ การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนเกี่ยวกับมิติภายในของความเป็นเราอย่างมาก ทั้งในด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด เพราะมนุษย์ให้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายเกี่ยวกับตนเองที่สัมพันธ์กับโลก จึงได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ การพัฒนาระบบและยกระดับระบบส่วนบุคคล ระบบสวัสดิการของชุมชนทางสังคม และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของชุมชนอย่างยั่งยืน ปัญหา และอุปสรรคระบบการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยไม่ได้รับความร่วมมือของชุมชน

เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า คือ สวัสดิการของเครือข่ายสัจจะฯ และกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนกองทุนสัจจะฯ ทุกกองทุนมีการจัดสวัสดิการตามระเบียบเครือข่ายไม่ครบที่เครือข่ายกำหนด ซึ่งสวัสดิการที่จัดได้ครบกองทุน ด้านปัจเจกบุคคล ได้แก่ สวัสดิการรับขวัญบุตรแม่คลอดลูกนอนโรงพยาบาลปనికి ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีเพียงสวัสดิการคนทำงาน และด้านระบบบริการสาธารณสุขมีเพียงสวัสดิการรักษาพยาบาล และสวัสดิการที่จัดได้เพียงบางกองทุน

เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า คือ การจัดรูปแบบระบบสวัสดิการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่ม

สัจจะสะสมทรัพย์อยู่ได้เพราะกองทุนสวัสดิการนี้จะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออกจากกลุ่ม เพราะถ้าลาออกไม่ได้รับการแบ่งเงินสวัสดิการให้เพราะเป็นเงินกองกลางของกลุ่มโดยพบว่าสมาชิกกลับมีผูกพันต่อกลุ่มมากขึ้นเพราะต้องพึ่งพาต่อกลุ่มในขณะเดียวกันก็พยายามช่วยกันทำให้เงินนี้โตมากขึ้นเพื่อให้กองทุนนี้สามารถดูแลสมาชิกให้ได้มากที่สุดกลุ่มจึงมีความเข้มแข็งมากขึ้นตลอดเวลาในบางกลุ่มได้พยายามเร่งสร้างให้เงินกองทุนสวัสดิการนี้เติบโตรวดเร็วมากยิ่งขึ้นได้

Reserch Title: The development of the system and raise the organization of active saving group for sustainable community welfare

Researcher: Mr. Khunnawat Duangmanee

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Sisaket Buddhist Colleges.

Fiscal Year: 2563/2020

Research Scholatship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) To study the development of active savings groups for sustainable welfare system for sustainable community welfare 2) To develop the system and improve the system for sustainable community welfare of active savings groups for sustainable welfare 3) to propose a system development model and upgrade the group welfare system to save assets for sustainable community welfare This research uses a qualitative research methodology. From collecting data through an in-depth study of documents and interviews. Among the main contributors are group leaders and the committee Local members Who participate in the formation of the group the tools used are In-depth interview Data analysis using content analysis.

The results of this research were:

Developing a community welfare system is very much about the inner dimension of our being. Both emotionally Thought Because humans give meaning or change the meaning of themselves concerning the world, there are three levels: system development and personal system enhancement. Social community welfare system and the community's of active savings groups for sustainable welfare, still standing, problems and obstacles, a system of development, welfare system for the of active savings groups without the community cooperation.

To develop a system and upgrade the welfare system of active savings Group for sustainable community welfare. And other groups in the fund community

Every fund has welfare by the network regulations, not all specified by the network. Which the benefits provided are fully funded in terms of individual aspects such as welfare, maternity leave, childbirth, cremation, social environment, only workers' welfare. And in the health service system, there was only medical welfare and welfare that can only be provided for some funds.

Propose a model for system development and upgrading the welfare system of active savings group for sustainable community welfare Found that this welfare system format is an important factor that keeps the of active savings group. Fund alive because this welfare fund will motivate the members not to leave the group. Because if resignation did not receive a share of welfare money because it is a pool of the group, it was found that the members became more attached to the group because they were dependent on the group while trying to help each other to grow this money in order for this fund to be able to take care of its members as much as possible, the group will become stronger all the time, in some groups trying to accelerate the growth of this welfare fund.

กิตติกรรมประกาศ

แผนงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” นี้ เป็นงานวิจัยย่อยเรื่องที่ 1 เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน ภายใต้แผนวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารระดับสูง ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่อนุมัติหัวข้อการวิจัย และให้การสนับสนุน พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร., ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ที่ได้เมตตาแนะนำและให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการค้นคว้าทำวิจัยที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งและขอบคุณผู้บริหาร บุคลากรสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ทุกรูป/คนที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการ กำกับดูแล ให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ผู้วิจัยและคณะขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาครัฐ ที่ให้ข้อมูลสำคัญในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จลงได้และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์เชิงนโยบาย การปฏิบัติการ และวิชาการต่อไป

นายคุณวัฒน์ ดวงมณี

24 กุมภาพันธ์ 2564

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย		(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		(ค)
กิตติกรรมประกาศ		(จ)
สารบัญ		(ฉ)
สารบัญภาพ		(ซ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ		(ณ)

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ปัญหาที่ต้องการทราบ	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	7
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9

บทที่ 2 แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ	9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ	10
2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ	10
2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ	13
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน	21
2.3.1 ความหมายเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน	21
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน	26
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	29
2.4.1 ความหมายเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	29
2.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	31
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย	66
3.2 พื้นที่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	70
3.6 การนำเสนอผลวิจัย	70

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลการศึกษา “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน	71
4.2 เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน	74
4.3 เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน	80
4.4 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	84

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย	87
5.2 อภิปรายผล	91
5.3 ข้อเสนอแนะ	93

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์การวิจัย	102
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้ให้ข้อมูลวิจัย	106
ภาคผนวก ค เอกสารรับรองการนำไปใช้ประโยชน์	110
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	112
ภาคผนวก จ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย	115

ประวัติผู้วิจัย	118
-----------------	-----

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
รูปภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	8
รูปภาพที่ 4.4	การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน	93

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คัมภีร์พระไตรปิฎก

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ อ้างอิงคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย และพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีนั้น ใช้หมายถึงการระบุชื่อคัมภีร์และระบุเล่ม/ข้อ/หน้า ของพระไตรปิฎกเล่มนั้นๆ เช่น ที.ส. (ไทย), 9/406-443/175-196. หมายถึง ทีฆนิกาย สीलขันธวรรค (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย) เล่มที่ 9 ข้อที่ 406-443 หน้าที่ 175-196. เป็นต้น อักษรย่อที่ใช้ในที่นี้ มีดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (ไทย)	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จุ. (ไทย)	วินัยปิฎก	จุฬวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ภิกขุณี. (ไทย)	วินัยปิฎก	ภิกขุณีวิมังค์	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย)	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ส. (ไทย)	ทีฆนิกาย	สीलขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ม.อ. (ไทย)	มัชฌิมนิกาย	อุปปิณณาสก์	(ภาษาไทย)
ส.ข. (ไทย)	สังยุตตนิกาย	ขันธวารวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

ที.ส.อ. (บาลี)	ทีฆนิกาย	สมุญจลวิลาสิณี	สีกุขนธวคคอกุฎฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.อิติ.อ. (บาลี)	ขุททกนิกาย	ปรมตถทีปนี	อิติวุตตกอกุฎฐกถา	(ภาษาบาลี)

ปกรณ์วิเลศ

มจก.ตถ. (บาลี)	มจก.ตถ.ทีปนี	(ภาษาบาลี)
----------------	--------------	------------

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นรูปธรรม หรือ ภาคปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกษตรกรมีภูมิคุ้มกัน จากความเสี่ยงที่ต้องเผชิญจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การกระบวนการผลิต การตลาด นโยบายทางการเกษตร อาทิ เช่น ความผันแปรของ ธรรมชาติ¹ สภาพภูมิอากาศ ความเสี่ยงด้านราคาปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วง ฤดูกาลผลิต และ ราคาผลผลิตที่มีความผันผวนลดลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลง นโยบายการเมือง โดย พระองค์ท่านได้ทรงพระราชทาน พระราชดำริและสร้างต้นแบบ และตัวอย่าง ของ การทำเกษตร แนวใหม่ ที่ให้ความสำคัญ และ เคารพต่อธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เพื่อให้เอื้อต่อการทำ เกษตรกรรมให้ยั่งยืน ที่ไม่ใช่สารเคมีสังเคราะห์ในกระบวนการผลิต ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรรายย่อยที่มี ที่ดินไม่มากได้ใช้เป็นแนวทางใหม่ที่กลับมาพึ่งพาตนเองและระบบนิเวศที่สมดุล ให้สามารถมีวิถีชีวิตที่ เรียบง่ายเพื่อเป้าหมายของทฤษฎีใหม่ คือ ความพออยู่ พอกิน พอใช้ พอ ร่มเย็น ให้ได้เสียก่อน เพื่อที่จะได้พัฒนาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เกษตรทฤษฎีใหม่ ในความหมายที่นำเสนอต่อไปนี้ หมายถึง ทฤษฎีใหม่ด้านการเกษตรที่เน้นการบริหารจัดการ น้ำ ที่ดินและแรงงานจำนวนไม่มากนัก (น้อย) ซึ่งเป็นหนึ่งในพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อ การอยู่อาศัยและการดำเนินชีวิตอย่างมั่นคง ยั่งยืน ซึ่งเป็นการคิดบนหลักการใหม่ ที่แตกต่างจาก แนว ทางการทำการเกษตรเพื่อการค้าและอุตสาหกรรม ที่มุ่งผลิตผลผลิตในปริมาณมากเพื่อการค้าขายเป็น หลัก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ในช่วง แรกของการพัฒนาทฤษฎีใหม่นั้น พระองค์ทรงใช้พื้นที่บริเวณวังสวนจิตรลดาเป็นสถานที่ ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง จากนั้นได้ขยายไปยังโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามจังหวัด ต่างๆ ปัจจุบันมีโครงการพระราชดำริและโครงการตามแนวพระราชดำริมากกว่า ๔,๕๐๐ โครงการ โดยโครงการพระราชดำริสำคัญโครงการหนึ่งตั้งอยู่ ณ วัดมิ่งมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิม พระเกียรติในจังหวัดสระบุรี ซึ่งถือเป็นพื้นที่แรกที่ได้นำ “ทฤษฎีใหม่” ด้านการเกษตรสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมจนประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ทั่วประเทศ

¹ จากหนังสือ ทฤษฎีใหม่ หลักการพึ่งตนเองที่ยั่งยืน ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อการ ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการองค์กร ของกลุ่ม
 สัจจะสะสมทรัพย์จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของปัญหาที่เกิดขึ้นจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดใน
 การบริหารจัดการ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ทรงแสดงพระธรรมคำสอนว่าด้วยหลักพลังแห่ง
 ธรรมว่าด้วยพละ 4 เป็นหลักธรรมที่สำคัญมากที่สุดในการดำเนินชีวิตเป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้
 ประพฤติผู้ปฏิบัติประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพเราจะเห็นว่าชีวประวัติ
 ของผู้ที่ประสบความสำเร็จในโลกนี้จะเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักพลังแห่งธรรมพละ 4 ด้วยกันหมด
 ทั้งสิ้นเป็นแนวทางการบริหารเชิงพุทธหลักธรรมพละ 4 ที่กล่าวถึงปัญญาพละ วิริยะพละ อดวิชขพละ
 และสังคหพละ คำว่าพละคือคำเดียวกับคำว่าพลังการสะสมบุญการสะสมความดีการประพฤติอยู่ใน

การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจัดการองค์กร ของกลุ่ม
 สัจจะสะสมทรัพย์จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของปัญหาที่เกิดขึ้นจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดใน
 การบริหารจัดการ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ทรงแสดงพระธรรมคำสอนว่าด้วยหลักพลังแห่ง
 ธรรมว่าด้วยพละ 4 เป็นหลักธรรมที่สำคัญมากที่สุดในการดำเนินชีวิตเป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้
 ประพฤติปฏิบัติประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพเราจะเห็นว่าชีวประวัติ
 ของผู้ที่ประสบความสำเร็จในโลกนี้จะเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักพลังแห่งธรรมพละ 4 ด้วยกันหมด
 ทั้งสิ้นเป็นแนวทางการบริหารเชิงพุทธหลักธรรมพละ 4 ที่กล่าวถึงปัญญาพละ วิริยะพละ อดวิชขพละ
 และสังคหพละ คำว่าพละคือคำเดียวกับคำว่าพลังการสะสมบุญการสะสมความดีการประพฤติอยู่ใน

ธรรมเป็นการสร้างพลังแห่งความดีเป็นการสร้างพลังธรรมให้เกิดขึ้นการสร้างปัจจัยแห่งความสำเร็จให้ชีวิตหน้าที่การงานสามารถจัดให้เห็นหมวดหมู่ของพระธรรมในแต่ละหมวดเพื่อเป็นทางในการประพฤติการปฏิบัติในการเจริญปัญญาความอดสาหะพากเพียรไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคการทำ ความดีด้วยความสุขจริตและความเป็นที่รักใคร่เมตตาอ่อนเป็นพลังทั้ง๔ ที่จะขับเคลื่อนให้เข้าสู่จุดหมายและความสำเร็จ ขับเคลื่อนให้เข้าสู่จุดหมายและความสำเร็จรวมถึงหลักการบริหารและพัฒนา ศักยภาพของบุคคลไว้ว่า² กระบวนการ (พัฒนา) บุคคลที่ยั่งยืนก็คือ (1) จะต้องบริหารที่ตัวบุคคลก่อนที่ฝึกหัดดี แล้วนั้นสำหรับเป็นแม่แบบหรือก่อนกลางเพื่อที่จะประสานเข้ากับส่วนต่างๆ ทั้งมนุษย์,สังคม, ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี เพื่อให้ระบบต่างๆ สืบต่อกันไปได้เป็นอิสระแก่กันเกื้อกูลต่อกัน ไม่เบียดเบียนกันและกัน วีระ สุภากิจ ดังนั้นทุกหน่วยงานจึงจำเป็นต้องสร้าง จัดและพัฒนาระบบ ข้อมูลงานธุรการขึ้นซึ่งข้อมูลระบบงานสารบรรณที่มีคุณภาพจะต้องมีความเที่ยงตรงตามเรื่อง ที่ต้องการใช้เรียกใช้ได้สะดวก รวดเร็วและทันต่อเวลา โดยข้อมูลดังกล่าวจะรวบรวมได้จากการ ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานและจากแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง การบริหารงานโดยไม่ใช้ข้อมูล ช่วยในการตัดสินใจย่อมเสี่ยงต่อการผิดพลาดสูง และส่งผลกระทบต่อบุคลากร หน่วยงาน และองค์กร ที่รับผิดชอบจำนวนมาก³ หากการตัดสินใจผิดพลาด ความเสียหายจะกระทบถึงเศรษฐกิจสังคม และประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง การมีระบบข้อมูลงานสารบรรณที่ดีมีคุณภาพ มีข้อมูลที่ละเอียดถูกต้อง ทันเวลา และเหตุการณ์จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจเป็นไปอย่างมีคุณภาพการพัฒนา ระบบ (Systems Development) เป็นกิจกรรมทั้งหมดที่จำเป็นในการนำระบบมาใช้เพื่อแก้ปัญหา ขององค์กรหรือสร้างโอกาสให้กับองค์กร การพัฒนาระบบมีหลายวิธีวิธีหนึ่งที่เป็นที่นิยมนำมาใช้ใน การพัฒนาระบบ คือ การพัฒนาระบบงานแบบวงจรชีวิตหรือวงจรการพัฒนา⁴ (SDLC : Systems Development Life Cycle) ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาที่ แตกต่างกันไปแต่ก็มีขั้นตอนที่คล้ายๆ กัน ประกอบด้วยการศึกษา และสำรวจระบบ (Systems Investigation) การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) การออกแบบระบบ(Systems Design) การนำระบบไปใช้ (Systems Implementation) และการบำรุงรักษา และตรวจสอบระบบ (Systems Maintenance and Review)

² พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน. อ้างในทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวด สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, 2543),หน้า13-20.

³ วีระ สุภากิจ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539), หน้า 8.

⁴ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พินิจ, 2545), หน้า 244.

องค์กรกลุ่มนี้จะสะสมทรัพย์ได้นำแนวคิดและวิธีการทางเศรษฐกิจของพระพุทธศาสนา 2 ประการคือการผลิตและการบริโภคที่เน้นการมีสัมมาทิฐิได้แก่ความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมมีเหตุมีผลในการผลิตและบริโภควัตถุเพื่อให้ชีวิตอยู่สร้างประโยชน์แก่สังคมใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้คุ้มค่าด้วยปัญญาไม่ส่งเสริมการผลิตแบบทุนนิยมและบริโภคด้วยตัณหาแต่เน้นให้ผลิตด้วยปัญญาค่อยเป็นค่อยไปตามเหตุปัจจัยและรู้จักประมาณในปัจจัย⁴ ที่สำคัญต้องตั้งอยู่บนประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นอย่างถูกต้องและเป็นธรรม⁵ การเอาแนวคิดแบบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธมาพัฒนาจัดการด้านเศรษฐกิจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ย่อมเกิดความมั่นคงทั้งด้านปัจจัยภายนอก(ทรัพย์สินเงินทอง) และภายใน (คุณธรรม) คือ ทำให้คนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีคุณธรรมในตนอีกทั้งปัญหาทางสังคมก็จะน้อยลงประชาชนก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ส่วนรวมรู้จักช่วยเหลือทำกิจกรรมด้านเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมกับชุมชนอาศัยแนวคิดอุดมการณ์และวิธีการทางเศรษฐกิจของพระพุทธศาสนาการประยุกต์หลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจวัฒนธรรมและสังคมของคนในวิถีนเฉพาะตนเองทั้งสามได้พิสูจน์ให้เห็นว่าหลักการสัมมาอาชีวะเป็นจริยธรรมทางธุรกิจที่สร้างรายได้และสร้างความเติบโตแก่องค์กรอย่างต่อเนื่องมั่นคงเป็นการสร้างธุรกิจอย่างยั่งยืนพร้อมๆ กับการสร้างประโยชน์แก่สังคมตลอดจนเป็นการพัฒนาจิตใจและเป็นมรรคาในการพัฒนาชีวิตของผู้ทำงานสู่จุดหมายสูงสุดสังคมตลอดจนเป็นการพัฒนาจิตใจและเป็นมรรคาในการพัฒนาชีวิตของผู้ทำงานสู่จุดหมายสูงสุดความสำเร็จขององค์กรทั้งสามแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาและธุรกิจไม่ใช่อุดมการณ์ที่สวนทางไม่ใช่เส้นขนานที่ไม่บรรจบแต่คือเส้นตรงเดียวกันที่ไม่สามารถแยกขาดจากกันได้⁶งานพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ ฉะนั้นในงานพัฒนาชุมชนจึงพยายามที่จะพัฒนาด้านต่างๆ ไปพร้อมกันในทุกๆ ด้านให้เกิดความสัมพันธซึ่งกันและกัน เพราะทุกภาคส่วนการพัฒนาจะมีส่วนช่วยสนับสนุน ซึ่งกันและกันอย่างมาก กล่าว คือหากให้การพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวโดยละทิ้ง หรือไม่ให้ความสำคัญแก่ด้านอื่นอย่างเท่าเทียมกันแล้วด้านที่ได้รับการพัฒนานั้นจะไม่ประสบ ความสำเร็จอย่างแท้จริง เพราะมีด้านที่ไม่ได้รับการพัฒนาจะกลายเป็นปัญหาที่แฝงอยู่ด้วยเหตุนี้การ พัฒนาชุมชนจึงต้องพัฒนาทั้งคน

⁵พระมหาจุลศักดิ์ จีระพัฒโน (รณน้อย), “แนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจแนวพุทธของปราชญ์อีสาน”.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2548),

⁶ ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย, จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551),

และวัตถุไปพร้อมๆ กัน⁷ งานพัฒนาชุมชนด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนได้ ฉะนั้นในงานพัฒนาชุมชนจึงพยายามที่จะพัฒนา ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมกันในทุกๆ ด้านเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่ง กันและกัน เพราะทุกภาคส่วนการพัฒนาจะมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันไม่ว่าจะทางพระพุทธศาสนาก็เช่นเดียวกันยังเป็นหน่วยสนับสนุนในการที่จะพัฒนาชุมชนซึ่งในทางพระพุทธศาสนาผู้วิจัยได้นำหลักธรรมที่เป็นประโยชน์ในการที่จะพัฒนาชุมชน คือ หลักสาราณียธรรม⁸ ได้แก่ 1) เมตตาการุณยธรรม 2) เมตตาวิจิตรธรรม 3) เมตตาโมกขธรรม 4) สาธารณโภคี 5) สีสสามัญญตา 6) ทิฏฐิสามัญญตา หลักสาราณียธรรม เป็นหลักธรรมที่จะเสริมสร้างความรู้สึกที่ดี ให้เกิดขึ้นต่อกันและกันอยู่เสมอในยามที่ระลึกถึงกัน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้นด้วยหากสังคมใดต้องการที่จะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็น ปึกแผ่นให้เกิดขึ้น ก็ควรที่จะต้องนำเอาหลักธรรมธรรมทั้ง 6 ประการ ไปใช้อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาชุมชนโดยมีหลักพุทธธรรมเป็นพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน สามารถนำไปบูรณาการใช้ในการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เจ้าอาวาสวัดพร้อมคณะกรรมการวัด และผู้นำชุมชนจึงได้ประชุมปรึกษาหารือแนวทางที่จะผลประโยชน์ต่อชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จัดตั้งองค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นมาเพื่อความเป็นอยู่ของชุมชนชาวบ้าน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีเงินนำไปลงทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ การงานมีรายได้เพิ่ม เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดี มีสวัสดิการยามเจ็บไข้ได้ป่วย พร้อมคณะกรรมการวัดและผู้นำชุมชนตกลงกันจึงได้จัดตั้งองค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นโดยมีเจ้าอาวาสวัดกันทรอมใต้ เป็นประธานที่ปรึกษาในการดำเนินการ ด้วยเหตุผลข้างต้นดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประวัติการพัฒนาระบบและตามแนวเชิงพุทธของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบจัดองค์กรรวมทั้งผลในการดำเนินงานภายใต้รูปแบบโดยการประยุกต์หลักธรรมเข้ามาใช้ในการจัดการสวัสดิการตามแนวพุทธของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อประโยชน์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวเชิงพุทธในยุคปัจจุบัน และเป็นแบบอย่างต่อองค์กรอื่นๆ ต่อไป

⁷ พระบุญโชค กิตติสาโร (คำภีระ), **ประสิทธิผลการบริหารการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี**, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555).

⁸ ทศบาลตำบลศรีรัตน, **แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2554-2558**, หน้า 15. (เอกสารอัดสำเนา).

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

1.2.2 เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

1.2.3 เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

1.3 ปัญหาการวิจัย

1.3.1 รูปแบบ หลักการ สภาพปัญหา การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ในปัจจุบัน

1.3.2 วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรค ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มี ประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

1.3.3 แนวทางแก้ไขการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชน กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

1.3.4 การพัฒนาโดยจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมวิถีแต่เกิดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมสวัสดิการของชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น อย่างยั่งยืน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1.4.1.1 สภาพปัญหา การพัฒนาระบบยกระดับสวัสดิการชุมชนในปัจจุบันโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.4.1.2 ปัญหา และอุปสรรค ยกระดับสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.4.1.3 แนวทางแก้ไข ปัญหา กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ยกระดับสวัสดิการโดยมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ได้แก่พื้นที่ วัดกันทรอมใต้, วัดกันทรอมอุดม ,วัดท่าโสม,

1.4.2.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์ 60 รูป/คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) พระสงฆ์/ภิกษุ/ภิกษุณี จำนวน 3 รูป
- 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติการภาคชุมชน (Community Sector) ได้แก่ผู้นำกลุ่มสัจจะ 12 คน
- 3) กลุ่มชาวบ้านทั่วไป (Youth Sector) ได้แก่สมาชิกกลุ่ม 15 คน

รวม 30 รูป/คน

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามทั้งสิ้น 1 ปีงบประมาณ เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2562 ถึง เดือนกันยายน 2563

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 การพัฒนาระบบ หมายถึง การดำเนินงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยกระบวนการในการบริหารพัฒนา และทรัพยากรต่างๆเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน เท่านั้น

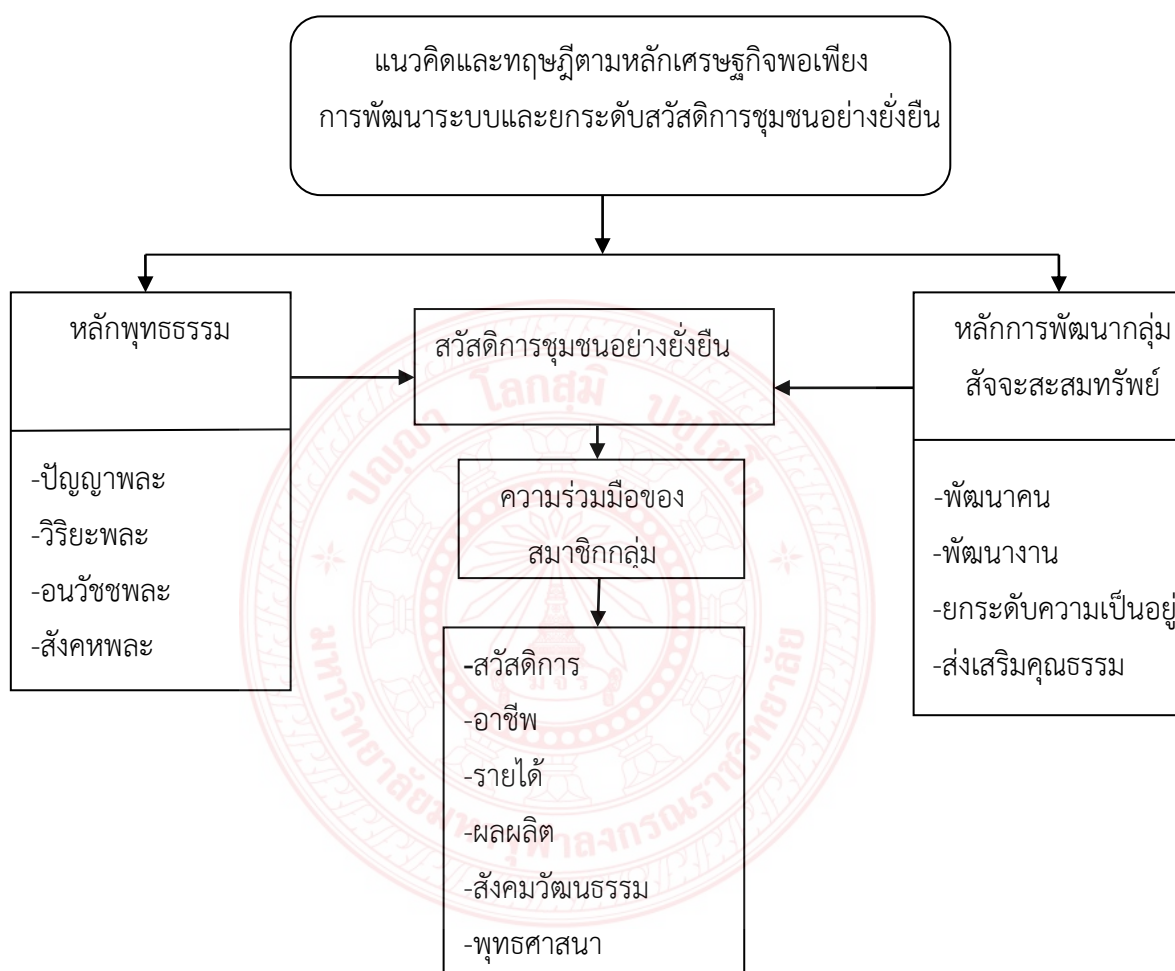
1.5.2 สวัสดิการชุมชน หมายถึง การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงแก่คนในชุมชนที่มีถิ่นอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และสามารถดำเนินงานกิจกรรมใดๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้ ในที่นี้หมายถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ใน จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดตราด

1.5.3 กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมายถึง กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรม ครอบ วงจร ที่ตั้งอยู่ใน อำเภอนายูง จังหวัดศรีสะเกษ 3 กลุ่ม คือ

1. บ้านกันทรอมใต้ หมู่บ้านที่มีกองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ อำเภอนายูง จังหวัดศรีสะเกษ
2. บ้านกันทรอมอุดม หมู่บ้านที่มีกองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ อำเภอนายูง จังหวัดศรีสะเกษ
3. บ้านท่าโสม หมู่บ้านที่มีกองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

1.6 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดที่สำคัญในลักษณะของกระบวนการและวิธีการศึกษาวิจัยรวมทั้งผลลัพธ์จากการศึกษาดังนี้

1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

- 1) ได้รูปแบบ หลักการ การพัฒนาระบบและยกระดับ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน
- 2) ได้มีการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ของจัดการสวัสดิการของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน
- 3) ได้แนวทางการส่งเสริมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

4) ได้มีการพัฒนากลุ่มสัจจะสมทรัพย์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน และเป็นแนวทางให้หน่วยงานต่างๆ ผู้นำชุมชนนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

5) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และประสานประโยชน์ร่วมกันในด้านการศึกษาวิจัย การนำไปใช้ประโยชน์ และการวางแผนทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมจากเอกสาร บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์จากอินเทอร์เน็ต ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา และนักวิชาการต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ
 - 2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ
 - 2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน
 - 2.3.1 ความหมายเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน
 - 2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
 - 2.4.1 ความหมายเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
 - 2.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
- 2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ สวัสดิการชุมชน กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ในช่วงแรกของการพัฒนาทฤษฎีใหม่นั้น พระองค์ทรงใช้พื้นที่บริเวณวังสวนจิตรลดาเป็นสถานที่ทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง จากนั้นได้ขยายไปยังโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามจังหวัดต่างๆ ปัจจุบันมีโครงการพระราชดำริและโครงการตามแนวพระราชดำริมากกว่า 4,500 โครงการ โดยโครงการพระราชดำริสำคัญโครงการหนึ่งตั้งอยู่ ณ วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติในจังหวัดสระบุรี ซึ่งถือเป็นพื้นที่แรกที่ได้นำ “ทฤษฎีใหม่” ด้านการเกษตรสู่

การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจนประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ทั่วประเทศ

สรุปแนวคิดขั้นตอนการดำเนินงาน

พระองค์ท่านทรงพระราชทานดำริให้ทดลอง “ทฤษฎีใหม่” ขึ้นครั้งแรกที่วัดมิ่งคลชัยพัฒนา เมื่อ ปี พ.ศ. 2532 โดยพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ (เพื่อซื้อที่ดินจำนวน 15 ไร่ 1 คอก) วัดมิ่งคลชัยพัฒนาทดลองทำทฤษฎีใหม่จากนั้นขยายโครงการไปยังที่อื่นๆอีก เช่น ที่อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ และภายหลังได้ทรงสรุปแนวคิดเป็นวิธีการ ดำเนินงาน “ทฤษฎีใหม่” 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การผลิตเพื่อพออยู่ 2 พอกิน 3 และพึ่งตนเองได้ (Self Sufficiency of Economy)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ

2.2.1 ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนา

คำว่า “พัฒนา” ในภาษาไทย มาจากรูปศัพท์ว่า “วฑฺฒน” ในภาษาบาลี และ ในภาษาสันสกฤต แปลว่า การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยา ใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่าทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางเมตตีย์¹ พัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวระบบที่ทำการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพแวดล้อมของตัวกระทำ (Qualitative Changes) ส่วนการเปลี่ยนแปลง (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตัวกระทำ (Environmental Changes) ซึ่งนอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น การคมนาคมของประเทศไทยเมื่อเริ่มแรกได้มีการใช้รถ เทียมม้า แล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยใช้เครื่องจักรไอน้ำมาทำรถไฟ และค่อยๆ ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ การเปลี่ยนแปลงจากรถม้ามาเป็นรถไฟหรือเป็นรถยนต์ หรือเครื่องบิน จนเป็นจรวดก็ดี นับได้ว่าเป็นการพัฒนา”²

การพัฒนามาจากคำภาษาบาลีว่าวฑฺฒนะ แปลว่าเจริญซึ่งแบ่งออกพัฒนาเป็น 2 ส่วน คือ 1. การพัฒนาคนเรียกว่า ภาวนา ทำให้มี ให้เป็นขึ้นทางจิตใจ 2. การพัฒนาสิ่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่คนเรียกว่า พัฒนา เช่น พัฒนาวัตถุ พัฒนาสิ่งแวดล้อมต่างๆ³ ในหนังสือ “ทศวรรษธรรมทัศน์

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2556), หน้า 779.

² อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา กรรณสูต, ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2535), หน้า 2-8.

³ พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), ทางสายกลางของการศึกษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 , (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530), หน้า 16-18.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ⁴ “หมวดพุทธศาสตร์” สรุปรว่าบุคคลพึงพัฒนาจากภายใน มาสู่ภายนอก คือ จะต้องพัฒนาในด้านพฤติกรรมให้มีระเบียบวินัยในตนเองก่อน หมายถึง จะต้องพัฒนาอินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และจิตใจ ให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ความเป็นไปตามเหตุ และปัจจัยของธรรมดอันเกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล ดังนั้น การพัฒนาจึงรวมไปถึงการพัฒนาด้านบุคลิกภาพที่แสดงออก คือ เป็นคนกินเป็นใช้เป็น บริโภคเป็น ดูเป็น ฟังเป็น เป็นต้น การพัฒนาในด้านพฤติกรรม คบหาเสวนาเป็น สังคมเป็น พูดเป็น สื่อสารเป็น การพัฒนาด้านจิตใจ คือ วางท่าทีต่อเรื่องที่เกิดขึ้นเป็น ฉลาดและทำใจเป็น และมีปัญญาที่จะคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนรู้จักดับทุกข์เป็น และแนวความคิดการพัฒนาที่ผ่านนั้นว่ามีความผิดพลาด โดยเฉพาะบรรดาผู้นำ ฝ่ายบ้านเมืองซึ่งเป็นผู้วางแผนในการพัฒนาที่ให้ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ โดยมีความเข้าใจว่าการที่ประชาชนมีความอยากมาก ๆ จะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า เพราะประชาชนจะได้แข่งขันกันทำมาหากิน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.⁵ นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้อย่างต่าง ๆ กัน ดังนี้ **ช่วงโชติ พันธุเวช** กล่าวว่า⁶ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการนำเอาคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูลมาทำการประมวลผล และการสืบค้นหาแล้วเรียกใช้งานข้อมูลผ่านการประมวลผลแล้ว มีสื่อและอุปกรณ์เข้ามาช่วยในการสื่อสารข้อมูล สารสนเทศโดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ งานข้อมูลผ่านการประมวลผลแล้ว มีสื่อและอุปกรณ์เข้ามาช่วยในการสื่อสารข้อมูล สารสนเทศโดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ⁷ ให้ความหมายของระบบสารสนเทศไว้ว่าระบบสารสนเทศ หมายถึง ระบบที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง หรือประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ เพื่อที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การ

นวลندا สงวนวงศ์ทอง ⁸ ได้ให้ความหมายของระบบว่า หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่นำมาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ของงานอย่างใด

⁴ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **การพัฒนาที่ยั่งยืน**, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, 2539), หน้า 21-22.

⁵ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ **ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า**. วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3,3 (ก.ค.-ก.ย. 2548), หน้า 9-10.

⁶ ช่วงโชติ พันธุเวช กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา (2542), หน้า 17.

⁷ จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.(2546), หน้า 6 – 7.

วิวัฒน์ วรินทร์เวช⁹ ได้สรุปความหมายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งปวง เพื่อตัดทอนสารสนเทศไว้ใช้งาน ซึ่งประกอบไปด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคมเป็นหลัก และรวมถึงเทคโนโลยีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการจัดการและจัดเก็บข้อมูล ส่วนการสื่อสารโทรคมนาคมใช้เป็นตัวในการจัดส่งข้อมูลเผยแพร่และเสียงออกไปเพื่อสื่อสารกัน ตลอดจนถึงแนวความคิด ระบบ วิธี เครื่องมือ เครื่องใช้ทางการสื่อสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บ ประมวลผล คำนวณ และเผยแพร่ข้อสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศ ข้อมูลและโทรคมนาคม รวมทั้งการประยุกต์ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เหล่านั้นในงานสารสนเทศและงานบริการด้านอื่นๆ

กิตติ ภัคดีวัฒนกุล¹⁰ ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศ (Information System) ว่า หมายถึง การรวบรวมองค์ประกอบต่างๆ (ข้อมูล การประมวลผล การเชื่อมโยงเครือข่าย) เพื่อนำเข้า (Input) สู่รูปแบบใดๆ แล้วนำมาผ่านกระบวนการบางอย่าง (Process) ที่อาจใช้คอมพิวเตอร์ช่วยเพื่อเรียบเรียงเปลี่ยนแปลงและจัดเก็บเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) คือสารสนเทศที่สามารถใช้สนับสนุนการตัดสินใจได้

สุกิจา พงษ์สุวรรณ¹¹ ให้ความหมายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศว่า หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดหา การจัดเก็บประมวลผล และเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้นำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง งานประยุกต์ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การสร้างระบบสารสนเทศแบบต่างๆ มีการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบการสื่อสารโทรคมนาคมไปใช้ในหน่วยงานหรือธุรกิจต่างๆ มุ่งไปที่การคิดค้นอย่างสะดวก รวดเร็ว รวมถึงการจัดทนายางาน ตลอดจนการจัดหาผลลัพธ์ของข้อมูลให้สามารถค้นหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁸ นวลนดา สงวนวงศ์ทอง. การจัดการข้อมูลโดยใช้ไมโครซอฟต์แอคเซส. กรุงเทพฯ:ซีเอ็ดดูเคชั่น. 2542), หน้า 16.

⁹ วิวัฒน์ วรินทร์เวช. ความพึงพอใจของหัวหน้างานต่อการรับบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีการทำเรือแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (รัฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.2545), หน้า 31.

¹⁰ กิตติ ภัคดีวัฒนกุล. คัมภีร์ระบบสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.2546), หน้า 281-282.

¹¹ สุกิจา พงษ์สุวรรณ. การยอมรับของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาสถานบันการศึกษาไปสู่ คณะอิเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยา 2547), หน้า 7.

สุชาดา กิระนันท์¹² ได้ให้ความหมายว่า ระบบสารสนเทศ (Information Systems) คือ ระบบที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ อันได้แก่ ผู้ใช้ระบบ ผู้พัฒนาระบบ พนักงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญในสาขาระบบคอมพิวเตอร์ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ตัวแบบการวิเคราะห์ ระบบเครือข่าย และฐานข้อมูลที่ทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล เพื่อสร้างสารสนเทศและส่งผลลัพธ์หรือสารสนเทศให้ผู้ใช้เพื่อช่วยสนับสนุนการทำงาน การตัดสินใจ การวางแผน การบริหาร และการควบคุม

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

วิวัฒน์ กล้าวิจารณ์¹³ กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง ระบบการรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำเพื่อให้เกิดเป็นสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และสนองความต้องการในการบริหารของหน่วยงานได้

ชุมพล ศฤงคารศิริ¹⁴ กล่าวว่า สารสนเทศ หมายถึงข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลข้อมูลดิบที่ถูกจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ โดยผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปประกอบการทำงาน หรือการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาหรือมีทางเลือกในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สุรียา ทับน้อย¹⁵ กล่าวว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลแล้วด้วยวิธีการรวบรวม แจกแจง วิเคราะห์และสามารถนำไปจัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะได้หรือใช้ประกอบในการตัดสินใจในเรื่องราวต่างๆ ได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

¹² สุชาดา กิระนันท์. เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542), หน้า 51.

¹³ วิวัฒน์ กล้าวิจารณ์. การดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศตามเกณฑ์มาตรฐาน กรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2543), หน้า 10.

¹⁴ ชุมพล ศฤงคารศิริ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สัมพันธ์พานิช. 2540), หน้า 55.

¹⁵ สุรียา ทับน้อย. การปฏิบัติงานการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2540), หน้า 11.

วาสนา สุขกระสานติ ¹⁶ ได้นิยามคำว่า สารสนเทศ หมายถึง ข่าวสารที่ได้จากการนำ ข้อมูลดิบมาคำนวณทางสถิติหรือประมวลผลอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน ซึ่งข่าวสารที่ได้ออกมา นั้นจะอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้งานได้ทันที หลักธรรมที่ใช้ในการพัฒนาบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ พระพุทธศาสนามีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมมนุษย์ ในทุกด้านของการดำรงชีวิต โดยเฉพาะวิถีชีวิตของคนไทยนั้นมีความผูกพัน ประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อการประพฤติปฏิบัติจนทำให้พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ประชาชนส่วนมากนั้นนับถือพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน ต่างมีเมตตา เอื้อเฟื้อ อนุเคราะห์ เสียสละเป็นที่ตั้งตลอดมา ในส่วนของคำสอนได้แก่คำแนะนำ คำชี้แจง การศึกษาอบรมอันเป็นหลักทรงวางไว้สำหรับการประพฤติปฏิบัติเรียกว่าพระธรรม ถือว่าเป็นหน้าที่ ที่จะพึงประพฤติปฏิบัติเพื่อความเจริญ ก้าวหน้าเป็นความดีงามแห่งชีวิต ความเป็นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และปลอดภัย ทั้งร่างกายและจิตใจได้ในสังคมโดยรวม ในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จึงได้นำหลักธรรมแนวทางของการปฏิบัติร่วมกันต่อกลุ่ม ตั้งแต่เริ่มต้นการจัดตั้งกลุ่ม และได้ขยายไปยังกลุ่มที่ได้จัดตั้งขึ้นในภายหลัง รวมทั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดป่าเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักธรรมที่ควรนำมาบริหารจัดการกลุ่ม ดังนี้รวาวาสธรรม 4

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ¹⁷ ได้กล่าวว่า รวาวาสธรรม 4 ประการความจริงใจ เป็นคุณธรรมที่มีความจำเป็นสำหรับคนที่เกี่ยวข้องกัน คนที่จริงจังต่อกันย่อมสามารถปรับความเข้าใจกันได้ง่ายและมักจะประสบความสำเร็จทั้งในการทำงานและการคบหาสมาคมกันหลักธรรมสำหรับพัฒนาชีวิตสังคมได้เป็นอย่างดี และถือเป็นหนึ่งในรวาวาสธรรม 4 ประการได้แก่

1. สัจจะ ความซื่อสัตย์ จริงใจต่อกันเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจ และผูกมิตรไมตรีจิตสนิทต่อกัน เมื่อใดยอมเป็นเหตุให้เกิดความหวาดระแวง แคลงใจกันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความริ้วรานซึ่งยากนักที่จะประสานให้คืนดีได้ดังเดิม
2. ทมะการรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกันและกันรู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่องปรับนิสัยและอหิยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ไม่เป็นคนถือด้านเอาแต่ใจและอารมณ์ของตนคนที่ขาดธรรมข้อนี้ย่อมปล่อยให้ข้อแตกต่างปลีกย่อยทางอุปนิสัยและการอบรมกลายเป็นเหตุแตกแยกสามัคคีใหญ่โตและถ้าไม่สามารถปรับตนเข้าหากันได้ก็เป็นอันต้องทลายชีวิตคู่ครองแยกทางขาดจากกัน

¹⁶ วาสนา สุขกระสานติ. *โลกของคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541), หน้า 61.

¹⁷ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2543 ก),

3. **ขันติ** ความอดทนอดกลั้น ต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ชีวิตของผู้อยู่ร่วมกันนอกจากมีข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การอบรม และความต้องการบางอย่างซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุงเข้าหากันแล้วบางรายอาจจะมีเหตุล่อลวงเกินรุนแรงแสดงออกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นถ้อยคำหรือกิริยาอาการจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้นระงับใจไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไปความร้ายจึงจะระงับลงไป

4. **จาคะ** ความเสียสละ ความเผื่อแผ่แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกันชีวิตบุคคลที่จะมีความสุขจะต้องรู้จักความเป็นผู้ให้ด้วย มิใช่คอยจ้องแต่จะเป็นผู้รับเอาฝ่ายเดียวการให้ในที่นี้มีใช้หมายถึงแต่เพียงการเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของอันเป็นเรื่องมองเห็นและเข้าใจได้ง่ายๆ เท่านั้นแต่ยังหมายถึง การให้น้ำใจแก่กันการแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนการเสียสละความพอใจและความสุขส่วนตนได้เป็นผู้จิตใจกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ไม่คับแคบเห็นแก่ตัวชีวิตครอบครัวที่ขาดจาคะ ก็คล้ายการลงทุนที่ปราศจากผลกำไรมาเพิ่มเติมส่วนที่มีมาแต่เดิมก็คงที่หรือค่อยร่อยหรอพร่องไปหรือเหมือนต้นไม้ที่ไม่ได้รับการบำรุง ก็มีแต่อบเภา ร่วงโรยไม่มีความสดชื่นงอกงาม ดังนั้น ฆราวาสธรรม 4 ประการ ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติและจาคะคนที่มีสัจจะจริงใจ มักจะทำอะไรจะทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจจนกว่าสิ่งที่ตั้งใจจะทำสำเร็จลุล่วง และจะยึดถือหลักคุณธรรมพื้นฐานของจิตใจ ในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีงามกับคนทั้งหลายที่จะอยู่ร่วมหรือติดต่อเกี่ยวข้องกับให้เหมาะสมตามฐานะ เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ชีวิตของตนเอง และแก่ชีวิตของคนอื่น ๆ ในสังคม

ไชยา ภาวะบุตร¹⁸ กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ คือ ระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ โดยมีกระบวนการจัดการร่วมกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ตามความต้องการ

ครรชิต มัลลียงค์¹⁹ กล่าวว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยเทคโนโลยีสำคัญสองสาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารคมนาคม โดยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะช่วยให้เราสามารถจัดเก็บบันทึก และประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

¹⁸ ไชยา ภาวะบุตร. รายงานการวิจัยปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร. 2542), หน้า 30.

¹⁹ ครรชิต มัลลียงค์. *ก้าวไกลไปกับคอมพิวเตอร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูคชั่น. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการระบบฐานข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ทศนะไอที. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กองบริการสื่อสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2539), 2547, 2540. หน้า 20.

ส่วนเทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคม ช่วยให้เราสามารถส่งผลลัพธ์ของการทำงานของคอมพิวเตอร์ไปให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกระทำข้อมูล ประมวลผลข้อมูลอย่างเป็นระเบียบแบบแผน อันนำมาซึ่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศทุกคนสามารถรับข่าวสาร สืบค้นสารสนเทศ และเผยแพร่ สารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว สารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการ ดำเนินชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ต่อเศรษฐกิจ และต่อสังคมหากบุคคลใดไม่ใช้ หรือก้าวไม่ทัน สารสนเทศอาจทำให้เสียโอกาส หรือไม่ทันเหตุการณ์ต่างๆ ได้ สารสนเทศมีความสำคัญสามารถ สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอนในปัจจุบันสารสนเทศถูกเผยแพร่หลายรูปแบบ เช่น สื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ วัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถค้นหาในเวลาอันรวดเร็ว และมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ผู้เรียน และผู้สอนต้องเลือกสารสนเทศที่มีคุณค่า และตรงกับสาขาวิชาที่ต้องการให้มากที่สุดจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย มีดังนี้
3. สามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ และวิธีการที่มีอยู่แล้วไปถ่ายทอดในที่อื่นๆ ได้ เช่น สอน บรรยายองค์ความรู้ สานิต หรือปฏิบัติให้แก่กลุ่มบุคคล และชุมชน
4. สามารถวางแผน และจัดระบบการวิจัย และพัฒนาโดยอาศัยองค์ความรู้ที่ได้จาก ที่อื่นมาใช้ในการหน่วยงาน หรือองค์กร
5. ทำให้มีฐานความรู้ที่กว้างขวางสามารถเลือกสารสนเทศที่มีอยู่เพื่อนามาแก้ไข และป้องกันปัญหาทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ช่วยในการวางแผน และตัดสินใจในการดำเนินงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
6. ด้านสังคม จากการรับรู้สารสนเทศของบุคคลก่อให้เกิดประโยชน์ คือ
7. การตัดสินใจในชีวิตประจำวันในทุกๆ เรื่อง เช่น การตัดสินใจซื้อสินค้าต่างๆ การเลือกคู่ครอง การเดินทาง หลักการปฏิบัติตนในระบอบประชาธิปไตย ล้วนต้องอาศัยสารสนเทศ ที่มีคุณค่าประกอบ
8. ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ในสังคมปัจจุบันบุคคลที่อยู่ร่วมกันในโลกซึ่ง แตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยรับรู้สารสนเทศที่แตกต่างกัน แล้วนำมาปรับเข้าหากันทำให้เกิดความเข้าใจ และยังช่วยให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง
- 9 การสร้างค่านิยม และทัศนคติที่ดีต่อสังคมการที่ประชาชนในประเทศได้รับสารสนเทศในทุกรูปแบบโดยไม่มีขีดจำกัด สามารถสร้างค่านิยม และทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม ได้

10 การเมือง สารสนเทศจาเป็นสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งต้องพึ่งพาองค์ ความรู้จากประเทศที่ พัฒนาแล้วเนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนายังไม่มีความพร้อมในการผลิต สารสนเทศบางประเภท

11. ด้านวัฒนธรรม สารสนเทศก่อให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องทำให้ชน รุนหลังได้รับรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิหลังของประเทศชาติก่อให้เกิดความภูมิใจ ความรัก ความ สามัคคี และความมั่นคงในชาติ

12. ด้านงบประมาณ และเวลา สารสนเทศทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย และเวลาเนื่องจาก ผู้ใช้ สามารถหาสารสนเทศ หรือองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นมาใช้ต่อยอดได้ แล้วทำให้เกิดข้อมูลในเชิงลึก ทา ให้ ประหยัดค่าใช้จ่าย และเวลาในการเข้าถึงข้อมูลแต่ละเรื่อง

13. ด้านวิทยาการ และเทคโนโลยีต่างๆ ในยุคสังคมข่าวสาร เทคโนโลยีถูกพัฒนาไป อย่าง รวดเร็วประกอบกับการแสวงหาสารสนเทศอยู่เป็นประจําทำให้ทราบการพัฒนาทางวิทยาการ และ เทคโนโลยีต่างๆ ได้ทันท่วงที และเมื่อนำไปใช้ประโยชน์จะช่วยให้เกิดเป็นผลดีต่อการพัฒนา ประเทศ

ปัญญา ศรีหมื่นไวย²⁰ ได้ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศงานธุรการ กลุ่มนโยบาย และแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 สภาพปัญหา ก่อนการพัฒนาระบบ สารสนเทศงานธุรการมีการดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนตาม กระบวนการพัฒนาระบบ ทำให้ใช้เวลามากในการปฏิบัติงานหรือสืบค้นข้อมูลข้อมูลไม่ถูกต้อง ขาด การตรวจสอบ ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่สะดวกในการใช้งานและให้บริการข้อมูล โดยระบบงานสาร บรณและระบบงานปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการรับ ส่งหนังสือ จัดทำหนังสือราชการ การจดบันทึกและพิมพ์รายงานการประชุมด้วยระบบมือ และระบบการให้บริการ มีการจัดเก็บข้อมูล ไม่เป็นหมวดหมู่ ไม่สะดวกในการใช้งาน การศึกษาครั้งนี้ใช้กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาและสำรวจระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การนำระบบไปใช้ การบำรุงรักษา และการตรวจสอบระบบ โดยใช้วิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละ วงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้ ศึกษาค้นคว้า และเจ้าหน้าที่งานธุรการ กลุ่มนโยบายและแผน จำนวน 2 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 3 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการหัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน และหน้าศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศ (ICT) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

²⁰ ปัญญา ศรีหมื่นไวย. การพัฒนาระบบสารสนเทศงานธุรการ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548), หน้า 134-138.

ข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกต และแบบบันทึกกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยายผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศงานธุรการโดยใช้กลยุทธ์การอบรมปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศงานธุรการ ทำให้กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 2 มีระบบข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สามารถให้บริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพแต่ยังมีจุดอ่อนที่ควรได้รับการแก้ไขคือการออกแบบระบบและการตรวจสอบระบบ จึงควรแก้ไขโดยการออกแบบระบบที่ง่ายและสะดวกในการใช้งานและควรมีการประสานงานที่ดีกับกลุ่มงานอื่น ๆ โดยมีการเชื่อมต่อเครือข่ายภายในกลุ่มงานและมีการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ²¹กำหนดคุณสมบัติของสารสนเทศ ดังต่อไปนี้

1 สามารถเข้าถึงได้ (accessibility) หมายถึง ความสะดวก และรวดเร็วในการเข้าถึงสารสนเทศในการนำสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจ ความรวดเร็วในการค้นหา ซึ่งสามารถ วัดได้ เช่น หนึ่งนาที สามสิบนาที หรือหนึ่งชั่วโมง

2 ความครบถ้วน (completeness) หมายถึง ความสมบูรณ์ในเนื้อหาของสารสนเทศ โดย พิจารณาทางด้านคุณภาพของสารสนเทศมากกว่าปริมาณ 3. ความถูกต้องเที่ยงตรง (accuracy) หมายถึง คุณสมบัติของข้อผิดพลาดที่อาจเกิดจาก การนำสารสนเทศมาใช้ สารสนเทศที่ได้รับต้องไม่มีข้อผิดพลาดในด้านการคำนวณ เป็นต้น

3 ความเหมาะสม (appropriateness) หมายถึง พิจารณาถึงการผลิตสารสนเทศว่า ข้อมูล หรือสารสนเทศที่ได้รับตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากน้อยเพียงใดเพราะถ้าสารสนเทศที่ได้รับ ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์โดยเฉพาะการผลิตสารสนเทศต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการซึ่งเป็นการยากในการวัดจำนวนให้เห็นได้

4 ความทันเวลา (timeliness) หมายถึง สารสนเทศต้องใช้ระยะเวลาสั้น และมีความรวดเร็วในการประมวลผลเพื่อให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศทันเวลา

²¹ ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. การจัดการสารสนเทศ. กรุงเทพฯ : เอกซ์เปอร์เน็ท. 2548), หน้า 49-

5 ความชัดเจน (clarity) หมายถึง สารสนเทศที่ได้รับต้องมีความชัดเจนไม่กำกวม ซึ่งทำให้ผู้ใช้สารสนเทศเข้าใจผิดซึ่งถ้าต้องแก้ไขข้อมูลอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่าย และเสียเวลา เพิ่มขึ้น

6 ความยืดหยุ่น (flexibility) หมายถึง สารสนเทศที่ดีจะต้องให้ประโยชน์แก่บุคคล จำนวนมากอย่างกว้างขวางมากกว่าเป็นสารสนเทศเฉพาะบุคคล

7 ความสามารถในการพิสูจน์ได้ (verifiability) หมายถึง สารสนเทศนั้นต้องสามารถพิสูจน์ หรือตรวจสอบได้ว่าเป็นความจริง

8 ความซ้ำซ้อน (redundancy) หมายความว่า สารสนเทศที่ได้รับนั้นมีความซ้ำซ้อน หรือ มีมากเกินไปจนความจำเป็น หรือไม่ ดังนั้นสารสนเทศที่ดีต้องไม่มีความซ้ำซ้อน

9 ความไม่ลำเอียง (bias) หมายถึง ลักษณะของสารสนเทศที่ผลิตขึ้นนั้นไม่มีความ ตั้งใจ หรือเจตนาในการเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขสารสนเทศตามที่ได้กำหนด หรือหาข้อยุติไว้ล่วงหน้าอะไร

อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ และคณะ²² กล่าวถึง สารสนเทศที่ผู้ใช้พึงประสงค์ คือ

1 มีความถูกต้อง ผู้ใช้ต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

2 มีความทันสมัย ถ้าสารสนเทศที่ถูกลำเลียงเสนอทันต่อเหตุการณ์จะให้คุณค่าแก่ผู้ใช้

3 มีความสมบูรณ์ครบถ้วน และเพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งผู้ต้องการสารสนเทศหลายรูปแบบ ดังนั้นหากสารสนเทศที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากเท่าใดยิ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช่มากเท่านั้น

4 ความต่อเนื่อง สารสนเทศที่ดีจะต้องมีลักษณะการสะสมข้อมูลไม่กระจัดกระจาย และสามารถเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาเดียวกันได้

5 ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สารสนเทศที่ดีต้องมีความเกี่ยวข้องกับผู้ใช้

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์²³กล่าวว่า ประโยชน์ของสารสนเทศมี 2 ด้าน คือ

1.ประสิทธิภาพ (Efficiency)

1 ระบบสารสนเทศ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วมากขึ้น โดยใช้กระบวนการประมวลผลข้อมูล ซึ่งจะทำให้สามารถเก็บรวบรวม ประมวลผลและปรับปรุง

2 ระบบสารสนเทศ ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ หรือมีปริมาณมาก และช่วยให้การเข้าถึงข้อมูล (Access) เหล่านั้นมีความรวดเร็วด้วย

²² อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ และคณะ. บทเรียนการสอนผ่านเว็บวิชาสารสนเทศเพื่อการศึกษา **ค้นคว้า. ชุมพร :** ชุมพรการพิมพ์.(2548), หน้า 86.

²³ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. **องค์กรแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การ ปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แชนท์โฟร์พริ้นติ้ง. 2546), หน้า 23-26.

3 ช่วยทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว การใช้เครือข่ายทางคอมพิวเตอร์ทำให้มีการติดต่อได้ทั่วโลกในเวลาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยกัน (Maching to Maching) หรือคนกับคน (Human to Human) หรือคนกับเครื่องคอมพิวเตอร์(Human to Maching) และการติดต่อสื่อสารดังกล่าวจะทำให้ข้อมูลที่เป็นทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และ ภาพเคลื่อนไหว สามารถส่งได้ทันที

4 ช่วยลดต้นทุน การที่ระบบสารสนเทศช่วยการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลซึ่งมีปริมาณมากมีความสลับซับซ้อนให้ดำเนินการได้โดยเร็ว หรือการช่วยให้การติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนการดำเนินการอย่างมาก

5 ระบบสารสนเทศช่วยทำให้การประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี โดยเฉพาะหากระบบสารสนเทศนั้นออกแบบ เพื่อเอื้ออำนวยให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่อยู่ในระบบซับพลายทั้งหมด จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้และทำให้การประสานงาน หรือการทำความเข้าใจเป็นไปดียิ่งขึ้น

2. ประสิทธิภาพ (Effectebeness)

1 ระบบสารสนเทศช่วยในการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศที่ออกแบบสำหรับผู้บริหาร เช่น ระบบสารสนเทศที่ช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) หรือระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Support Systems) ที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจดีขึ้นอันจะส่งผลให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

2 ระบบสารสนเทศช่วยให้องค์กรทราบถึงต้นทุน ช่วยให้หน่วยงานสามารถเลือกใช้บริการที่มีความเหมาะสมกับความเชี่ยวชาญ หรือทรัพยากรที่มีอยู่

3 ระบบสารสนเทศช่วยให้การบริการตรงกับความต้องการของผู้รับบริการได้ ดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ดังนี้ ช่วยกำหนดเป้าหมายของหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจสั่งการและวางแผนปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4 ช่วยให้ผู้บริหารมีความรู้ที่ถูกต้องทันสมัย

5 ช่วยในการบริหารบุคคลในหน่วยงาน

6 ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นปัญหาได้ถูกต้อง

7 ช่วยในการพิจารณาทางเลือกที่จะปฏิบัติได้ดีที่สุด

8 ช่วยให้ผู้บริหารมีเวลาในการปฏิบัติงานและควบคุมงาน

9 ช่วยให้มีการประสานงานที่ดีระหว่างงานต่าง ๆ

10 ช่วยในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

สรุป คุณลักษณะของสารสนเทศ คือ สารสนเทศที่ต้องการ มีความถูกต้อง แม่นยำ ครบถ้วน สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ตัดสินใจ ต้องน่าเชื่อถือ สมบูรณ์เพียงพอทันต่อเหตุการณ์ และต้องตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สารสนเทศที่ดีต้องไม่มีความซับซ้อน สามารถพิสูจน์ หรือตรวจสอบได้ว่าเป็นความจริงสรุป สารสนเทศมีความสำคัญ ต่อการเรียนการสอน ต่อการศึกษา ค้นคว้า ต่อสังคม ต่อวัฒนธรรม ต่องบประมาณ และเวลา ต่อวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ และต่อชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

2.3.1 ความหมายเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

“สวัสดิการ” ตามพจนานุกรมนั้นหมายถึง สภาพการที่บุคคลหรือชุมชน มีการอยู่ดีกินดี มีความรุ่งเรืองหรือมีความสมบูรณ์พูนสุข

ราชบัณฑิตยสถาน ²⁴ ได้ให้ความหมายของ “สวัสดิการ” ไว้ว่าหมายถึง การให้สิ่งที่ดีหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ทำงานมีชีวิต และสภาพการเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบาย เช่น มีสถานพยาบาล ให้ที่พักอาศัย จัดรถรับส่ง

สวัสดิการ หมายถึง “การกินดีอยู่ดี” หรือ Well-Being หรืออาจกล่าวได้ว่า คือ ภาวะของการมีสุขภาพดี และมีความสุข ถ้าเกี่ยวกับด้านแรงงานก็หมายถึง สิ่งหรือสถานการณ์ที่นายจ้างจัดให้เพื่อความสะดวกสบาย หรือความกินดีอยู่ดีของลูกจ้างนั่นเอง ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้เกิดภาวะสะดวกสบาย หรือความกินดีอยู่ดีของลูกจ้างนี้มิได้หมายความว่า เป็นความรับผิดชอบของนายจ้างฝ่ายเดียว รัฐและสภาพแรงงานก็ต้องมีส่วนร่วมด้วย

สวัสดิการ หมายถึง บริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่หน่วยงานราชการหรือองค์กรธุรกิจเอกชนจัดให้ข้าราชการ พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้นๆ ได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน มีความมั่นคงในอาชีพ มีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต หรือได้รับประโยชน์ใดนอกเหนือจากเงินเดือน หรือค่าจ้างที่ได้รับอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีของขวัญและกำลังใจที่ดี เพื่อจะได้ใช้กำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาละความสามารถของตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ไม่ต้องวิตกกังวล มีความพอใจในงาน มีความรักงาน และตั้งใจที่จะทำงานนั้นให้นานที่สุด สวัสดิการที่สมบูรณ์แบบนั้นย่อม หมายถึงสวัสดิการที่ให้กับลูกจ้าง ที่ 1) ในขณะที่

²⁴ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2538), หน้า 808.

ทำงาน (On the Job) 2)นอกเวลาทำงานแต่อยู่ในที่ทำงาน (Off the job within the workplace)และ 3) นอกสถานที่ทำงาน (Outside the workplace) นอกจากนั้นจะต้องไม่ให้เฉพาะลูกจ้างเท่านั้น แต่จะต้องรวมถึงครอบครัว และชุมชนด้วย

การให้ความหมายของสวัสดิการชุมชนที่ได้รับการเกิดขึ้นนั้น ชินินทร์ วะสินนท์ กล่าวว่า สวัสดิการชุมชนได้ความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความเป็นตัวตนของชุมชนที่มาความเื้อไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับผู้ที่ให้คำนิยามว่า มีความรู้พื้นฐานทางวิชาการมาจากศาสตร์ใด ก็จะทำให้ความสำคัญกับปรัชญาความเชื่อศาสตรนั้นๆ เป็นตัวตั้ง วึ่งนักสังคมวิทยาถือว่า การมีปฏิสัมพันธ์กันของกลุ่มบุคคลต่างๆ ในลักษณะที่มีแนวโน้มในการประพตปฏิบัติต่อกันและกันเป็นฐานคิด ในขณะที่ที่มนุษย์นิยมก็ได้ให้ความสำคัญอย่างสูงของควมมีตัวตนของสิ่งมีชีวิต และความรู้สึกในเชิงอัตวิสัยของบุคคล นักเศรษฐศาสตร์ได้พิจารณาถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น จะส่งผลทำให้ระบบเศรษฐกิจสามารถที่จะทำกรหมุนเวียนไปได้ถึงแม้จะไม่ได้เข้าถึงความเป็นชุมชนที่ชัดเจนได้ แต่ก็แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ รวมทั้งนักประวัติศาสตร์ก็ยังคงมีความเชื่อว่าชุมชนนั้นยังมีรากฐาน (Roots) ของการก่อกำเนิด และการมีวิวัฒนาการของการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ดังนั้นการให้ความหมายของสวัสดิการชุมชน จึงมีความหลากหลาย มีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ของผู้นิยาม

วิทยา ตัวติเสรี²⁵ ได้ให้ความหมายของคำว่า”สวัสดิการ”ไว้หลายความหมาย ได้แก่ Welfare (สวัสดิภาพ สวัสดิการ) คือ การมุ่งให้เกิดการกินดีอยู่ดีของบุคคลหรือกลุ่มสวัสดิการทั่วไปของชุมชนและสังคม ถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ร่วมกันของส่วนร่วม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์²⁶ ได้ให้ความหมายของคำว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม และพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการ

²⁵วิทยา ตัวติเสรี, (ออนไลน์), แหล่งที่มา: www.ap-morgan.com/forumindex.plp?Topic=1857 20 พ.ย.2554),

²⁶ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. รายงานการวิจัยการนิยามสังคมปลอดภัยในบริบทสังคมไทยสู่การพัฒนา สังคมและความ มั่นคงของมนุษย์The Definition of Safe Society in Thai Social ContextTowards Social Development and Human Security. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ ,2549),

พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคมนันทนาการ และบริการสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิที่ประชาชนต้อง ได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมในทุกระดับ

1. การศึกษา (Education)
2. สุขภาพอนามัย (Health Care)
3. การประกันรายได้ (Income Maintainance) : มีงานทำมีรายได้ มีสวัสดิการแรงงาน
4. ที่อยู่อาศัย (Housing)
5. ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความมั่นคงทางสังคม (Safety in Life and Property)
6. นันทนาการ (Recreation)
7. บริการสังคมปัจเจกบุคคล (Personal social services)

ชัยวัช หน่อรัตน์²⁷ กล่าวว่า เนื่องจากระบบสวัสดิการชุมชนยังไม่เคยมีการศึกษามีการจัดระบบ และมีการใช้แนวคิดที่จะให้ชุมชนเป็นบานให้พัฒนามาก่อน จึงยังไม่ค่อยมีความชัดเจนในคำนิยามตามนี้ แต่ในหลักแล้วสวัสดิการเชิงสถาบันถือว่าเป็นสถานที่สังคมอย่างหนึ่งจัดอยู่ในระดับจุลภาค ที่มีการจัดการบริการชุมชนโดยไม่เน้นลูกค้า รายบุคคล แต่เน้นบริการโดยรวมแก่สมาชิกชุมชน โดยอาศัยทัศนคติ ละมาตรฐานความต้องการของชุมชนเป็นตัวตั้ง ดังนั้น สวัสดิการชุมชนในแต่ละชุมชนจะไม่กว้างไปกว้าง ความเข้าใจเรื่องสวัสดิการที่ชุมชนนั้นมีอยู่ ขณะที่คำว่า “บริการชุมชน” หมายถึง การที่หน่วยงาน สถาบัน และองค์กรที่มีหน้าที่ในการพัฒนา ส่งเสริม ละอำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การฟื้นฟูในตัวบุคคล ครอบครัว และกลุ่มได้ให้ความช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการทางอารมณ์ทางกายภาพ และสังคมแก่ชุมชน โดยผ่านทาง การเคลื่อนย้าย และใช้ประโยชน์จากชุมชนที่มีอยู่ซึ่งหน่วยงาน สถาบัน และองค์กรในคำนิยามนี้ คือ ชุมชนนั่นเอง

Friedlander²⁸ ได้นิยามความเชื่อมโยงของสวัสดิการทั้ง 2 ระดับว่า สวัสดิการสังคม และสวัสดิ การชุมชน หมายถึง กิจกรรมให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวด้านต่างๆระหว่างบุคคลและ

²⁷ชัย วัช หน่อ ร ัตน์ ,“ส วั ส ตี ก ร ชุ ม ช น ช น บ ท ไท ย ”,(กรุ ง เท พ ฯ :โรง พิม พ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2546), หน้า 10

²⁸ Friedlander.Waltert.A.,Introduction To Social Welfare.(N.J.Prentice Hall).1974 : 125 p.129

สิ่งแวดล้อมทางสังคมในระดับสังคมหรือชุมชนของบุคคลที่เป็นสมาชิก โดยใช้เทคนิคและวิธีการทำให้บุคคลได้บรรลุถึงความต้องการและการแก้ไขปัญหาในการปรับแผนทางสังคมที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างกันไปยังระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

อภิญา เวชชัยและคณะ²⁹ ได้ให้ความหมายของสวัสดิการชุมชนว่าเป็น “สวัสดิการภาคชุมชน(Community Welfare)” หมายถึง สวัสดิการที่จัดให้กลุ่มประชาชนที่ถูกทอดทิ้งถูกละเลยไร้ที่พึ่ง ประสบปัญหาทางด้านครอบครัวและสังคม เป็นสวัสดิการที่กลุ่มผู้นำหรือคนในชุมชนจัดขึ้นหรือร่วมกำหนดกันขึ้นมาจากหน่วยของกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ที่มีอยู่ในชุมชนและนำผลที่ได้จากเงินที่สะสมมาช่วยเหลือผู้ที่ยากลำบากมากที่สุดในชุมชน เช่น เงินดอกเบี้ยที่ได้จากหน่วยลงทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์นำมาจัดทำเป็นเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ เด็กกำพร้า คนพิการหรือเด็กพิการในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเงินที่ช่วยเหลือในลักษณะเช่นนี้ยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เนื่องจากเงินช่วยเหลือลักษณะดังกล่าวนี้ต้องขึ้นอยู่กับเงินสะสม เงินออม เงินทุนของชุมชนหรือของหมู่บ้านด้วย

สถาบันพัฒนาชุมชน³⁰ ได้ให้ความหมายของคำว่า สวัสดิการชุมชน ไว้ว่า หมายถึง การสร้างหลักประกันเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับคนในชุมชน ซึ่งหมายความรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ทุกคนในชุมชนดีขึ้นอาจอยู่ในรูปของสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชน คือ ก่อให้เกิดรายได้ลดรายจ่าย เกิดสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกันของคนในชุมชน มีความรู้สึกมั่นคง มีความภาคภูมิใจ โดยเป็นผู้ให้อย่างมีคุณค่าและเป็นผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี

ทัศนีย์ ลักษณะาภิชนชัย³¹ กล่าวว่า ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดสวัสดิการประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ 1) รัฐดำเนินการทั้งหมด 2) ประชาชนดำเนินการ 3) รัฐร่วมกับประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการจัดสวัสดิการจะเป็นอำนาจหน้าที่ของประชาชนมากขึ้น มองว่าการที่จะพิจารณาให้มีการจัดสวัสดิการมากขึ้น จึงขึ้นอยู่กับพลังอำนาจในตัวชุมชนว่าเข้าไปจัดสวัสดิการในระดับใดตั้งแต่การฟื้นฟู พัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมหรือคิดใหม่ ทำใหม่ ตลอดจนปรับสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมกับชุมชนของตน

²⁹ อภิญา เวชชัยและคณะ, “ทิศทางและรูปแบบการจัดการสวัสดิการสังคมของประเทศไทย”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), หน้า 3.

³⁰ สถาบันพัฒนาชุมชน ,โครงการสนับสนุนการจัดการสวัสดิการชุมชน. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แอปป้า ปริ๊ตติ้ง กรุ๊ป, 2552), หน้า.

³¹ ทัศนีย์ ลักษณะาภิชนชัย, การใช้ทรัพยากรในงานสวัสดิการชุมชน, (กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์, 2546), หน้า 49.

ระพีพรรณ คาหอม³² ได้ให้ความหมายของ สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทาง สังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความ มั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเอง ได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

ชินินทร์ วะสินนท์³³ ได้ให้ความหมายของสวัสดิการชุมชนไว้ 3 ระดับ ดังนี้ 1) สวัสดิการที่จัดโดยรัฐ เรียกได้ว่าเป็นสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ในภาพรวมระดับมหภาค 2) สวัสดิการพื้นบ้าน ในแต่ละชุมชนมีการส่งเสริม การถ่ายทอดสืบกันมา เรียกได้ว่า เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สวัสดิการชุมชนทันสมัย เป็นการนำเอาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่รับอิทธิพลมาจากปัจจัยภายนอก โดยเฉพาะแนวคิดทางด้านการพัฒนาทางด้านการอุดมการณ์ใหม่ๆแล้วนำมาปรับใช้ในการสร้างสวัสดิการชุมชนของตนเองขึ้นมา อย่างไรก็ตามการจัดสวัสดิการชุมชนทั้ง 3 ระดับ จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมีความทับซ้อนกันอยู่ภายในชุมชนจนไม่สามารถที่จะแยกความแตกต่างของสวัสดิการชุมชนในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน การให้ความหมายของสวัสดิการชุมชนจึงมีลักษณะผสมกลมกลืนกันเป็นสวัสดิการชุมชนชุดเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าชุมชนได้มีการประสานสัมพันธ์ของสวัสดิการต่างๆเหล่านั้นให้มีความเหมาะสมเกิดเป็นสวัสดิการที่สอดคล้องกับชุมชนเอง

โดยสรุปแล้ว คำว่า “สวัสดิการ” นั้นหมายถึง การจัดบริการในรูปแบบใดก็ตาม ที่ทำให้คนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข ซึ่งหมายความว่ารวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ทุกคนในชุมชนดีขึ้นอาจอยู่ในรูปของสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชน คือ ก่อให้เกิดรายได้ลดรายจ่าย เกิดสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกันของคนในชุมชน มีความรู้สึกมั่นคง มีความภาคภูมิใจ โดยเป็นผู้ให้อย่างมีคุณค่าและเป็นผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี เป็นการมองแบบองค์ในการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของคนสิ่งมีชีวิตอื่นๆและสิ่งแวดล้อมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

³² ระพีพรรณ คาหอม สวัสดิการสังคม กับสังคมไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร บริษัทพรึกหวานกราฟฟิค จำกัด. 2 5 4 9), หน้า 1 - 5.

³³ ชินินทร์ วะสินนท์,การจัดการสวัสดิการชุมชนของเครือข่ายอินแปง : กลไกกระบวนการจัดการตนเอง,(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2549), หน้า 16.

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

จากที่ได้มีการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการทางกรมประชาสงเคราะห์³⁴ เห็นได้ว่า การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นแนวคิดที่รัฐได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกในการดำเนินโครงการนักรับการชุมชนของกรมประชาสงเคราะห์ในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้กับการบริหารของกรมประชาสงเคราะห์ได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัสรับรู้สภาพของปัญหา สภาพความเป็นอยู่ และความต้องการประชาชนด้วยตนเอง แล้วนำผลของการศึกษามาทำเป็นข้อสรุปหรือบทเรียนในการแก้ไขปัญหาระดับนโยบาย

แนวคิดของการจัดสวัสดิการชุมชน เกิดขึ้นมาบนพื้นฐานของคนที่ได้มีการเรียกร้องในความต้องการด้านความมั่นคงของการดำรงชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์และสังคม ระบบของการจัดสวัสดิการชุมชนในช่วงแรกเริ่มต้น พบว่าชุมชนได้มีการจัดสวัสดิการบนพื้นฐานของการใช้ต้นทุนทางสังคม วัฒนธรรม และรากฐานของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดสรรที่ดินส่วนรวมของชุมชนเอาไว้ในรูปของป่าสาธารณะที่ทุกคนสามารถมีสิทธิใช้ประโยชน์จากป่าสาธารณะได้ การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์แล้วแจกจ่ายให้กับประชาชนทุกคนในชุมชนได้นำไปปลูกในระดับชุมชน เป็นต้น ในสมัยก่อนได้มีการสร้างระบบของชุมชนขึ้นมาและทำให้คนในชุมชนเห็นถึงหน้าที่ในการจัดสวัสดิการสังคมร่วมกันซึ่งตั้งอยู่บนฐานของวัฒนธรรมชุมชน เช่น การแบ่งปันผลผลิตในรูปแบบของอาหารให้กันและกันหรือให้พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์หมู ไก่ ไปเลี้ยง เป็นต้น มีการให้กำลังใจ การแสดงออกในการเห็นอกเห็นใจกันโดยแสดงออกผ่านทางพิธีกรรมทางด้านความเชื่อ วิถีชีวิต ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือกันในชุมชนที่บรรพบุรุษของเราได้ใช้ภูมิปัญญาในการพัฒนาการจัดการสวัสดิการชุมชนโดยตัวของมันเอง มีบทบาทหน้าที่ คือ ชุมชนต้องมีการดำเนินการกันเพราะคนในชุมชนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้ชุมชนมีการพึ่งพาตนเองเป็นหลักและจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่นและกระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการต้องเป็นการพัฒนาคนในชุมชนด้วย

แนวคิดการจัดสวัสดิการชุมชนที่มีความหลากหลายนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการสวัสดิการแบบพหุนิยม (Welfare Pluralism) โดยที่การจัดสวัสดิการแบบนี้เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากสถาบันสังคมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะองค์กรทางสังคมที่ไม่แสวงหาผลกำไรที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการถึงแม้จะเป็นค่าใช้จ่ายจากภาครัฐก็ตาม แต่ก็เป็นการเริ่มต้นของแนวคิดการจัดสวัสดิการแบบพหุนิยมที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

³⁴ กรมประชาสงเคราะห์, “การทำงานเชิงรุกในสวัสดิการชุมชน”, (กรุงเทพมหานคร : กรมประชาสงเคราะห์ , 2536), หน้า 16.

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะตุลย์ อ้างถึงใน ชาญ รูปสม ³⁵ ได้กล่าวถึง การจำแนก แนวคิดสวัสดิการสังคมของ Richard Titmuss ในปี ค.ศ. 1974 แบ่งออกเป็น 3 แนวคิดซึ่งได้อธิบายครอบคลุมถึงรูปแบบการบริการสวัสดิการสังคม ดังนี้

1. แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบชั่วคราว บรรเทาปัญหา หรือแบบเก็บตก (Residual Model of Welfare) แนวความคิดนี้มีความเชื่อว่า บุคคลในสังคมจะได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคมที่สำคัญสองแหล่งใหญ่คือ ครอบครัวและตลาดโดยจะปล่อยให้ประชาชนที่เดือดร้อน หรือมีความต้องการทางสังคม ช่วยเหลือตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยรัฐจะเข้าไปช่วยเหลือในส่วนที่ ประชาชนช่วยเหลือตนเองไม่ได้จริงๆ และในตลาดของระบบเศรษฐกิจเสรีที่ประชาชนทั่วไปมีอำนาจซื้อ บริการได้ ซึ่งแนวคิดนี้มีความเชื่อพื้นฐานที่ว่ากลไกตลาดจะปรับตัวเองได้อย่างเสรี และเป็นอัตโนมัติ รัฐควรเข้าไปแทรกแซงตลาดให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรือหากพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่งก็เป็น แนวความคิดที่รอให้เกิดปัญหาก่อน แล้วจึงแก้ไขมากกว่าจะเป็นการป้องกัน

2. แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ทางอุตสาหกรรม (Industrialism or Industrial Achievement Performance or Handmaiden Model) แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ผลทาง อุตสาหกรรม เป็นแนวความคิดที่มองว่าสวัสดิการสังคมเป็นเสมือนกลไกหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ โดยใช้ มาตรการทางด้านภาษีอากรและการเงินการคลัง ตลอดจนผลตอบแทนในอาชีพเป็นสิ่งตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เป็นกำลังผลิต (Titmuss อ้างถึงใน ปนัดดา ใจเอื้อ ,2543,22) การจัดสวัสดิการแบบนี้ ใช้เกณฑ์การจัดสรรโดยพิจารณาจากความสามารถในการทำงาน สถานภาพหรือบทบาทในการทำงาน และผลิตผลในการทำงานเป็นสำคัญ

3. แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institutionalism or Institutional Model) สวัสดิการสังคมแบบสถาบันเป็นแนวคิดที่ถือว่า สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันสังคมหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดบูรณาการ (Integration) ในสังคม ถึงแม้สังคมจะมีความมั่นคงแล้วสวัสดิการสังคมก็ยังคง จำเป็นให้ระบบของสังคมดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ขณะที่ระบบเศรษฐกิจการค้าเสรี สร้างความไม่เป็น ธรรมทางสังคมเศรษฐกิจ อันเป็นธรรมชาติที่หลีกเลี่ยงได้ยาก แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสถาบันจะ ดำเนินการควบคุมกันไป เพื่อเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ดังกล่าวสรุปได้ว่า การจัดสวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นงานที่มีขอบเขตในการทา หน้าที่ให้การช่วยเหลือกับกลุ่มที่เดือดร้อนและกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับสวัสดิการด้าน

³⁵ กิตติพัฒน์ นนทปัทมะตุลย์. การวัดแรงสนับสนุนทางสังคม. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 2535), หน้า7-(2). 169-180.

ต่างๆ ซึ่งการ สร้างสวัสดิการให้กับสมาชิกของตนเอง ก็จะไปสู่การมีสวัสดิการสังคมที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ของคน ในสังคมที่ดี

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐและคณะ³⁶ กล่าวว่าจากการศึกษารูปแบบและความเป็นไปได้ในการจัดระบบของเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมโดยภาคชุมชนได้มีการจัดทำเป็นองค์ความรู้เรื่อง “บทสังเคราะห์ 11กรณีศึกษาความเป็นไปในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชน” พบว่า แบบแผนของการจัดสวัสดิการชุมชนโดยองค์กรชุมชน อาจจำแนกได้ดังนี้ 1) เริ่มต้นจากกลุ่มออมทรัพย์แล้วนำไปสู่การจัดสวัสดิการ 2) การเริ่มต้นจากหน่วยการผลิตแล้วนำไปสู่การจัดสวัสดิการ 3) เริ่มต้นจากความเชื่อและอุดมการณ์แล้วนำไปสู่การจัดสวัสดิการ

จากการศึกษากระบวนการพัฒนาของภาครัฐและเอกชน ในการระดมทุนทางสังคมเพื่อสร้างสวัสดิการชุมชนที่ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ได้สรุปถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนที่ดำเนินการโดยชุมชนไว้ดังนี้

1) สวัสดิการชุมชนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความร่วมมือกันของคนในชุมชนในกระบวนการของการแก้ไขปัญหา ตั้งแต่การตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน การวิเคราะห์ปัญหา การหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไข การตัดสินใจตลอดจนการดำเนินการและการประเมินผลร่วม

2) สวัสดิการชุมชนจากความสามารถในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของชุมชนในด้านการศึกษา สุขอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและมีรายได้ รวมทั้งความมั่นคงของคนในชุมชนนั่นเอง โดยอาจมีการระดมทุนทรัพยากรจากภายนอกและภายในมาใช้ในการดำเนินตอบสนองความต้องการและการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่การพึ่งพาตนเองของชุมชนให้ได้ในที่สุด

3) สวัสดิการชุมชนเกิดจากกิจกรรมการพัฒนา ที่ไม่ได้พัฒนาเพื่อความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเดียวแต่ยังรวมถึงการพัฒนาด้านจิตใจด้วย อันพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนในด้านคุณค่าของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน

4) กิจกรรมสวัสดิการชุมชนจะเดินต่อไปได้ เมื่อกิจกรรมนั้นได้มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้แยกคนออกจากวิถีชีวิตครอบครัว และชุมชนภายใต้บริบททางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม

³⁶ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐและคณะ, โครงการเผยแพร่ความรู้การพัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 11-40.

ประเวศ วะสี³⁷ ได้กล่าวถึงสวัสดิการในลักษณะเดียวกันว่า สวัสดิการเป็นเรื่องของการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ทุกคนมีศักดิ์ศรี มีคุณค่าและศักยภาพไม่ว่าท่านจะมีอาชีพอะไร จะทำอะไรเพื่อเพื่อนมนุษย์ได้บ้าง โดยเฉพาะคนจน คนด้อยโอกาส คนเสียเปรียบ ควรรวมกลุ่มกับผู้ที่มิมีวัตถุประสงค์เดียวกันพบปะกันบ่อยๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันว่าจะทำอะไรเพื่อผู้อื่นได้บ้างจะเกิดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับมนุษย์ การรวมกลุ่มนั้นคือ การสร้างชุมชนเป็นเครือข่าย กลุ่มประชาคมในระดับต่างๆ การใช้วิกฤตให้เป็นโอกาสที่สร้างจิตสำนึกใหม่ให้เป็นจิตสำนึกใหญ่ จิตสำนึกในการทำเพื่อผู้อื่น จิตสำนึกที่จะรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม จิตสำนึกที่เป็นมิตรภาพต่อมวลมนุษยและสรรพสิ่งเมื่อเปลี่ยนจิตสำนึกจากการยากเป็นจิตสำนึกแห่งการให้ความสุข จะเกิดขึ้นฉับพลันทันที คนมีน้อยก็ให้มากได้ การไม่มีเงินไม่ได้แปลว่าท่านไม่มีอะไร ท่านยังมีใจ มีปัญญาซึ่งมีค่ามากกว่าเงิน มากกว่าการเคลื่อนไหวของคนไทยนั้นได้ช่วยกันได้ทุกรูปแบบ เช่น ช่วยลดความเห็นแก่ตัว ช่วยให้ความเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือคนจน ช่วยเหลือเด็ก ช่วยเหลือสตรี ช่วยเหลือคนที่เป็นเอดส์ ช่วยเหลือชุมชน ช่วยเป็นอาสาสมัครทำงานต่างๆ ฉะนั้น อย่าไปกลัวความจนเราจนแค่เงินเท่านั้นเราไม่จนน้ำใจ

2.4 ความหมายเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

2.4.1 ความหมายเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

การจัดตั้ง กองทุนชุมชน เป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ประสบความสำเร็จก้าวหน้า ซึ่งมีองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ กรรมการที่เลือกจากสมาชิกกลุ่มกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ที่จะต้องดำเนินไปตามวัตถุประสงค์

กองทุนชุมชนเป็นรูปแบบกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งมีแนวคิดเบื้องต้นในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนของตนเอง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถบริหารการเงินโดยผ่านความเห็นชอบและการตัดสินใจจากคณะบุคคลหรือกรรมการชุมชนหรือองค์กรชุมชน ในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของบุคคล กลุ่ม และชุมชน

³⁷ ประเวศ วะสี, เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2542), หน้า 409-555.

เพ็ญพราว พิมสอน³⁸ ได้ให้ความหมายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง เป็นขบวนการรวมคนทุกระดับโดยมีหลักการและอุดมคติเดียวกัน ในการที่จะระดมเงินออมเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนสมาชิกของกลุ่ม ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและสวัสดิการของครอบครัว

ปัญญาศิลป์ เสนีย์³⁹ ให้ความหมายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อมุ่งให้ประชาชน รู้จักการประหยัดและเก็บออมเงิน แล้วนำเงินออมมาเก็บสะสมรวมกันเป็นกองทุน ในรูปของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมุ่งให้ประชาชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องของเงินทุน นอกจากนั้น จะมีระบบการบริหารจัดการกันเองภายในชุมชน วางอยู่บนรากฐานของความเป็นประชาธิปไตย

ปรีดี โชติช่วง⁴⁰ ให้ความหมายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมกลุ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม โดยสอนให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ด้วยการประหยัดเก็บออมเงินและนำมาสะสมรวมกันเป็นประจาสมาเสมอ เพื่อเป็นทุนสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อน กู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อเป็นสวัสดิการของครอบครัว

ลัดดา จุฑะกนก⁴¹ ให้ความหมายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การให้ประชาชนรู้จักประหยัดและออมเงิน แล้วนำมาสะสม รวมกันเป็นกองทุนในรูปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพ หรือใช้จ่ายในยามเดือดร้อนจำเป็น โดยการบริหารจัดการของสมาชิกและแบ่งปันช่วยเหลือกันภายในชุมชน สานักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

³⁸ เพ็ญพราว พิมสอน. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาส่งเสริม การเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น.2538), หน้า 21.

³⁹ ปัญญาศิลป์ เสนีย์. กระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัสงขลานครินทร์ 2547), หน้า 27.

⁴⁰ ปรีดี โชติช่วง. กองทุนหมู่บ้าน : ทุนแห่งจิตวิญญาณการอุ้มชูและแบ่งปันกัน. วารสาร พัฒนาชุมชน. 5 (พฤษภาคม 2544), หน้า 25.

⁴¹ ลัดดา จุฑะกนก. ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมระดับครัวเรือน : กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา.2553), หน้า 20.

กรมการพัฒนาชุมชน⁴² ให้ความหมายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กทีละน้อย เป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อน กู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเอง และครอบครัว

ณรงค์ เส็งประสา⁴³ ให้ความหมายว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมทุนที่จะนำไปใช้ในการผลิต ด้วยวิธีการค่อย ๆ เก็บสะสมเงินฝากเป็นประจำกับกลุ่ม และ อาจกู้ยืมเงินไปลงทุนภายหลัง หลักการดำเนินงานยึดหลักประชาธิปไตย โดยการรวมคนที่อยู่ในวงการเดียวกัน มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเดียวกัน รวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ การดำเนิน การใดๆ ถือเอาแนวคิดและมติของสมาชิกเป็นหลัก

2.4.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน)⁴⁴ ได้กล่าวว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน การให้เพื่อสงเคราะห์นี้หมายถึงการให้เพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจร้อยรัดใจให้รวมกันเป็นหมู่และเห็นอกเห็นใจกัน รักใคร่นับถือสนิทสนมกันมั่นคง จะเห็นได้จากการยอมเสียสละเงินของทุกคนที่สมัครใจเข้าเป็นถือเป็นการช่วยเหลือกันในหมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่าทุกคนมีความคิดที่จะช่วยเหลือกันเอง ก่อนที่จะไปขอรับความช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกหมู่บ้านการให้ชุมชนได้บริหารงานด้วยการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของๆตนช่วยเหลือกันด้วยตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอนทั้งเสียสละแรงกายและเวลาเพื่อส่วนรวมและสิ่งที่มีงมงันด้วยการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานวาจาเป็นที่รัก วาจาพูดตมน้ำใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจจะก่อให้เกิดความสมานสามัคคี เกิดมิตรไมตรีและความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงสิ่งที่ทุกคนยอมรับในกฎกติกาที่ได้ตั้งขึ้นมาร่วมกัน ทำให้แสดงถึงการประพฤติปฏิบัติร่วมกันและผลประโยชน์ที่จะได้รวมร่วมกันก็คือสวัสดิการที่ทุกคนจะได้รับร่วมกัน จึงเป็นแรงจูงใจในการแก้ไขปัญหาในการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

⁴² กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553) หน้า 2.

⁴³ ณรงค์ เส็งประสา. กลุ่มธุรกิจพื้นฐานกับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. 2543), หน้า 72.

⁴⁴ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน). สังคหวัตถุ 4. กรุงเทพฯ : มหามงกุฎราชวิทยาลัย.2528),

พระธรรมเจดีย์⁴⁵ (2552 : 151-153) ได้อธิบายหลักพรหมวาสนธรรม 4 ไว้ดังนี้

1. สัจจะสัตย์ซื่อต่อกัน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่สำคัญในการคบหากับชนทุกชั้นวรรณะ จนถึงชนผู้อยู่เรือนเดียวกัน เช่น สามเณร ภรรยา บิดามารดากับบุตรธิดา ตลอดจนพี่น้องท้องเดียวกัน ตัวอย่าง เช่น สามเณรยาประพจน์ให้เป็นทีกินแห่งกันและกัน ฝ่ายภรรยาจะแวงว่า 38 สามเณรจะไปชมขบสตรีนอื่น เกรงว่าจะนำทรัพย์ที่ช่วยกันแสวงหามาได้ ไปปรนเปรอสตรีนอื่นเป็นผู้ไม่รักตนจริง คิดแต่จะปกกลอก ฝ่ายสามเณรก็คิดสงสัยภรรยาว่าจะคบชู้ผู้ชายอื่น เกรงภรรยาจะยกยกทรัพย์ไปบำรุงบำเรอชายอื่น เมื่อเป็นเช่นนี้ครอบครัวก็มีแต่จะแตกแยกล้มละลายจะทำบ้านที่เคยเป็นสวรรค์ให้เป็นนรก แต่ถ้าสามเณรยา ซื่อสัตย์ คือจริงใจต่อกันและกัน มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากันด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ปิดบังอำพรางกัน แม้แต่เรื่องการเงินการทอง ก็ควรบอกตามความจริงว่าเก็บไว้ทำอะไรจ่ายทำอะไร และข้อสำคัญ คือไม่คิดนอกใจกัน ก็จะทำให้บ้านเป็นสวรรค์น่าอยู่น่าอาศัยในเรื่องอื่น ๆ ก็เช่นกัน ความซื่อตรงต่อกันเป็นเครื่องสมานสามัคคี ให้มิตรภาพระหว่างผู้คบหายั่งยืนยาว ผู้มีความซื่อสัตย์จะทำอะไรก็ย่อมมีผู้เชื่อถือไว้วางใจ และจะไปในที่ใดก็มีคนต้อนรับ และยินดีช่วยเหลือเมื่อตกทุกข์ได้ยาก ซึ่งตรงกันข้ามกับคนไม่ซื่อสัตย์สลับปลัดโกง ไม่มีความจริงใจที่แรกคนไม่รู้อาจเชื่อถือแต่นานไป เขาย่อมรู้และจะรังเกียจไม่คบหาสมาคมด้วย สัจจะ คือความซื่อตรงต่อกัน จึงเป็นธรรมสำหรับผู้ครองเรือนควรมีไว้ประการหนึ่ง

2. ทมะ คือ ความข่มใจ เป็นคุณธรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้อยู่ร่วมกันในตระกูลในหมู่ในคณะ คนทั้งหลายย่อมมีอัธยาศัยต่างกัน บางคนอารมณ์ร้อน มักหุนหันด้วยอำนาจโทสะ บางคนใจเย็น มีเรื่องอะไรกระทบกระทั่งกันได้เฉยได้ ถ้าคนมีอารมณ์ร้ายไม่มีสติเหนี่ยวรั้งประพจน์ไปตามอารมณ์ของตน ตามอำนาจของกิเลสที่เกิดขึ้น ก็จะพูดว่าร้ายเขาบ้าง ทำร้ายเขาบ้างเมื่อเป็นอย่างนี้สามัคคีก็ไม่ยึดไป สมเด็จพระศาสดาทรงเห็นโทษเช่นนี้ จึงสั่งสอนให้คนมีอุบายไว้ข่มใจตนเองในเมื่อมีกิเลสเกิดขึ้นครอบงำ อย่าให้อารมณ์หุนหัน ทำลงไปตามอำนาจของกิเลสแต่กิเลสอันเป็นอนุสัยอันนอนเนื่องอยู่ในสันดาน เมื่อมีอารมณ์อันชั่วร้ายปรากฏขึ้นในทวารย่อมเกิดขึ้นได้ทันที ยากที่สติจะเหนี่ยวรั้งไว้ทัน ฉะนั้น ท่านจึงสอนตั้งต้นแต่ให้มีสติระงับทวารภายนอก คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และทวารภายใน คือ ใจ เมื่อ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ปรากฏในทวารภายนอก อย่าให้อารมณ์เหล่านี้ทำให้ปณิธานได้ผู้มีอุบายข่มใจไว้อยู่เช่นนี้ จะเป็นผู้เห็นห่างจากความพลั้งเผลอ ทั้งเป็นผู้รักษาความสามัคคีได้ เพราะเหตุนี้ท่านจึงสอนว่าความข่มใจเป็นธรรมของผู้ครองเรือนประการหนึ่ง

3. ขันติ คือ ความอดกลั้น เป็นคุณธรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งของชนผู้อยู่ในชุมชน

⁴⁵ พระธรรมเจดีย์ (ประกอบ ธมฺมเสฏฺฐโณ). **หลักพรหมวาสนธรรม 4**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.2552),

ตั้งต้นแต่คนในในตระกูลเดียวกัน อันชนทั้งหลายผู้มีใจหุนหันด้วยอำนาจโทสะ สมควรตั้งอยู่ใน ทมะ คือรู้จักข่มใจตน แต่มีใจว่าทุกคนจะทำได้ทั้งหมด เกราะกิเลสธรรมที่เป็นเจ้าเรือนย่อมเกิดขึ้นยากที่สติ จะเหนียวรั้งทัน ดังกล่าวนั้นแล้วในเรื่อง ทมะ เมื่อเป็นเช่นนั้น ฝ่ายหนึ่งบันดาลโทสะพูดจาว่าร้ายแล ประหัตประหารอีกฝ่ายหนึ่งและถ้าฝ่ายถูกว่าถูกทำร้ายบันดาลโทสะขึ้นมาบ้าง ก็จะเกิด 39 วิวาท บาทหมากกันขึ้นโดยไม่ต้องสงสัย ความผัดใจกันนี้ย่อมเป็นไปเพื่อความแตกแยก อันจะนำผล ที่มีได้เป็นประโยชน์มาให้แก่กันทั้ง 2 ฝ่ายถ้าผู้ซึ่งถูกต่อว่าถูกทำร้ายนั้น มีสติ และเห็นความเสียหาย อันจะเกิดขึ้น เพราะผู้อื่นเป็นเหตุเช่นนั้นและน้อมใจไปในขันติธรรม อดกลั้นความล่วงเกินนั้นเสีย อาจ ตัดต้นเหตุแห่งผลอันจะเกิดขึ้นนั้นเสียได้เหตุดังนั้น พระบรมศาสดาจึงได้สั่งสอนคนให้ตั้งอยู่ในขันติ ธรรม ให้รู้จักอดกลั้นต่อเหตุการณ์อันจะยั่วให้เกิดโทสะ เพื่อรักษาความสามัคคีทั้ง 2 ฝ่าย ในข้อนี้พึง เห็นตามภาษิตของสรภังคดาบสว่า บุคคลฆ่าความโกรธแล้ว ย่อมไม่เศร้าใจในกาลไหน ๆ ฤๅทั้งหลาย สรรเสริญการละความลบหลู่กัน พึงอดกลั้นคำหยาบของบุคคลทุกชนิด สัตบุรุษทั้งหลาย ย่อมกล่าว ความอดกลั้นนี้ว่า เป็นคุณธรรมอันสูงสุด พึงอดกลั้นถ้อยคำของบุคคลผู้สูงกว่าเพราะความกลัวพึงอด กลั้นถ้อยคำของบุคคลที่เสมอกันเพราะความแข่งขันเป็นเหตุ แต่ผู้ใดอดกลั้นไว้ ซึ่งถ้อยคำของบุคคลผู้ ต่ำกว่า สัตบุรุษทั้งหลายกล่าวความอดกลั้นของบุคคลผู้นั้นว่า เป็นขันติอย่างสูงสุดโดยอธิบายว่า บุคคลที่ถูกกดขี่ท่านผู้มีอำนาจก็พอทดแทนได้ เพื่อรักษาตนให้พ้นภัย อดทนต่อคนเสมอกัน ท่านก็จัดว่า ดี เพราะอาจรักษาความสามัคคี ตัดการวิวาทแก่กันและกันได้ อดกลั้นถ้อยคำของคนที่ย่ำแย่กว่า ท่าน สรรเสริญว่า เป็นขันติอย่างประเสริฐสุด เพราะอดทนได้ด้วยน้ำใจที่เป็นธรรมอย่างแท้จริง ผู้ที่ถูก กระทบกระแทก ยั่วให้เกิดโทสะ น้อมใจไปด้วยคิดว่า เขาว่า เขาทำเขาดูหมิ่นตนหรือถูกเขาข่มเหง เช่นนี้ ความขัดใจย่อมเกิด เป็นเหตุให้ว่าตอบ ทำตอบถ้าน้อมใจไปโดยคิดว่า เพราะตนทำเช่นนั้น จึง ได้รับผลเช่นนั้น หรือเป็นเวรของตนในหนหลังให้ผลหรือว่าเขาไม่รู้เหตุอันถองแท้ จึงทำเพราะสำคัญ ผิด หรือว่าสันดานของเขาเป็นคนหุนหันเช่นนั้นเอง หรือว่าเขาก่อเรื่องก่อนก็จริง แต่ตนก็จะได้รับ ผลเสียหายด้วย เมื่อคิดเช่นนั้น ขันติย่อมเกิดขึ้น เป็นเหตุรักความสงบบุคคลที่มีขันติ ย่อมเป็นผู้รักษาตน และคนอื่นให้พ้นจากความเสียหายเช่นนี้ได้

4. จาคะ คือ การให้ เป็นกิจอันสำคัญประการหนึ่งของหมู่ชนผู้อยู่ร่วมกัน คนผู้มี

อหยาตัยเผื่อแผ่ มีเมตตาต่อคนขัดสน สละทรัพย์ของตนเพื่ออุปถัมภ์ โดยฐานเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดั่งนี้จัดว่า เป็นจาคะคนทั้งหลายที่เกิดมาในโลกนี้ กรรมย่อมให้มีประเภทต่าง ๆ กัน บางคนยากจน ขัดสน จะหาปัจจัยมาเลี้ยงชีพก็ลำบาก บางคนก็ไม่ถึงตักยาก แต่ก็ไม่มีเงิน บางคนเป็นเศรษฐีบริบูรณ์ ด้วยทรัพย์สมบัติจนเหลือใช้ แม้ในทางอื่นก็ยังต่างกันอีก เช่น เป็นคนพิการ หรือมีกำลังแต่คนทั้งหลาย เหล่านี้มีสุขมีทุกข์เนื่องถึงกันไม่มากก็น้อย เช่นไม่มีเพื่อนบ้าน ทำให้เจ็บเหงาเปล่าเปลี่ยว ยิ่งใกล้ชิด กันเพียงใด สุขทุกข์ของคนเหล่านั้นก็ย่อมเนื่องกันเพียงนั้นจึงสรุปได้ว่าหลักขรรยาวาสธรรม 4 เมื่อ พิจารณาเห็นเช่นนี้ จึงเป็นหลักธรรมที่ควรนำมาบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้

สมาชิกู้จักเอื้ออารีแก่กันและกัน ด้วยการให้ที่เรียกว่าทาน ทานที่คิดเพื่อเป็นผลประโยชน์แก่ผู้รับแล้ว จึงให้ จัดว่าเป็นสัปปริสทาน การให้ขอ 40 สัตบุรุษ การให้เช่นนี้เป็นอุบายอุดหนุนให้คน ได้บรรลุถึงความเจริญ เช่นรักษาโรคร้ายของคนทั้งหลาย เพื่อบำรุงร่างกายให้บริบูรณ์ช่วยเกื้อกูลให้ได้รับความรู้ความสามารถอุปถัมภ์ พระศาสนา ซึ่งสั่งสอนให้คนประพฤติปฏิบัติชอบ

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ⁴⁶ ได้กล่าวว่า สังคหัตถ์ 4 เป็นหลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคมหรือในหมู่คณะจำเป็นต้องมีสิ่งที่จะมายึดเหนี่ยวจิตใจ และประสานหมู่คณะไว้ให้เกิดความสามัคคีและเพื่อให้อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขได้แก่ หลักสังคหัตถ์ 4 ดังต่อไปนี้⁴⁷

1. ทาน คือ การให้ปันสิ่งของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ คือการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละแบ่งปัน เถลยให้ ไม่ใช่ให้จนร่ำรวยหรือให้จนหมดเนื้อหมดตัว แต่เป็นการแบ่งปันให้เพื่อแสดงอัธยาศัยไมตรี ผู้ให้ไม่จำเป็นต้องร่ำรวยหรือมีฐานะดีกว่าผู้รับเสมอไป และยังรวมถึงการช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วย ปัจจัยสี่ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ

2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกันคือกล่าวคำสุภาพไพเราะน่าฟังชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักจูงในทางที่ดีงามหรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจรู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดีสามัคคีเกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือช่วยเหลือเกื้อกูลกันซึ่งแต่ละกลุ่มที่ได้จัดตั้งขึ้นมาจะมีการแบ่งหน้าที่กันและสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้คือฝ่ายประชาสัมพันธ์ หากฝ่ายประชาสัมพันธ์พูดจาไม่ดี ถึงโครงการหรือกิจกรรมจะดีแค่ไหนก็ไม่สามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจของสมาชิกกลุ่มได้

3. อัตถจริยา การทำประโยชน์คือช่วยเหลือด้วยแรงกายและชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่างๆบาเพ็ญสาธารณประโยชน์ทั้งช่วยแก้ไขปัญาและช่วยปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

4. สมานัตตตา วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาคปฏิบัติสม่ำเสมอแก่กันต่อคน ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มและบุคคลทั่วไปไม่เอาเปรียบบุคคลที่ด้อยกว่า และเสมอในสุขทุกข์คือร่วมสุขร่วมทุกข์ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขปัญาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันสรุปได้ว่าการศึกษาพิจารณาถึงหน้าที่ที่สำคัญในประเด็นหลักตามแนวทางของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ทรงกระทำการสั่งสอน รวมถึงแนวความคิดที่สำคัญต่างๆ และได้มีการบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกเพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการและเอื้อให้ภาวะการทำงานในปัจจุบันสามารถบรรลุถึงความสำเร็จตรงตามเป้าหมายที่วาง

⁴⁶ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **ธรรมบุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.2550),

⁴⁷ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) . **ผู้พิพากษาดังตุลาให้สังคมสมในตุล**. วัตถญาณเวศกวันนครปฐม, 2550),

ไว้ และนอกจากนั้น ตัวบุคคลที่เป็นผู้ 44 ปฏิบัติก็ได้รับผลจากการศึกษา และพัฒนาจากการเรียนรู้ โดยการทำงานเป็นการฝึกฝนตนเองให้เกิดความสามารถ รวมถึงการลดภาวะยึดติดในรูปแบบต่างๆ ลงไปได้มากยิ่งขึ้น

พระสุบิน ปณีโต ⁴⁸ ได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นี้ มีจุดประสงค์ใหญ่ 3 ข้อ ได้แก่ (1) พัฒนาคณะให้มีคุณธรรม และยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (2) พัฒนาจิตเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เน้นการทำงานพื้นฐานอาชีพ เพื่อความมั่นคงของสังคมไทยในชนบท (3) พัฒนาคณะให้มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทุกชนิด เน้นอนามัยส่วนบุคคลและอนามัยสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้มีการปลูกฝังนิสัยให้เกิดทักษะ 7 ข้อ คือ ฟังตนเองมีความสามัคคี เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีวินัยในตนเองมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดออม, ให้รู้จักคิด วิचारณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล. ให้มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า. ให้มีน้ำใจ. เป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น. ให้ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยรู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตาม

พระมนัส ขันติธัมโม ⁴⁹ ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเพิ่มเติมในเรื่อง การแก้ปัญหาโดยเน้นการรวมพลังปัญญา โดยท่านได้กล่าวว่า พระพุทธเจ้า ค้นพบหลักธรรมได้จุดเทียนขึ้นให้สว่างแล้วต่อเทียนให้กับเหล่าสาวก จนเผยแผ่มาถึงเมืองไทย ตรากฎทุกวินาที แสงเทียนเริ่มริบลงสังคมเกิดความแตกแยก แม้แต่พี่น้องก็ฟังกันไม่ได้ เราจึงไปพึ่งพานอกหมู่บ้าน เมื่อสิ่งใดเกิดให้

ไปดูที่เหตุว่า มีปัจจัยอะไร เห็นว่าเหตุ คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจตกต่ำนโยบายประเทศที่นำสังคมไทยเข้าสู่การมีติดบอด หนทางที่ต้องแก้ก็คือ ต้องทำให้เกิดปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟัง คิดพิจารณา รวมหัวกันคิด แต่เราไม่มีฐานคนตรงนี้ ไม่มีการรวมพลังของปัญญา ไฟต่างดวงจึงต่างอยู่ดังนั้นให้มารวมกลุ่มกัน ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา

วนิดา ม่วงศิลป์ ⁵⁰ กล่าวถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ของประชาชนในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคม โดยสอนให้คนรู้จัก

⁴⁸ พระสุบิน ปณีโต ได้กล่าวไว้ว่า. กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์กองทุนสังคม. (กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. 2541), หน้า 5.

⁴⁹ พระมนัส ขันติธัมโม (อิมรตัน). (ม.ป.ป.). เอกสารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี : ม.ป.พ. (2550). การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะ.จันทบุรี. สัมภาษณ์. 30 กรกฎาคม 2550.

⁵⁰ วนิดา ม่วงศิลป์. กลุ่มงานส่งเสริมกองทุนชุมชน. (กรุงเทพฯ : ธนาคารพิมพ์ . 2547), หน้า 7 – 8.

ช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่น ด้วยการประหยัด และเก็บออมเงิน แล้วนำมาสะสมรวมกันเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อเป็นทุนสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นกู้ยืม ไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว โดยยึดหลักคุณธรรม 5 ประการ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางซึ่งกันและกัน

จากความหมายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการให้ความหมายไว้ จึงสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนรู้จักเก็บออม แล้วนำเงินมาสะสมรวมกันเป็นกองทุน เพื่อเป็นทุนสำหรับสมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อเป็นสวัสดิการของครอบครัว โดยมุ่งให้ประชาชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีหลักการดำเนินงานตามระบอบประชาธิปไตยภายใต้ความเห็นชอบและมติ

ยุทธพงษ์ แสงโสภา⁵¹ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า หลักเกณฑ์โดยทั่วไปของการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หลังจากได้จัดตั้งกลุ่มแล้วได้มีการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่ม คณะกรรมการร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกลุ่ม ดังนี้

1. คนที่เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มต้องเป็นคนในชุมชนเท่านั้น เพื่อควบคุมตรวจสอบได้
2. คนที่เอาเงินมาฝากสามารถทำเรื่องขอกู้ได้ทันทีโดยมีหนังสือสัญญา มีคนค้ำประกัน และอยู่ในการดูแลของคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่ทำหน้าที่ปล่อยเงินกู้ โดยใช้สัจจะความเชื่อถือกันเอง
3. คณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่ชาวบ้านเลือกตั้งกันมานั้นให้มีวาระเพียง 1 ปี ไม่ควรผูกขาดแต่ถ้าคณะกรรมการประพฤติตนดี ก็สามารถถูกเลือกเข้ามาใหม่ซึ่งหลักการ ในข้อนี้เป็นกลไกทางสังคมในชุมชนสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
4. เมื่อเงินทุนเพิ่มขึ้นในระดับเพิ่มมากขึ้นตามความสามารถในการออมและตามความสามารถในการคืนเงินกู้และดอกเบี้ยของสมาชิก จึงมาจัดเป็นผลประโยชน์ เช่นสวัสดิการ เป็นต้น
5. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานต่างๆ ของกลุ่ม จะต้องเป็นมติที่ทางสมาชิกจะต้องร่วมรับรู้และทำความเข้าใจด้วยกันทุกคน
6. สร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในทุกๆ เรื่อง เริ่มตั้งแต่การร่วมการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ

⁵¹ยุทธพงษ์ แสงโสภา. แนวความคิด หลักการและวิธีการประชากรศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. พระสงฆ์กับการแก้ปัญหาสังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2544), หน้า86.

7. สวัสดิการเป็นสิ่งจูงใจ ให้มีสวัสดิการเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้กลุ่มอยู่ร่วมกันได้อย่างเหนียวแน่นและยืนนาน สิ้นปีจะมีการตรวจสอบยอดรายได้ ผลกำไรของกลุ่มเพื่อนำมาจัดสรรส่วนหนึ่งนำคืนเป็นเงินปันผล อีกส่วนหนึ่งจัดเข้ากองทุนสวัสดิการของกลุ่มเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยพิจารณาจากความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลักถือเป็นระบบการจัดการ สวัสดิการชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน

8. กลุ่มสัจจะสหกรณ์ ใช้สถานที่ในวันประชุมกลุ่มเดือนละครั้ง โดยจัดที่ศาลาวัดป่าเทพนิมิต มีคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายเงินออม ฝ่ายเงินกู้และฝ่ายสวัสดิการทำหน้าที่เหมือนพนักงานธนาคาร แบ่งหน้าที่การทำงานกันอย่างชัดเจนเพื่อความสะดวกแก่สมาชิก กำหนดเวลาทำงานรับฝากเงินและจ่ายเงินให้สมาชิก เพื่อรักษาสัจจะและสะดวกในการจัดทำบัญชีเมื่อหมดเวลาปิดรับเงินฝาก คณะกรรมการจะทำการนับเงินฝากทั้งหมดต่อหน้าสาธารณะชนเพื่อปล่อยกู้ให้กับสมาชิก ส่วนที่เหลือนำฝากธนาคารของรัฐ

9. การเลือกคณะกรรมการกลุ่ม จากการรู้จักคุ้นเคยของบุคคลในหมู่บ้าน รู้จักถึงนิสัยใจคอและพฤติกรรมของแต่ละคนทำให้การตัดสินใจในการเลือกกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้คนซื่อสัตย์มีความสามารถเข้ามาทำงาน

10. การกู้เงิน กำหนดให้มีผู้ค้ำประกันเงินกู้สองคนต่อผู้กู้หนึ่งราย โดยการใช้สัจจะหรือคุณธรรมของบุคคล

11. ไม่เรียกดอกเบี้ยแต่ใช้คำว่า ค่าบำรุง เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่มีให้เกิดกับกลุ่มคือเงินค่าบำรุงจากการกู้ยืมไม่ได้สูญหายไปไหน แต่หมุนเวียนกลับมาเป็นประโยชน์แก่สมาชิกภายในกลุ่ม อีกส่วนหนึ่งปันผลสมทบเข้ากองทุนสวัสดิการของกลุ่ม มีส่วนทำให้กลุ่มเติบโตอย่างเข้มแข็ง

12. ระบบบัญชีของกลุ่มสัจจะเน้นให้เป็นระบบที่ง่ายต่อความเข้าใจ ง่ายต่อการทำงาน ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สมุดบัญชีเงินฝากมีการบันทึกตัวเลขรับเงินฝาก เงินค่าบำรุง เงินค่าปรับการส่งล่าช้า รวมยอดเงินสดรับในมือ ส่วนสมุดบัญชีเงินกู้ ตรวจสอบจำนวนเงินกู้รวมในสัญญาเมื่อปิดทำการนำยอดรวมของเงินสดรับทั้งหมดเทียบกับยอดรวมเงินขอกู้แล้วปล่อยให้ผู้หมดเท่าที่มีผู้ร้องขอ กลุ่มสัจจะยังคงรักษาระบบการทำบัญชีอย่างง่ายนี้ไว้ เพราะต้องการให้ชาวบ้านสามารถเข้าใจและเรียนรู้จนสามารถทำบัญชีเองได้

13. ในการซื้อหุ้นเงินออมหุ้นละ 10 บาท อย่างน้อย 5 หุ้น แต่ไม่เกิน 10 หุ้น แต่ส่วนใหญ่จะออมกัน 50 บาท ไม่เกิน 100 บาท วงเงินที่ปล่อยให้ผู้ยืมต่อหนึ่งรายไม่เกิน 30,000 บาท ทั้งนี้อยู่กับความจำเป็นของผู้ยืมและจำนวนที่มีให้กว่ามีเพียงพอกับจำนวนของผู้กู้หรือไม่

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน⁵² กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต มีแนวความคิดที่ดัดแปลง และผสมผสานระหว่างแนวคิดของ สหกรณ์การเกษตร เครดิต ยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร ดังนี้

1 แนวคิดที่ 1 การรวมคนในหมู่บ้าน ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน เป็นการยกฐานะความยากจน แนวความคิดนี้จึงอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

2 แนวคิดที่ 2 การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน โดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะขาดแคลนเงินทุนและไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนที่เป็นสถาบันการเงินได้ เพราะต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงหรือต้องมีหลักทรัพย์ ค้ำประกัน เกษตรกรที่ยากจนไม่สามารถหาหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ได้ การหันมาช่วยตัวเอง โดยการรวมกลุ่มออมเงินแล้วกู้ยืมเป็นทุน จึงเป็นทางออกที่ดีกว่า

3 แนวคิดที่ 3 การนำเงินทุนไปดำเนินการด้วยความขยัน ประหยัด ถูกต้อง เพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

4 แนวคิดที่ 4 การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้มีการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด เป็นการรวมตัวกันซื้อและขาย สามารถลดต้นทุนการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค และปัจจัยการผลิตได้สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน⁵³ กล่าวว่า การดำเนิน งานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการ โดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและหมู่บ้าน จึงมีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการปลูกฝังให้ชาวชนบทมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นของประชาชน เมื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบ ในการดูแลเอาใจใส่ อันทำให้การทำงานของกลุ่มมีประสิทธิภาพ

2 การพึ่งตนเอง เป็นการฝึกนิสัยการประหยัดและนำเงินมาออมอย่างมีความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์ และความอดทน

3 หลักคุณธรรม คือ มีความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูล

⁵² สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. คู่มือการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน นนทบุรี: บริษัท ลีโอ แลนเซ่ จำกัด 2553), หน้า 2.

⁵³ กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553) หน้า 3.

4 หลักควบคุมกันเองเป็นการดูแลความเคลื่อนไหว ตรวจสอบและสอดส่องดูแลสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งถือว่าเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน

กล่าวโดยสรุปว่า หลักการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการดำเนินการภายใต้หลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน คุณธรรม 5 ประการ ดังกล่าว ทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพและส่งผลสู่การเป็นอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ในสังคมต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน⁵⁴ ได้แบ่ง สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1 สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบล ที่สมัครเป็นสมาชิก ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์

2 สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้าน/ตำบล ที่ทางราชการสนับสนุน และรับรองฐานะ ที่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

3 สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิกษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจและให้การสนับสนุนกลุ่มโดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

นอกจากนี้ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

1. ตาย
2. ลาออก
3. ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบกลุ่มออมทรัพย์
4. ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมด

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน⁵⁵ ได้นำเสนอว่า คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มาจากการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของผู้ซึ่งตนแทน และคณะกรรมการบริหาร จะมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแนวทางการประเมินผลการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน มีตัวชี้วัด จำนวน 3 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

⁵⁴ กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2555), หน้า 3..

⁵⁵ สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. คู่มือการจัดตั้งสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน นนทบุรี: บริษัท ลิโธ แลนเซ่ท์จำกัด 2553), หน้า 73.

1. กรรมการทุกคนมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกหรือไม่
 2. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนและปฏิบัติตามบทบาทของกรรมการหรือไม่
 3. กรรมการมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือนและมีการจดบันทึกรายงานการประชุมหรือไม่
- คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ มี 4 คณะ ดังนี้ นอกจากนี้แล้ว สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

กรรมการพัฒนาชุมชน ⁵⁶ ได้กำหนดให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีคณะกรรมการบริหาร จำนวน 4 คณะ ดังนี้

- 1 คณะกรรมการอำนวยการ จำนวน 5-7 คน มีหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ ให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก ตลอดเป็นตัวแทนของกลุ่มในการประสานงาน และติดต่อกับองค์กรภายนอก ซึ่งมีหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามตำแหน่ง ดังนี้
 2. ประธาน มีหน้าที่ประธานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ประชุมคณะกรรมการบริหาร และประชุมคณะกรรมการอำนวยการ เป็นผู้ลงนามในเช็คเอกสารการเบิกจ่ายเงิน ร่วมกับ เภรัญญิก เป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่างๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมีมติมอบหมาย
 3. รองประธาน ทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำ
 4. เภรัญญิก รับผิดชอบการเงินของกลุ่ม ควบคุมดูแลเอกสารต่างๆรวมทั้งทรัพย์สินของกลุ่ม ลงลายมือชื่อในเช็ค ใบรับ – จ่ายเงินต่างๆ ควบคุมดูแลบัญชีให้ถูกต้องเรียบร้อย และพร้อมที่จะให้กรรมการตรวจสอบตลอดเวลา
 5. เลขานุการ ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่ม จดรายงานการประชุม เก็บรักษา รายงาน เอกสารต่างๆ ทำหนังสือเชิญประชุม หนังสือติดต่อประสานงานต่างๆ
1. กรรมการร่วมอื่นๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
 - 2 คณะกรรมการเงินกู้ จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการพิจารณาการร้องขอกู้เงินของสมาชิกว่าจะอนุมัติหรือไม่ การอนุมัติเงินกู้ให้พิจารณาตามแนวทางอันสมควรและยุติธรรมเพื่อให้เกิด

⁵⁶ กรรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพมหานคร : กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553) หน้า 5.

ผลดีแก่ผู้กู้และกลุ่มเป็นส่วนรวม โดยใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบหรือมติที่กำหนดไว้ การที่จะให้สมาชิกกู้เงินได้จำนวนมากน้อย คณะกรรมการต้องดูความสามารถในการออม พิจารณาถึงความสม่ำเสมอในการส่งเงินสัจจะ ความสามารถในการส่งใช้คืน ความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ โดยคณะกรรมการมีมติเสียงข้างมาก อนุมัติให้กู้ยืมเงิน การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม รวมทั้งติดตามการนำเงินไปใช้จ่าย การเร่งรัดหนี้สิน ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก้ปัญหาในกรณีที่สมาชิกมีปัญหา ไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้

3 คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 3 - 5 คน มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่ม โดยคณะกรรมการตรวจสอบนี้จะมีบทบาทสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม 7.4 คณะกรรมการส่งเสริม จำนวนขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก และระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม มีหน้าที่ชักชวนผู้สมัครใจ สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่ม ออมทรัพย์แก่สมาชิก ประสานงานระหว่างสมาชิกกับกลุ่ม และกลุ่มกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะได้มาจากการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทนสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน⁵⁷ ได้กล่าวถึงประเภทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มที่จัดอยู่ในประเภทองค์กรพัฒนาเอกชน คือ กลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นโดยได้รับการริเริ่มและสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน แต่ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดการกลุ่มเอง
2. กลุ่มที่จัดอยู่ในประเภทองค์กรประชาชน เป็นกลุ่มที่ประชาชนท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจริเริ่มก่อตั้งและจัดการกันเอง โดยอาจได้รับแรงบันดาลใจ หรืออิทธิพลจากองค์กรพัฒนาเอกชนหรือหน่วยงานรัฐ
3. กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ คือ กลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นตามโครงการส่งเสริมของหน่วยงานรัฐ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นผู้ดูแลและมีประชาชนเป็นผู้ดำเนินงาน และจัดการให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่หน่วยงานดังกล่าววางแนวทางไว้เงินทุนการดำเนินการ แหล่งที่มาของเงินกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

⁵⁷ กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553) หน้า 17.

กรมการพัฒนาชุมชน⁵⁸ ได้กล่าวถึง เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่า ได้มาจาก 1. ค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และค่าปรับกรณีผิดสัญญาการส่งใช้คืนเงินกู้

2. เงินสัจจะสะสมของสมาชิก เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่าๆกันทุกเดือน ตามกำลังความสามารถ เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะคืนเงินสัจจะสะสมเมื่อสมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพแล้วเท่านั้น กลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล

3. เงินกู้ที่ยืมมาจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เช่น ธนาคาร กองทุนชุมชน เป็นต้น

4. เงินช่วยเหลือจากสถาบันหรือองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ

5. เงินรายได้อื่นๆ เช่น เงินบริจาคต่างๆ สำนักรักษาและพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2553: 4) ได้นำเสนอ แนวความคิดเกี่ยวกับ เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่า เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจได้มาจากเงินต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เงินสัจจะสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่าๆ กันทุกเดือนตามกำลังความสามารถ เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายคืนเงินสัจจะสะสมเมื่อสมาชิกสิ้นสุดสมาชิกภาพแล้วเท่านั้น ซึ่งกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบของเงินปันผล

2. เงินสัจจะสะสมพิเศษ เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเงินเหลือและประสงค์จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนเงินไปใช้จ่ายเมื่อจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย หรือเงินปันผลตามระเบียบของกลุ่ม

3. เงินรายได้อื่นๆ เช่น ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ย

4. เงินอุดหนุน จากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่ามี กิจกรรมที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามเป้าหมาย ของแต่ละกลุ่มออมทรัพย์เพื่อช่วยเหลือ และแก้ปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกและชุมชน หลังจากกลุ่มออมทรัพย์ได้ระดมเงินออมมาได้ระยะหนึ่ง จนสมาชิกเข้าใจหลักการดำเนินงานของกลุ่มแล้ว จึงนำเงินที่มีอยู่มาจัดตั้งกองทุนหรือกิจกรรมภายในกลุ่มเพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกและชุมชน โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ ใน 3 ประเภท ดังนี้

1. การออมเพื่อการผลิต เป็นการรับฝากเงินสัจจะเพื่อใช้เป็นเงินทุนของกลุ่มแล้วให้สมาชิกหรือกลุ่มอาชีพกู้ยืมไปเพื่อประกอบอาชีพหรือขยายการผลิต

2 การรับฝากเงินในรูปสัจจะจากสมาชิก ด้วยการออมประจำและเท่าๆ กันทุกๆ เดือน

⁵⁸ กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553), หน้า 4.

3 การให้กู้ยืม เมื่อกลุ่มออมทรัพย์ดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง จนมีเงินทุนมากพอที่จะให้สมาชิกกู้ยืมได้ คณะกรรมการจะจัดให้สมาชิกกู้ยืม ซึ่งแบ่งลักษณะการกู้ยืม ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1 การกู้ยืมสามัญ เป็นการให้กู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ ปรับปรุงอาชีพ การปลดปล่อยหนี้สิน ไถ่ถอนจานอง จานาหรือแก้ปัญหาค่าความเดือดร้อนต่างๆ การกู้ประเภทนี้จะพิจารณาให้กู้ในระยะสั้นหรือยาว ขึ้นอยู่กับลักษณะอาชีพที่ต้องลงทุนหรือตามความจำเป็นของการใช้เงินของสมาชิก

2 การกู้ฉุกเฉิน คือ การกู้เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอย่างกะทันหัน เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย อุบัติเหตุ วงเงินกู้ไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการกำหนดไว้และต้องส่งคืนภายในกำหนดระยะเวลา อย่างเคร่งครัด วงเงินกู้ฉุกเฉินนี้ไม่ควรให้มากเกินไป ควรกำหนดให้เหมาะสมตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น

3. การส่งเสริมอาชีพ เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจชุมชนร่วมกันในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังให้มีกำไรเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่มหรือจ่ายเงินปันผล เหนี่ยวนำ และจัด เป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน ได้แก่

4. ศูนย์สวัสดิการตลาด เป็นร้านค้าที่ กลุ่มออมทรัพย์ลงทุนจัดตั้งขึ้นเพื่อ อำนวยความสะดวก ในการซื้อขายสินค้าอุปโภค บริโภค รวมถึงปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิกร้านค้าชุมชน ภายใต้การกำกับดูแลของกลุ่มออมทรัพย์ 2.2 ยุ้งฉาง เป็นกิจกรรมที่กลุ่มออมทรัพย์ลงทุนจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการซื้อขายผลผลิตของสมาชิกด้วยการรับซื้อ ขายฝากหรือฝากขาย จะช่วยให้สมาชิกไม่ต้องขายผลผลิตอย่างเร่งด่วน ถูกกดราคา เป็นการหาภาไรให้กับกลุ่มด้วย กิจกรรมอื่นๆที่กลุ่มออมทรัพย์ดำเนินการตามมติของสมาชิกเพื่อแก้ปัญหา ความต้องการของสมาชิกและชุมชน เช่น บั๊มน้ำมัน เพื่อจัดหาน้ำมันมาบริการแก่สมาชิกและประชาชนในราคายุติธรรม ลานตากผลผลิต เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตที่มีความชื้น เช่น ข้าว มันสำปะหลัง

5. โรงสีข้าวเพื่อแก้ไขปัญหาข้าวเปลือกราคาตกต่ำ โดยแปรรูปเป็นข้าวสาร และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์โดยใช้ราและปลายข้าว กองทุนปุ๋ยชีวภาพ เพื่อแก้ปัญหาดินเสื่อมสภาพ โรงผลิตน้ำดื่มสะอาด โรงแปงขนมจีน เป็นการฝึกหัดให้กลุ่มรู้จักดำเนินธุรกิจชุมชน ซึ่งกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพนี้ ต้องใช้ทุนในการดำเนินงานมากกว่าการให้บริการด้านการปล่อยสินเชื่อเงินกู้ให้แก่สมาชิก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการระดมเงินทุนในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ คือ มีการเพิ่มเงินสัจจะสะสม เงินสัจจะสะสมพิเศษ เงินทุนหมุนเวียนจากแหล่งต่างๆ เงินอุดหนุน เงินกู้จากแหล่งต่างๆ เงินทุนหมุนเวียน และเงินบริจาค เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- 1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมเงิน และนำเงินไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ โดยลดภาระการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่น ๆ ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง
- 2 พัฒนาคณะให้มีคุณธรรม 5 ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน
- 3 ฝึกประสบการณ์การบริหารเงินทุน ให้กับบุคคลในชุมชน
- 4 พัฒนาศักยภาพของคนในด้านต่างๆ เช่น การเป็นผู้นำการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
- 5 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา คิดและแก้ปัญหาของตนเอง ด้วยวิธีการทำงานร่วมกัน

ไพบูลย์ เบ้าเงิน⁵⁹ กล่าวว่าทฤษฎีบุคลิกภาพของกลุ่มของแคทเทิล อาศัยหลักการจากทฤษฎีการเสริมแรง คือกฎแห่งผล (Law of Effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่ม แนวคิดในทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

1. กลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีบุคลิกภาพเฉพาะตัว (Population Traits) ได้แก่ สติปัญญา เจตคติ บุคลิกภาพ
2. กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ (Syntality Traits or Personality Traits) ซึ่งจะทำให้แต่ละกลุ่มมีลักษณะ แตกต่างออกไป บุคลิกภาพของกลุ่มได้แก่ความสามารถของกลุ่มที่มีอยู่ การกระทำของสมาชิกร่วมกัน การตัดสินใจ ประพฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิก เป็นต้น
3. กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ (Characteristic of Internal Structure) ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและแบบแผน หรือลักษณะในการรวมกลุ่ม เช่น มีการแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่มีการสื่อสารระหว่างสมาชิก เป็นต้น
4. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกของกลุ่ม (Dynamic of Syntality) หมายถึง การแสดงกิจกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำของสมาชิกจะมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

⁵⁹ ไพบูลย์ เบ้าเงิน. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอวังสามสี จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ พบ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.2539 : หน้า29-30

1 การรักษาการร่วมกลุ่มกันของสมาชิก (Maintenance Synergy) หมายถึง การรักษาความร่วมมือของสมาชิกเพื่อให้มีความสัมพันธ์เป็นไปอย่างราบรื่น และก่อให้เกิดความสามัคคีความร่วมแรงร่วมใจกัน

2 ทำให้การร่วมกลุ่มมีประสิทธิภาพ (Effective Synergy) คือ การที่สมาชิกมุ่งทำให้เกิดกิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ไพบูลย์ เบ้าเงิน⁶⁰ ยังได้กล่าวว่า องค์ประกอบของทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่มของสต็อคคิลล์ ไว้ว่ามี 3 ประการ คือ

1. สิ่งที่สมาชิกร่วมกันนำเข้ามา (Member input) เมื่อบุคคลอยู่รวมกันจะเกิดผลดังนี้
2. มีการแสดงออกหรือมีการปฏิบัติงาน (Performance)
3. มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) เกิดขึ้น
4. มีการคาดหวัง (Expectations)
5. ตัวแปรเป็นสื่อกลาง (Mediating Variables) เปรียบเทียบได้กับกระบวนการแปรเปลี่ยนสิ่งที่สมาชิกร่วมกันนำเข้ามาให้เป็นผลผลิตหรือสิ่งนำออก (Group Output) ตัวแปรต่างประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ (Formal Structure) คือสิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้แก่สมาชิกแต่ละคนให้มีสถานภาพ (Status) หน้าที่ (Function) วัตถุประสงค์ และปทัสถานตามที่ควรจะเป็น เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติ และมีปฏิกิริยาตามคาดหวัง และทำให้เป็นผลของการทำงานเป็นจริงขึ้นมาได้

2 โครงสร้างของบทบาท (Role Structure) คือโครงสร้างของกลุ่มที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายในสมาชิก และคน สมาชิกของแต่ละคนมีบทบาทของตนอย่างเต็มบทบาทที่บาทดังกล่าว คือความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงาน ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3 สิ่งนำออกของกลุ่มหรือผลผลิตของกลุ่ม (Group Output) หรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (Group Achievement) ผลที่ได้จากสิ่งที่สมาชิกร่วมกันนำเข้ามาและแปรเปลี่ยนด้วยกระบวนการท เรียกว่าตัวแปรสื่อกลาง สิ่งนำออกของกลุ่มนี้ออกมาเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1 ผลผลิตหรือผลของการทำงาน (Productivity)
- 2 ขวัญ (Morale)

⁶⁰ ไพบูลย์ เบ้าเงิน. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ พบ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.2539 : หน้า29-30

3 ความสามัคคี (Cohesion) หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มจากทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม พอจะสรุปปัจจัยที่มีผลให้คนเข้าร่วมกลุ่มได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจในกิจกรรม
2. ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย
3. จุดมุ่งหมายของกลุ่มและจุดมุ่งหมายของบุคคลมีความสอดคล้องกัน
4. พึงพอใจที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ
5. ความคาดหวังของสมาชิก
6. มีจุดมุ่งหมายทางธุรกิจ
7. ประโยชน์ทางสังคม
8. ต้องการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็จะเกิดขึ้นกับตนเองและส่วนรวม
9. ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

ราชบัณฑิตยสถาน⁶¹ ได้กล่าวว่ากลุ่ม ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ได้สร้างแบบอย่างของการกระทำระหว่างกันทางจิตขึ้น กลุ่ม หรือหมู่คณะนี้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นองค์กรภาวะอย่างหนึ่งโดยสมาชิกของกลุ่มเอง และตามปกติโดยผู้อันด้วยทั้งนี้กลุ่มจะมีพฤติกรรมร่วมในแบบฉบับเฉพาะของตนเอง ซึ่งปกติในองค์กรใดๆ ก็ตามจะมีกลุ่มอย่างน้อย 3 ประเภทแฝงอยู่ในองค์กร คือ

1. กลุ่มบัญชาการ ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชาการและผู้ใต้บังคับบัญชาการ
2. คณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะทำงานเฉพาะกิจ ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะ

อย่าง

3. กลุ่มไม่เป็นทางการ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างตั้งใจและไม่ตั้งใจในองค์กรกลุ่มทั้งสามนี้จะเห็นได้ว่าสองกลุ่มแรก จะมีลักษณะเป็นกลุ่ม กลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของบุคคลในองค์กร เช่น กลุ่มพนักงานขับรถยนต์ รวมกันเพื่อช่วยเหลือกัน และกันในด้านสวัสดิการ เป็นต้น ซึ่งเรียกว่ากลุ่มไม่เป็นทางการ (Informal Group) หรือองค์กรอุปนัยการรวมตัวกันของคนเป็นกลุ่มนั้นมี ความสำคัญทั้งต่อผู้เข้าร่วมเองและคนส่วนใหญ่ที่อยู่ร่วมกันในสังคมเป็นอย่างยิ่งดังนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มได้ดังต่อไปนี้

⁶¹ ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.2524). หน้า 164.

ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ⁶² และคณะ ได้กล่าวว่า เมื่อคนเข้าร่วมกลุ่มกันแล้วสมาชิกจะได้รับประโยชน์จากกลุ่ม และกลุ่มก็จะได้รับประโยชน์จากสมาชิกด้วยเช่นกันอีกทั้งจะช่วยให้กลุ่ม

มีความเหนียวแน่นขึ้นอีกด้วย ดังนั้นกลุ่มจึงมีความสำคัญดังนี้

1. กลุ่มสามารถช่วยให้ความต้องการของบุคคลบรรลุถึงวัตถุประสงค์
2. มีการยอมรับนับถือในหมู่สมาชิกด้วยกัน
3. สมาชิกกลุ่มมีความสามารถช่วยงานและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มได้
4. กลุ่มมีบรรยากาศของการร่วมมือ มากกว่าการแข่งขัน
5. สมาชิกกลุ่มมีการประชุมพบปะสังสรรค์กันอยู่เป็นเนืองนิตย์
6. กลุ่มขนาดเล็กจะมีความเหนียวแน่นสูงกว่ากลุ่มขนาดใหญ่
7. ความคล้ายคลึงกันบางประการ ของสมาชิกจะมีส่วนช่วยให้กลุ่ม มีความเหนียวแน่น

ดีขึ้น

8. ความเหนียวแน่นของกลุ่มจะเพิ่มขึ้น ถ้าหากเกียรติยศชื่อเสียงของกลุ่มได้รับการยกย่องมากขึ้น

9. ความเหนียวแน่นของกลุ่มจะเพิ่มขึ้น ถ้ากลุ่มได้รับการรุกรานหรือโจมตีจากกลุ่มอื่นหรือจากสิ่งแวดล้อมภายนอก

พัฒนา แก้วอุย⁶³ ได้กล่าวว่า กลุ่มมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนอย่างมากมายจะสังเกตได้จาก ข้อเท็จจริงต่อไปนี้

1. ชีวิตคนหนีไม่พ้นกลุ่มตั้งแต่แรกเกิดจนตาย
2. กลุ่มเป็นสถาบันที่สนับสนุนการเรียนรู้ การคิด และการแก้ปัญหาของบุคคล
3. กลุ่มเป็นสถาบันที่ฝึกและกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล
4. กลุ่มเป็นเครื่องสะท้อนให้บุคคลรู้จักตนเองได้ดีขึ้น
5. กลุ่มช่วยในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลได้ดี
6. กลุ่มสามารถที่จะก่อให้เกิดพลังมหาศาลได้ทั้งดีและเสีย
7. กลุ่มช่วยให้คนพัฒนาหรือเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ

⁶² ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ และคณะ. การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์. ทะเบียนสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดป่าเทพนิมิต. (2554). ข้อมูลทะเบียนสมาชิกวัดป่าเทพนิมิต จังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี : ต้นฉบับ.2534 : หน้า12

⁶³ พัฒนา แก้วอุย. ปัญหาอุปสรรคของการบริหารโครงการปลูกป่าชุมชน จังหวัดจันทบุรี : กรณีศึกษาชุมชนเขาทะเลลาย. วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.2545), หน้า 35.

8. การเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นในกลุ่มได้ง่ายกว่าในแต่ละบุคคล
9. คนเรามักจะมีความคิดมากขึ้น และมีเหตุผลดีขึ้นเมื่ออยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม
10. การทำงานในรูปกลุ่มเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ประกิจ ดาราฉาย ⁶⁴ ได้กล่าว ถึงเหตุผลให้เกิดการรวมกลุ่ม ว่ามีเหตุผล

3 ประการ คือ

1. ความต้องการ (Needs) เหตุผลสำคัญของการรวมกลุ่มคือ การที่ สมาชิกของกลุ่ม มองเห็นว่ากลุ่มเป็นวิธีการที่จะสนองตอบความต้องการของเขาได้ และการเข้าไปรวมกลุ่มนั้นจะต้องไม่เป็น

2. การลงทุนที่ขาดหลักเหตุผลมากเกินไปนั่นคือการที่คนจะตัดสินใจเป็นสมาชิกของกลุ่มใดก็ต่อเมื่อเขาต้องมองเห็นว่า การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นๆ จะช่วยให้เขาได้รับสิ่งที่เขา ต้องการคุ้มค่างับสิ่งที่เขาลงทุนไป

3. เป้าหมายร่วมกัน (Share Goals) การมีเป้าหมายร่วมกันเป็นสาเหตุที่อาศัย ข้อเท็จจริง

ในประเด็นที่ว่า คนเรามักจะมีเป้าหมายบางอย่างซึ่งไม่สามารถจะทำให้บรรลุได้โดยการทำงานแต่เพียงลำพังคนเดียว ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงต้องการกำลังของกลุ่มเพื่อให้จุดมุ่งหมายที่ สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วม นอกจากนี้คนยังมีการรวมกลุ่มกันเพราะเขามีกิจกรรมร่วมกันและมีความ สนใจร่วมกันคนมีกิจกรรมเหมือนกันมารวมกลุ่มกันก็จะรวมกลุ่มกันด้านประสิทธิผลจากความคิดเห็น สรุปได้ว่า สาเหตุของการเข้าร่วมกลุ่มนั้นเพราะว่ากลุ่มสามารถสนองความต้องการบางอย่าง หรือ หลาย ๆ อย่าง ให้แก่เขาได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งบุคคลอาจถูกดึงหรือสมัครใจเข้าร่วมกลุ่มก็ได้ หรือเพราะเหตุผลบางประการ เช่น มีความพึงพอใจในกิจกรรมมีความรู้สึกร่วมกันปลอดภัย เพื่อ ส่งเสริมสภาพภาพของตนเอง หรือเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจ

นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร ⁶⁵ ได้ สรุปว่า การรวมกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นเครื่องมือต่อสู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนทุกคนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคน

⁶⁴ ประกิจ ดาราฉาย. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนแออัด ศึกษา เฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนแออัดเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สม.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ฝ่ายข้อมูลสถิติและสารสนเทศกองแผนงาน. รายงานกรมศาสนา ประจำปี 2545.กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.2541),หน้า 30 -31.

⁶⁵ นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. การพัฒนาองค์กรชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน 2547),

ยากจน เกษตรกร นักธุรกิจ นักการเมือง ฯลฯ ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบ อีกทั้งยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นการเพิ่มพลังปัญญา และรวมปัญญาในการจัดการกับปัญหา

ของตน และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมที่ยังประโยชน์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การรวมกลุ่มสามารถเพิ่มพลังอำนาจการต่อรองในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระดับปฏิบัติ และในระดับ

นโยบายของประเทศ และในท้ายที่สุด การรวมกลุ่มเอื้อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน อันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาจากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และมีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของคนอย่างมากมาย กล่าวคือ ชีวิตคนหนีไม่พ้นกลุ่มตั้งแต่แรกเกิดจนตาย กลุ่มเป็นสถาบันที่สนับสนุนการเรียนรู้ การคิด การแก้ปัญหา

ฝึก และกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล กลุ่มเป็นเครื่องสะท้อนให้บุคคลรู้จักตนเองได้ดีขึ้น กลุ่มช่วยในการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลได้ดี กลุ่มสามารถที่จะก่อให้เกิดพลังมหาศาลได้ทั้งดี และเสีย กลุ่มช่วยให้คนพัฒนาหรือเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นในกลุ่มได้ง่ายกว่าในแต่ละบุคคลคนเรามากจะมีความคิดมากขึ้น และมีเหตุผลดีขึ้นเมื่ออยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มการทำงานในรูปกลุ่มเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นเครื่องมือต่อสู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งยังทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นการเพิ่มพลังปัญญาและรวมปัญญาในการจัดการกับปัญหา และริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมที่ยังประโยชน์กลุ่มสามารถเพิ่มพลังอำนาจการต่อรองในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระดับปฏิบัติ และในระดับนโยบายของประเทศ อีกทั้ง กลุ่มเอื้อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงสาเหตุของการเข้าร่วมกลุ่มไว้ดังต่อไปนี้ สรุปได้ว่า การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของวัดป่าเทพนิมิต จึงเป็นกระบวนการสร้างคุณธรรมครบวงจรให้แก่สมาชิก โดยมีศาลาวัดเป็นเสมือนตลาดหุ้นของชาวบ้าน ชาวบ้านมาใช้ศาลาวัดในการนำเงินมาฝากและนำไปประกอบอาชีพ ตลอดทั้งมีการสวัสดิการ พอมีเงินทุนหมู่บ้านมากขึ้นชาวบ้านก็เข้มแข็งชาวบ้านเป็นผู้จัดการเอง พระสงฆ์เป็นผู้แนะนำโดยใช้หลักธรรมเป็นเครื่องช่วยให้ชาวบ้านมีความอดทนซื่อสัตย์ ช่วยกันอดออมนี้คืออุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนาเมื่อชุมชนเข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ทำการผลิตและใช้เอง ตรงนี้จะเป็นภูมิคุ้มกันเป็นการสร้างทำนบกั้น กันเงินไว้ ไม่ให้ต่างชาติสามารถดึงออกจากชุมชนได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระบบ

การพัฒนารูปแบบการบริหารที่ธรรมาภิบาลของพระอารามหลวงในกรุงเทพมหานครฯ มีผู้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาไว้หลายท่าน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะมานำเสนอ ดังต่อไปนี้

ชัชวาล คัมภีร์วัฒน์⁶⁶ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการนิเทศการศึกษาทางไกล” ผลการวิจัยพบว่า

1) ขั้นเตรียมการพัฒนาระบบฯ ผลสำรวจความต้องการด้านเนื้อหาและรูปแบบการนิเทศ พบว่า มีความต้องการรับนิเทศในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำสาระการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอน การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ด้านรูปแบบการนิเทศมีความต้องการข้อมูลที่น่าสนใจและตรงกับความต้องการโดยควรจัดให้มีการอบรมก่อนการนิเทศและมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเผยแพร่ผลงานซึ่งกันและกัน

2) ขั้นการออกแบบและพัฒนาระบบ ประกอบด้วยการนำเสนอเนื้อหาและจัดองค์ประกอบในรูปของเว็บไซต์นำเสนอข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นห้องรับแขก ห้องการศึกษา ห้องหลักสูตรฯ ห้องการสอนภาษาต่างประเทศ ห้องพักครู ห้องบริการสืบค้นข้อมูล และแผนผังเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การสืบค้นข้อมูลและการสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3) ขั้นการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้รับการประเมินคุณภาพเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการพัฒนา ในระดับดี

4) ขั้นการประเมินโดยการทดลองใช้ พบว่า ความคิดเห็นต่อรูปแบบการนำเสนอ กระบวนการนิเทศ และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาข้อมูลในระบบสารสนเทศฯ อยู่ในระดับมากทุกด้าน จากการประชุมรับฟังความคิดเห็น (focusgroup) ต่อการปรับปรุงระบบโดยผู้ใช้ระบบและศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้อง ได้รับข้อคิดเห็นและความพอใจในระดับมาก

⁶⁶ ชัชวาลย์คัมภีร์วัฒน์, “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการนิเทศการศึกษาทางไกล”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548).

มาน ตรกรวิจารณ์⁶⁷ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า แนวความคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะมีพุทธธรรมเป็นฐานคิดในการพัฒนาโดยมีพุทธเศรษฐศาสตร์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้และอริยมรรคมีองค์ 8 เป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาโดยมีเป้าหมายการพัฒนา 2 ระดับ คือ ระดับโลกียธรรมและระดับโลกุตระธรรม ส่วนปรัชญาในการพัฒนานั้นตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่ามนุษย์สามารถพัฒนาได้ พุทธธรรมมีเป้าหมายที่การพัฒนาปรับปรุงมนุษย์ใช้ปัญหาของมนุษย์คือ “ทุกข์” เป็นตัวตั้ง ใช้หลักธรรมอริยสัจ ๔ เป็นหลักคิดในการพัฒนา และมีการคิดเชิงระบบ สำหรับเป้าหมายในการพัฒนานั้นจะมีสามประการ คือ (1) ทำให้มนุษย์มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมีประสิทธิภาพ (2) มีจริยธรรมคุณธรรมในการดำรงชีวิต (3) พัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดคือการพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิง สู่ภาวะนิพานหรือนิโรธ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธมี 3 องค์ประกอบการพัฒนา คือ การพัฒนาระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และการพัฒนาในระดับองค์การ เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางพุทธ มีปฏิสัมพันธ์กับบริบท จึงทำให้องค์การที่เป็นระบบใหญ่ต้องมีเป้าหมายขององค์การที่เศรษฐกิจแบบพอเพียงมีพุทธเศรษฐศาสตร์เป็นแนวทางของระบบเศรษฐกิจมีกระบวนการพัฒนาที่ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาเพื่อผลงาน กระบวนการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้กระบวนการพัฒนาโลกียธรรม และกระบวนการพัฒนาระดับโลกุตระธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับบุคคลและระดับองค์การจะมีตัวแบบในการพัฒนาซึ่งสามารถใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธได้ด้วย

ศิริรัตน์ ศรีสะอาด⁶⁸ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้สาขาวิชาฟิสิกส์สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย” ผลการวิจัยพบว่า

1) เว็บไซต์ http://www.satitm.chula.ac.th/sirirat_phys_resources/index.html โดยหน้าแรก มีเมนูสื่อบัณฑิตนี้ แนะนำวิธีใช้ โปรแกรมที่ใช้ กิตติกรรมประกาศ แผนงานในอนาคต แผนผังเว็บไซต์ ผู้เขียน คำถามและติดต่อ และสื่อบัณฑิตทรัพยากรการเรียนรู้ มี 6 เมนูที่สามารถสื่อบัณฑิตหัวข้อเรื่องทางฟิสิกส์ได้ ได้แก่ Simulation รูปภาพประกอบ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกหัด การทดลอง ยกเว้นแหล่งรวมการศึกษาค้นคว้า

⁶⁷มานตรกรวิจารณ์, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, รัประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550).

⁶⁸ศิริรัตน์ ศรีสะอาด, “การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้สาขาวิชาฟิสิกส์ สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552).

2) การประเมินคุณภาพของทรัพยากรการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

2.1) ด้านวิชาการ พิจารณาจาก

1) เนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา, ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 73.2, 90.3 และ 100 ตามลำดับ

2) การใช้งาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 71.4 และ 100 ตามลำดับ3) ประโยชน์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเห็นว่ามีคุณภาพในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 88.9 และ 100 ตามลำดับ

2.2) ด้านเทคโนโลยี พิจารณาจาก

1) รูปแบบการนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา, ผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี, ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 62.5, 75.0 และ 100 ตามลำดับ

2) การใช้งาน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา, ผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี, ครูและนักเรียนเห็นตรงกันว่ามีคุณภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 83.3, 66.7 และ 100 ตามลำดับ

วลยาภรณ์ ทังสุฤติ⁶⁹ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ปัจจัยด้านการจัดระบบความรู้ ปัจจัยด้านการแบ่งปันความรู้ ปัจจัยด้านการใช้ความรู้ มีการดำเนินการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดก็เช่นเดียวกัน มีความคิดเห็นต่อผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในอนาคตตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีทั้งหมด ๗ ปัจจัย ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านการจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เป็นระบบ (2) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ระดับบุคคล (3) ปัจจัยด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ (4) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ระดับทีม (5) ปัจจัยด้านการวิเคราะห์และตรวจสอบความรู้แบบมีส่วนร่วม (๖) ปัจจัยด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และ (7) ปัจจัยด้านกฎหมาย/ระเบียบที่มีผลต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ความสัมพันธ์ของปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในอนาคตตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยการพัฒนาทุนมนุษย์ทั้ง 7 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์กับ ผล

⁶⁹ วลยาภรณ์ ทังสุฤติ, การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตามแนวทางการจัดการความรู้, ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553),

การปฏิบัติราชการการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปขยายผลต่อไปยังหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ควรมีการดำเนินการดังนี้ (1) มีการถ่ายทอดนโยบายต่างๆ ตั้งแต่ระดับองค์กรสู่ระดับบุคคล (2) มีการวิเคราะห์ความรู้เชิงระบบอย่างมีส่วนร่วมทั้งในระดับบุคคล งาน และองค์กร (3) จัดระบบสิ่งจูงใจให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (4) การพัฒนาทุนมนุษย์จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดหมวดหมู่ความรู้อย่างเป็นระบบ และการเรียนรู้ระดับบุคคล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ (5) การพัฒนาทุนมนุษย์จะต้องให้มีการดำเนินครอบคลุมทุกปัจจัย

เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล⁷⁰ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กระบวนการและขั้นตอนเพื่อนำชุมชนก้าวสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) ความสนใจและการเปิดรับ 2) การสร้างความรู้ความเข้าใจ 3) การรวมกลุ่มความสนใจ 4) การสร้างกิจกรรมเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ สำหรับขั้นตอนการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านม่วงคำใต้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเล่าประสบการณ์ 2) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3) สรุปแนวคิด 4) นำไปใช้ ในการนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในพื้นที่ต้นแบบ ณ บ้านม่วงคำใต้ พบว่าประชาชนในชุมชนร่วมกันกำหนดแผนกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เตรียมความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชน ระยะที่ 2 กระตุ้นและพัฒนากลุ่มต่างๆ ในชุมชน และระยะที่ 3 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันทั้งภายในและภายนอกชุมชน ผลการประเมินการนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในพื้นที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกในการสนับสนุนให้พนักงานขับเคลื่อนผลการปฏิบัติการ

เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย⁷¹ ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ : กุญแจสู่ความเป็นเลิศ” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งความสำเร็จของแต่ละองค์กรสามารถเกิดได้จากการพัฒนาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ความรู้ความสามารถของพนักงานในการสร้างกำไรเพิ่มขึ้น และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ขององค์กร เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกในการสนับสนุนให้พนักงานขับเคลื่อนผลการปฏิบัติการ

⁷⁰ เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล, “การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554),

⁷¹ เกรียงไกร ยศพันธุ์ไทย, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการกุญแจสู่ความเป็นเลิศ” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย:สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔),

องค์การ ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงพันธกิจและเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นการออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บูรณาการไปกับกลยุทธ์องค์การและเป้าหมายขององค์การ และให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกันไปในทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อกลยุทธ์ขององค์การจึงจะทำให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานขององค์การ โดยที่กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องตระหนักว่าพนักงานคือทรัพยากรที่สำคัญ ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ และความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของพนักงานกับเป้าหมายขององค์การ เพื่อให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างพนักงานให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างผลผลิตให้กับองค์การ

วันชัย สุขตาม⁷² ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์” ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพุทธธรรม พบว่าเป็นแนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักพุทธธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ภาวนา 4 ไตรสิกขา การใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 จริต 6 รวมทั้งการพิจารณากลุ่มผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองจากบัว ๔ เหล่า การพิจารณาคุณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา

2. สำหรับหลักการพัฒนาทุนมนุษย์และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อการพัฒนาทุนมนุษย์นั้น พระพุทธศาสนาเป็นการพัฒนาที่มีปฏิสัมพันธ์กับบริบทของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งกระแสโลกาภิวัตน์รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ มีอิทธิพลต่อทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคการศาสนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีพุทธการพิจารณาจะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ การพัฒนาระดับองค์การ และการพัฒนาในระดับบุคคล

3. วิธีการการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถแบ่งได้ ๒ กระบวนทัศน์ คือ 1) กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกียธรรม ได้แก่ การพัฒนาด้วย ITUK ดังนี้ คือ Intelligence awareness การตระหนักรู้และคิดแบบทั่วถึงอย่างชาญฉลาด T คือ

⁷² วันชัย สุขตาม, การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

Think การคิดแบบถูกต้องอันเป็นสัมมนาภิภูมิตัว คือ Understand การเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ และ K คือ Knowledge เป็นการค้นหาความจริงด้วยปัญญา และ 2) กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกุตระธรรมพุทธวิธีในการพัฒนาทุนมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการคนให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี (วิชาจรณสัมพันธ์) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธจะเป็นไปตามหลักพุทธธรรม คือ การมีชีวิตอันประเสริฐ มีปัญญารู้ความจริงตามความเป็นจริง พัฒนاتนเองให้มีภพภูมิที่ดีกว่าเดิม แนวคิดแบบ LETS เป็นผลจากการสังเคราะห์การวิจัยครั้งนี้ L คือ Learning เป็นการให้การเรียนรู้แก่บุคคล E คือ Experience เป็นการให้บุคคลสั่งสมทักษะจนก่อให้เกิดประสบการณ์ T คือ Training เป็นการฝึกอบรมบุคคลเพื่อก่อให้เกิดความรู้ทั้งในงานและนอกงาน S คือ Seminar เป็นการเติมเต็มความรู้ให้บุคคลที่จะก่อให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้น โดยมีจุดประสงค์ในการพัฒนาเพื่อพัฒนาตนเองจากสภาพของปุถุชนซึ่งมีวิชาครอบงำอยู่สู่อริยบุคคลสำหรับผลลัพธ์การพัฒนาสูงสุดที่จะได้คือการสู่ภาวะนิพพานพุทธธรรมมีหลักการที่ครอบคลุมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (การพัฒนาศีล) การพัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมรรถภาพจิตสูงขึ้น จิตมีคุณภาพมากขึ้น (การพัฒนาสมาธิ) และพัฒนาไปสู่ระดับการเข้าถึงสัจธรรม (การพัฒนาปัญญา)

รุ่งฤดี กล้าหาญ⁷³ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล” พบว่า องค์ประกอบของระบบการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติ การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลประกอบด้วย

1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์และหลักการของระบบการประเมิน สมรรถนะที่มุ่งประเมิน 6 ด้านใน 7 รายวิชา ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน และคู่มือการใช้ระบบ

2) กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการประเมินเพื่อพัฒนาสมรรถนะและเพื่อสรุปสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการประเมิน แผนการประเมิน แบบประเมิน/เกณฑ์การประเมิน การรวบรวมข้อมูล การตัดสินผลและการรายงานผลการประเมิน

3) ผลผลิต ได้แก่ ข้อมูลป้อนกลับที่นักศึกษานำไปใช้พัฒนาสมรรถนะมาตรฐานก่อนสำเร็จการศึกษา สารสนเทศที่ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบ จากการนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ พบว่า ระบบมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ความเป็นไปได้พบว่า ระบบใช้ได้จริงในการประเมินสมรรถนะ สารสนเทศจากการประเมินเป็นที่ยอมรับ และมีความคุ้มค่าต่อผู้ใช้ผลการประเมิน 2) ด้านความเหมาะสม พบว่าระบบได้ดำเนินการตามกฎระเบียบของสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งทดลองใช้ระบบ 3) ด้านความ

⁷³รุ่งฤดี กล้าหาญ, การพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเก, 2555).

เป็นประโยชน์ พบว่า ได้ข้อมูลย้อนกลับที่นักศึกษานำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินความก้าวหน้าและการประเมินสรุปรวม พบว่า นักศึกษาร้อยละ 95.09 และ 99.02 มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับ นักศึกษามีสมรรถนะเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานก่อนสำเร็จการศึกษา และอาจารย์ได้นำผลสารสนเทศจากการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตน 4) ด้านความถูกต้อง พบว่า ผลการประเมินมี ความสอดคล้องกันระหว่างผู้ประเมิน ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ที่เป็นผลจากการประเมินความก้าวหน้าและการประเมินสรุปรวม มีความสัมพันธ์กันสูง

พิมพ์พัฒน์ จันท์เทียน⁷⁴ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะเชิงวิชาพยาบาลอาชีวอนามัยในสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม” ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พยาบาลอาชีวอนามัยประจำในสถานประกอบการจำเป็นต้องมีเพื่อช่วยแนะนำป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงาน และช่วยลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ และอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานประกอบการ สำหรับการพัฒนามาตรฐานสมรรถนะเชิงวิชาชีพพยาบาลอาชีวอนามัยไปใช้ในสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมนั้น เห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับพยาบาลอาชีวอนามัยใน สถานประกอบการโดยจัดทำเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของพยาบาลอาชีวอนามัย คู่มือการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับพยาบาลอาชีวอนามัยในการปฏิบัติงาน และใช้ประกอบการอบรมพยาบาลอาชีวอนามัย 60 ชั่วโมงได้ และตามที่กฎหมายกำหนดว่าพยาบาลที่ทำงานในสถานประกอบการจะต้องผ่านการอบรมพยาบาลอาชีวอนามัย แต่ในอนาคตควรมีการปรับหลักสูตรจากการอบรมพยาบาลอาชีวอนามัยจาก 60 ชั่วโมง เป็นการอบรมเฉพาะทาง ด้านหลักสูตรจากการอาชีวอนามัย 4 เดือน ซึ่งสภาการพยาบาลมีหน้าที่พิจารณาและอนุมัติหลักสูตรและจะได้มีการเปิดสอบการพยาบาลขั้นสูง สาขาเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยต่อไป

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน มีผู้ทำการวิจัยไว้มากมาย ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกมาเพื่อใช้ในการประกอบการศึกษา ดังนี้

อภิญา เวชชัย⁷⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” วัตถุประสงค์เพื่อประเมินการ

⁷⁴ พิมพ์พัฒน์ จันท์เทียน, ร้อยตำรวจตรีหญิง, “การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะเชิงวิชาพยาบาลอาชีวอนามัยในสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555).

⁷⁵ อภิญา เวชชัย, การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนโครงการเบี้ยยังชีพ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุข, 2544).

จัดสวัสดิการในโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ สภาพปัญหาการดำเนินโครงการผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยเลี้ยงยังชีพในแต่ละหมู่บ้านแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจน อายุมาก มีบุตรหลานดูแลและไม่ได้ถูกทอดทิ้ง ครอบครัวเกื้อกูลดี มีความสัมพันธ์ดีกับคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่ได้รับเบี้ยยังชีพมากที่สุด 2) กลุ่มผู้สูงอายุที่ยังอยู่กับบุตรหลานไม่ยากลำบาก ฐานะปานกลาง จะเป็นกลุ่มญาติสนิทของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งได้รับเบี้ยเลี้ยงยังชีพเป็นอันดับที่ 2 3) กลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจน ทุกข์ยาก ไร้ญาติขาดมิตรจำนวนมาก อยู่ลำพังคนเดียว เข้าไม่ถึงบริการของรัฐ ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน มีเพื่อนบ้านคอยดูแล เป็นกลุ่มที่ได้เบี้ยยังชีพน้อยที่สุด ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นธรรม การจ่ายเงินในส่วนนี้เป็นการจ่ายในหลักการสงเคราะห์แบบกระจายเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่ในขณะเดียวกันเป็นการใช้งบอย่างผูกพันต่อเนื่องไม่สามารถกำหนดเวลาชัดเจน ไม่มีหลักประกันในแผนการใช้จ่ายอย่างแท้จริง รูปแบบการบริการไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้ผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว ไม่ได้ก่อให้เกิดการพึ่งพิงที่ควร จะเป็นลักษณะบริหารมุ่งเน้นการสงเคราะห์เฉพาะราย เสริมลักษณะปัจเจกมากกว่าการเสริมความเป็นกลุ่มหรือชุมชนจากการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะและแนะนำเสนอทางเลือกใหม่เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับประโยชน์จากสวัสดิการอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

มรกต สิงหะเชนทร์⁷⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุจากกรมประชาสงเคราะห์” วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กรอบปัจจัยที่เกี่ยวกับทรัพยากรรวมทั้งปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ กระบวนการดำเนินและผลผลิตของโครงการ วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ควบคู่กับเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า เกณฑ์จำนวนที่ให้ผู้สูงอายุไม่เหมาะสมการได้รับส่วนใหญ่วะยะเวลาไม่แน่นอน ไม่มีโครงสร้างบุคลากรมารองรับกับปริมาณงานและส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถกำกับดูแลหรือติดตามข้อมูลในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบันได้ การแก้ไขรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติไม่ตรงกับกรอบที่ตั้งไว้กับการดำเนินการที่น้อยมากหรือบางแห่งอาจไม่แก้ไขเลยและการติดตามผลการดำเนินงานพบปัญหาค่อนข้างมาก การคัดเลือกผู้สูงอายุให้ได้รับเบี้ยยังชีพให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของการมีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุด ข้อเสนอแนะการศึกษานโยบายควรเน้นการพัฒนาความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการคัดเลือกให้สามารถช่วยเหลือทุกกลุ่มที่อยู่ในชุมชนได้เอง ด้านการดำเนินงานควรมีการทบทวนบทบาทคณะกรรมการศูนย์ ในเรื่องการคัดเลือกหรือวิธีตรวจสอบกันเองในชุมชน กำหนดให้มีการปิดประกันรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับคัดเลือกให้ทุกคนในชุมชนทราบให้ทุกฝ่ายได้ตรวจสอบ

⁷⁶มรกต สิงหะเชนทร์, การประเมินผลการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุจากกรมประชาสงเคราะห์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2542),

ปิยะดา ภัคดีอำนาจและคณะ⁷⁷ ได้ทำการวิจัย “แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา” ดังนี้

1) ด้านการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ พบว่า มีการดำเนินการในการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุการจัดการบริการส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ตามตัวชี้วัดที่กำหนดบ้าง เช่น การบริการให้ความรู้ คำแนะนำการดูแลสุขภาพตลอดจนด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบล 3 ปี (2552-2554) ซึ่งกำหนดกลยุทธ์ศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง โดยสรุปในด้านนี้ไม่ผ่านเกณฑ์

2) การจัดสวัสดิการรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ พบว่า มีการดำเนินการในการจัดสวัสดิการรายได้แก่ผู้สูงอายุตามตัวชี้วัดที่กำหนดบ้าง เช่น การจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุยากจนหรือไม่มีบ้าน การส่งเสริมการตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน การจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุตลอดจนด้านอื่นๆแต่บ้างตัวชี้วัดก็ยังมีดำเนินการไม่ครอบคลุมครบถ้วนในปีงบประมาณ 2553-2554 โดยสรุปในด้านนี้ไม่ผ่านเกณฑ์

3) การบริการที่พักแก่ผู้สูงอายุ พบว่า ยังไม่มีการดำเนินการในการจัดบริการที่พักแก่ผู้สูงอายุ เช่น ไม่บ้านพักคนชราสำหรับผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพ ไม่มีที่พักผู้รักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และไม่มีการนำเสนอมอบผู้สูงอายุไปให้ครอบครัวผู้ดูแลตลอดจนด้านอื่นๆแต่บ้างตัวชี้วัดก็ยังมีดำเนินการไม่ครอบคลุมครบถ้วนในปีงบประมาณ 2553-2554 โดยสรุปในด้านนี้ไม่ผ่านเกณฑ์

4) การส่งเสริมการนันทนาการแก่ผู้สูงอายุ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกาตองยังไม่มีการดำเนินการในการจัดกิจกรรมนันทนาการแก่ผู้สูงอายุเลย ตลอดจนด้านอื่นๆแต่บ้างตัวชี้วัดก็ยังมีดำเนินการไม่ครอบคลุมครบถ้วนในปีงบประมาณ 2553-2554 โดยสรุปในด้านนี้ไม่ผ่านเกณฑ์

5) การสร้างความมั่นคงแก่ผู้สูงอายุ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกาตองยังไม่มีการดำเนินการในการสร้างความมั่นคงแก่ผู้สูงอายุ เช่น การเปิดโอกาสในการเรียนรู้แก่ผู้สูงอายุ การส่งเสริมการจ้างงานศพตามประเพณี การรณรงค์การอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ การบริการด้านกฎหมายแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนด้านอื่นๆแต่บ้างตัวชี้วัดก็ยังมีดำเนินการไม่ครอบคลุมครบถ้วนในปีงบประมาณ 2553-2554 โดยสรุปในด้านนี้ผ่านเกณฑ์

⁷⁷ปิยะดา ภัคดีอำนาจ และคณะ,แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา, วารสารวิทยาการจัดการ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2557),

6) การบริการและมีเครือข่ายเกื้อหนุนแก่ผู้สูงอายุ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกาตองยังไม่มี การดำเนินการในการบริการและมีเครือข่ายเกื้อหนุนแก่ผู้สูงอายุ เช่น ไม่มีศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในตอนกลางวัน ไม่มีการบริการเยี่ยมบ้าน ไม่มีการจัดระบบการเฝ้าระวังและดูแลผู้สูงอายุ ไม่มีการจัดอาสาดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนด้านอื่นๆแต่บ้างตัวชี้วัดก็ยังมี การดำเนินการไม่ครอบคลุมครบถ้วนในปีงบประมาณ 2553-2554 โดยสรุปในด้านนี้ไม่ผ่านเกณฑ์

ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล และนุชนาฏ ยูฮันเงาะ⁷⁸ ได้ทำการวิจัย เรื่อง “กลไกบริหารระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย “ผลการศึกษาพบว่า

๑. นโยบาย แผน และมาตรการ มีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร ครอบคลุมการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสวัสดิการสังคม แต่ทั้งนี้ นโยบาย แผน และมาตรการดังกล่าว ส่วนใหญ่มีลักษณะชี้แนะ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุยังขาดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

๒. สวัสดิการสังคมที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุยังมีไม่เพียงพอไม่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ตลอดจนผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังเท่าไม่ถึงบริการ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาสที่ช่วยตนเองไม่ได้ ไม่สะดวกที่จะไปใช้บริการ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในบริการ รวมทั้งภาครัฐไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ดังนั้น รูปแบบสวัสดิการสังคมที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในปัจจุบันจึงไม่สามารถทำให้ผู้สูงอายุเข้มแข็งช่วยตนเองได้

๓. องค์กรในระดับปฏิบัติการที่ทำหน้าที่จัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และธุรกิจเอกชน ส่วนใหญ่ต่างคนต่างทำ ไม่มีการประสานงานกันและไม่มีการแบ่งงานกันทำตามความเหมาะสม ทำให้มีการทำงานบางอย่างซ้ำซ้อนกันไม่ครอบคลุมถึงปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุ

๔. องค์กรส่วนท้องถิ่น และองค์กรประชาชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่จัดตั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ในการดูแลและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุรวมทั้งองค์กรส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง ทำให้การดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพ

⁷⁸ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล และนุชนาฏ ยูฮันเงาะ, กลไกบริหารระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม : มหาวิทยาลัยหัวเฉียว, 2544),

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร⁷⁹ ได้ทำการวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ” พบว่า หน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้บริการในปัจจุบันนี้มีทั้งหน่วยงานภาคเอกชน และรัฐบาล เช่น กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งหน่วยงานเอกชน เช่น สมาคมสงเคราะห์ มูลนิธิวิวัฒน์นิวาสน์ สถานสงเคราะห์คนชรา บ้านบางแค เป็นต้น ลักษณะของบริการจะเป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านวัตถุหรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการให้บริการเพื่อพัฒนา สำหรับแนวคิดในการให้บริการในอนาคตนั้น จะเน้นการให้บริการสวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์ที่มุ่งแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความต้องการของผู้สูงอายุมากขึ้น โดยแนวคิดในการปฏิบัติงานโดยใช้ชุมชนเป็นพื้นฐานเน้นความสำคัญของครอบครัวเป็นสถาบันเบื้องต้นที่สำคัญในการให้ความดูแลผู้สูงอายุการปฏิบัติงานนั้นมุ่งความสนใจกับการทำงานเชิงสหวิชาการเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กร นักวิชาชีพ ในอันที่จะประสานประโยชน์ให้มากที่สุด ขณะเดียวกัน บทบาทของนักวิชาชีพในการให้บริการโดยตรงยังคงได้รับการส่งเสริมให้คงไว้ รวมทั้งพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาในบทบาทของผู้ปกครอง และเรียกร้องสิทธิของผู้รับบริการ อันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายซึ่งจะเป็นการให้บริการกับผู้สูงอายุที่สมบูรณ์และต่อเนื่อง สามารถสนองต่อปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกลุ่มสังคมสหพันธ์

งานวิจัย ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดปัตตานี พบว่าได้มีผู้ศึกษาวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กัมพล ปันตะแก้วและสลิลลา ศรีรัฐจิ⁸⁰ ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการทุนของชุมชน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้าน การฝากเงิน การถอนเงิน เช่นเดียวกับธนาคารออมสิน แต่จะให้กู้ต่อเมื่อกองทุนหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะขอกู้นั้น ยังไม่ทำการกู้เงินกับธนาคารออมสิน นอกจากนี้ ธกส.ยังมีส่วนช่วยสนับสนุน

⁷⁹ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534),

⁸⁰ กัมพล ปันตะแก้ว และ สลิลลา ศรีรัฐจิ. ประสิทธิภาพการจัดการทุนชุมชน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.2546),หน้า48-49.

กองทุนหมู่บ้านให้มีความรู้ เรื่องการขอกู้เงิน การจัดทำบัญชี การขออนุมัติเงินกู้ และเป็นที่ปรึกษาให้กองทุนหมู่บ้านที่ต้องการความช่วยเหลือ

วันชัย ธรรมสังการ⁸¹ ได้ศึกษาเรื่อง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต : นวัตกรรมทางภูมิปัญญาที่น่าจับตามอง ที่ได้ศึกษาจุดแข็ง(จุดเด่น)และจุดอ่อน(จุดด้อย)ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่ของจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การเกิดขึ้นของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม คือ การกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนในระบบของประชาชนชนเป็นไปค่อนข้างลำบาก จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่บีบคั้นและผลักดันให้ประชาชนลุกขึ้นมาเพื่อหาทางพึ่งพาตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดจุดเด่น(จุดแข็ง) ด้านบทบาทของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่เป็นศูนย์กลางหรือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้กับกลุ่มอื่นๆในชุมชนให้ดำเนินต่อไปได้ กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือแหล่งทุน (เงินตรา) ที่ใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

พวงเพชร ทิพย์ทอง⁸² ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของคุณลักษณะทางสังคมของผู้นำกลุ่มต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการจัดการทุนของกลุ่มร่วมกัน มีคะแนนเฉลี่ย 2.54 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ภาวะการดำรงอยู่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านการจัดการทุนของกลุ่มร่วมกันสูงที่สุด คือ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกจ่ายเงินเป็นค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และด้านการมีกิจกรรมร่วมกันต่ำที่สุดได้แก่ ผู้นำกลุ่มและสมาชิกไม่มีการร่วมมือกันในการหาเงินสมทบกองทุนให้มามากเพียงพอกับความต้องการยืมเงินของสมาชิกจากแหล่งเงินทุนที่เป็นของรัฐและเอกชน

วัลลภ สุขคาชา⁸³ ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่การเป็นสถาบันการจัดการเงินทุนชุมชนบ้านโคกหนองหิน ตำบลบุกระสัง อำเภอนองกิ่ง

⁸¹ วันชัย ธรรมสังการ. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: นวัตกรรมทางภูมิปัญญาที่น่าจับตามอง. วารสารรัฐสมิธ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) 2547), หน้า 6-9 -10.

⁸² พวงเพชร ทิพย์ทอง. อิทธิพลของคุณลักษณะทางสังคมของผู้นำ กลุ่มต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดลพบุรี. ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชา สังคมวิทยาการพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น.(2540), หน้า 114

⁸³ วัลลภ สุขคา ชา. การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่การเป็นสถาบันเงินทุนชุมชน บ้านโคกหนองหิน ตำบลบุกระสัง อำเภอนองกิ่ง จังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัย การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.(2554), หน้า21-49.

จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความภาคภูมิใจในการดำเนินงานของกลุ่มฯ ที่สมาชิกได้มีแหล่งเงินทุนในชุมชนเพื่อกู้ยืมไปประกอบอาชีพ ซึ่งนอกจากนี้แล้ว การดำเนินกิจกรรมกลุ่มในช่วงแรก ยังมีปัญหาเกี่ยวกับ เงินทุนไม่เพียงพอ เงินทุนที่ใช้ในการหมุนเวียนมีน้อย การบริหารจัดการภายในกลุ่มจึงไม่เต็มที่ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ยังมีน้อย ไม่เพียงพอ ซึ่งดำเนินการแก้ไข โดยการ ระดมเงินสัจจะเพิ่มจากสมาชิก และการได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก ส.ส.และ ส.จ. ในพื้นที่

ไพบูลย์ ตั้งมีลาภ ⁸⁴ ได้ศึกษาเรื่อง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่ใช่เป็นของคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นของคนทุกคนในกลุ่ม ดังนั้น สมาชิกและคณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ ตลอดจนประชาชนทุกคนในชุมชนนั้น สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มได้ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผล สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีส่วนร่วมตามขั้นตอน คือ ร่วมกันคิด เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่ม ร่วมกันตัดสินใจ เช่น เลือกทีมงาน คือ คนที่มีความสามารถเป็นคนดีและเก่ง เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่ม เพื่อบริหารกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ ร่วมกันกำหนด ระเบียบ ข้อตกลงของกลุ่ม ร่วมกันวางแผน เช่น แผนการทางาน แผนการติดตาม และแผนการประชาสัมพันธ์ ร่วมกันทำ เช่น บริหารกิจกรรมกลุ่มให้เป็นไปตามที่ร่วมกันคิดและร่วมกันตัดสินใจ จัดอบรมสัมมนาและคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ร่วมกันติดตาม เช่น ติดตามดูว่าคณะกรรมการบริหารกลุ่มบริหารด้วยความโปร่งใสหรือไม่และร่วมกันรับผิดชอบ เช่น เมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น กรรมการทุกฝ่ายจะต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันในทุกเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบและในสิ่งที่ตัดสินใจ

ปรีดี โชติช่วง ⁸⁵ ได้ศึกษาเรื่อง กองทุนหมู่บ้าน: ทุนแห่งจิตวิญญาณการอุ้มชู แบ่งปันกัน ผลการศึกษาพบว่า กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายของรัฐบาลที่เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับว่าเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน ทำให้เกิดรู้สึกรักและหวงแหนช่วยกันดูแลรักษาไว้เสมือนหนึ่งเป็นประกาศเกียรติคุณของชุมชนให้คนทั่วไปได้รับรู้ รับทราบ ว่า ชุมชนมีความสามัคคีเข้มแข็ง กัมพล บันตะแก้วและ

⁸⁴ ไพบูลย์ ตั้งมีลาภ. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการมีส่วนร่วม. อุดรธานี : ม.ป.พ.2545), 27-28

⁸⁵ ปรีดี โชติช่วง. กองทุนหมู่บ้าน : ทุนแห่งจิตวิญญาณการอุ้มชูและแบ่งปันกัน. วารสาร พัฒนาชุมชน. 5 (พฤษภาคม) 2544 ,หน้า 19-22.

สุดใจ กรองทอง⁸⁶ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งและระดับความเข้มแข็ง ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน จากการศึกษพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึง การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่มทุกขั้นตอน กระบวนการได้มาของคณะกรรมการฯ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ถูกกำหนดโดยผ่านเวทีประชาคมของสมาชิก กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ สถานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน มีการรายงานสถานะทางการเงินให้กับสมาชิกทราบเป็นประจำทุกเดือน นอกจากนี้ สุดใจ กรองทอง (2553),83 ยังได้สรุปว่า กลุ่มมีกิจกรรมการสร้างเครือข่ายร่วมมือกับกลุ่มองค์กรอื่นๆ ในชุมชน กลุ่มมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มมีกิจกรรมร่วมมือกับเครือข่ายอื่นอย่างต่อเนื่อง มีคณะกรรมการเครือข่ายเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆภายในชุมชน โดยปัจจัยทั้งสองด้านดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ส่งผลและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความเข้มแข็งของกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ไพรัช ไมตรีมิตร⁸⁷ ที่ได้ศึกษาผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านส้มโฮง หมู่ที่ 5 ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มได้มาจากการจัดการกลุ่ม ที่มีการจัดการความต้องการสอดคล้องกับสมาชิก ผลประโยชน์ 33ที่เกิดจากการดำเนินการส่งผลโดยตรงต่อสมาชิก มีความชัดเจนทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายการทำงาน และกระบวนการ/วิธีการ สมาชิกที่มีความสงสัยสามารถตรวจสอบได้โดยตลอด มีการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องของกลุ่ม ส่งผลต่อการพัฒนาที่เป็นแบบแผน รวมทั้งการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกร่วมกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

⁸⁶ สุดใจ กรองทอง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.(2553),หน้า 83.

⁸⁷ ไพรัช ไมตรีมิตร. ผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านส้มโฮง หมู่ที่ 5 ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.(2550), หน้า71 - 75

เพชรดา เพ็งตา⁸⁸ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตของสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในระดับมาก ในด้านการคิด การปฏิบัติ และการรับผลประโยชน์ ส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการประเมินผลของกลุ่มสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

มาลีรัตน์ สุกโต⁸⁹ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผลการศึกษาพบว่า เพศเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กล่าวคือ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จะมีผลทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จมากขึ้น เนื่องจากในต่างจังหวัดยังยึดค่านิยมที่ว่าผู้ชายมีความสามารถมากกว่าผู้หญิง และมีความไว้วางใจที่จะให้ผู้ชายปฏิบัติงานที่มีความสำคัญมากกว่า

สวัสติ ศรีอุไร⁹⁰ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน

จำแลง จิระวิชัยฤทธิ์⁹¹ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า อายุไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุน

ดังนั้น อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่แตกต่างกันด้วย เป็นที่มาของการตั้งสมมุติฐานของงานวิจัยครั้งนี้ 3.1.3 ประสพการณ์การทำงาน

⁸⁸ เพชรดา เพ็งตา. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิกในจังหวัด เชียงใหม่. วิทยาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.2551),หน้า 61.

⁸⁹ มาลีรัตน์ สุกโต. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอ ลานสัก จังหวัดอุทัยธานี . ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต , สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.2543), หน้า 95.

⁹⁰ สวัสติ ศรีอุไร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน: ศึกษากรณีตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.2539),หน้า 65.

⁹¹ จำแลง จิระวิชัยฤทธิ์. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษากรณี จังหวัดอ่างทอง. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.2546),หน้า 78,

ไพรัช ไมตรีมิตร⁹² ได้ศึกษาผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสั้มโฮง หมู่ที่ 5 ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสั้มโฮง และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสั้มโฮง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสั้มโฮง คือ ปัจจัยด้านผู้นำ ความรู้ ความสามารถของผู้นำ กล่าวคือ ในการพัฒนากลุ่มองค์กร ให้เกิดความสำเร็จ บทบาทของผู้นำ หรือการมีส่วนร่วมสำคัญที่ทำให้องค์กรอยู่รอดได้ ข้อค้นพบที่สำคัญคือ ผู้นำแต่ละคนที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องอาศัยทักษะ รายละเอียด ความสุขุม รอบคอบ และสร้างการมีส่วนร่วม ศักยภาพของผู้นำในการร่วมกันในการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำที่สามารถสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรมและสามารถบริหารองค์กรได้ ต้องมีพื้นฐานประสบการณ์จากการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน ซึ่งพบว่า คุณสมบัติของผู้นำกลุ่มที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่หลากหลายและเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างขวาง สามารถวิเคราะห์ เชื่อมโยงความต้องการของสมาชิกกับทิศทางการพัฒนาในด้านต่างๆ ในชุมชนได้

วิรัตน์ ไชยชนะ⁹³ ได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเข้มแข็ง กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง คือ ปัจจัยด้านผู้นำกลุ่ม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากที่ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะ ได้มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกกลุ่ม และมีสถานภาพที่หลากหลาย เช่น เป็นผู้อาวุโส เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. และบางคน มีหน้าที่ในหมู่บ้านหลายตำแหน่ง ทำให้รู้จักวิธีในการจัดการ รู้จักแบ่งเวลาในการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพในการทำงาน จากการที่ผู้นำมีความหลากหลายเป็นผลให้เกิดผลดีในการทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำที่มีคุณสมบัติขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ

⁹² ไพรัช ไมตรีมิตร. ผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านสั้มโฮง หมู่ที่ 5 ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.2550), หน้า71 - 75)

⁹³ วิรัตน์ ไชยชนะ. โครงสร้างกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเข้มแข็ง กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.2553), หน้า116.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสหกรณ์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนที่สำคัญในการศึกษา ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 พื้นที่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

3.1 รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อประมวลองค์ความรู้ ศึกษาแนวคิดหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสหกรณ์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน โดยศึกษาจากคัมภีร์ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานวิจัยที่มีผู้รู้ได้ศึกษาไว้ รวมถึงการเก็บข้อมูลเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย และการจัดเวทีวิชาการของกลุ่มชุมชนต่าง ๆ และภาคที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเรียกอีกอย่างว่าเป็นการเก็บข้อมูลเชิงภาคสนาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study)

การศึกษาในเชิงเอกสาร ผู้วิจัยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากพระไตรปิฎก ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2535 อรรถกถา หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ รูปแบบความสัมพันธ์ กระบวนการสร้างเกณฑ์ชีวิตในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสหกรณ์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหนังสือ รายงาน การวิจัย รายงานการประชุม และเอกสารอื่น ๆ โดยอาศัยแนวคิด การพัฒนาระบบสวัสดิการ การมีส่วนร่วมของชุมชน
2. การศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสร้างองค์ประกอบและเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในมิติต่าง ๆ ทั้งแนวคิดและวิธีการปฏิบัติ
3. ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการ และการพัฒนาเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน และความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนาในมิติต่าง ๆ
4. สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา องค์ประกอบ รูปแบบ เกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

3.1.2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

การศึกษาในภาคสนาม ผู้วิจัยต้องศึกษาเพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ กระบวนการสร้างเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน การพัฒนาเกณฑ์ชี้วัดทั้งในระดับนโยบาย ปัจเจกบุคคล ชุมชน องค์กรในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. ทำการศึกษาและคัดเลือกพระสงฆ์ องค์กร ชุมชน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของเรื่อง คือ เป็นองค์กรที่มีบทบาทและความสัมพันธ์เกี่ยวกับ การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน
2. ศึกษาข้อมูลในเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key-informant) ประกอบด้วยกลุ่มประชากร จำนวน 3 พื้นที่
3. ดำเนินการศึกษวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด รูปแบบ องค์ประกอบ เกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นการพัฒนาระบบสวัสดิการโดยมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวิจัย
4. สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือ แนวคิด หลักการ องค์ประกอบ เกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ในมิติต่างๆ ทั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษายามาเผยแพร่ให้ภาครัฐ คณะสงฆ์ ผู้บริหาร ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

5. วิเคราะห์การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ตามองค์ประกอบและเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน รวมทั้งวิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์ของการทำงาน รวมถึงการสร้างเกณฑ์การปฏิบัติ (Benchmark) ที่สามารถนำไปสู่กระบวนการศึกษาที่เกี่ยวกับเกณฑ์ชี้วัดในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ในระดับต่าง ๆ ได้

6. สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะทั้งในระดับนโยบาย องค์กร ชุมชน และในระดับปัจเจกบุคคล

3.2 พื้นที่ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกพื้นที่สนาม คือ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ที่จะทำการศึกษาในท้องที่ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 1 อำเภอ 2 ชุมชน ,จังหวัดตราด จำนวน 1 อำเภอ 1 ชุมชน , ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และเป็นแหล่งที่มีประชาชนผู้อยู่อาศัยที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยกำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอขุนหาญ
ได้แก่ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดกันทรอมใต้ , วัดกันทรอมอุดม
2. จังหวัดตราด อำเภอเขาสมิง
ได้แก่ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดท่าโสม

3.2.2 ด้านกลุ่มประชากร

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) สัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ประชากร หรือกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มนักวิชาการหรือผู้มีความรู้ (Academic Sector) คือ ผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ 3 รูป/คน ได้แก่
 - 1 พระครูโกศลศาสนวงศ์
 - 2 พระครูวิมลโสมนันท์
 - 3 พระครูประทีปวีรคุณ
2. กลุ่มผู้ปฏิบัติการภาคชุมชน (Community Sector) ได้แก่ ผู้นำกลุ่มสัจจะ 12 คน
 - 1 นางสุภาพร อระไ
 - 2 นางสาวพิน มนต์รีวงศ์
 - 3 นางสาวจิราภรณ์, อภิบาลศรี
 - 4 นางวนิชา ทวีคุณ
 - 5 นายธรรศักดิ์ เพชรรัตน์

- 6 นายนิคม มนต์ธีรวงศ์
- 7 นางทองแดง มนต์ธีรวงศ์
- 8 นางมาลัย ดีรวมชีพ
- 9 นางปรานอม นิยมการ
- 10 นางกรรณิการ ศิริเทศ
- 11 นางธีรารณณ์ คำพินิจ
- 12 นายอำนาจ พุทธบุรี

3. กลุ่มชาวบ้านทั่วไป (Youth Sector) ได้แก่ สมาชิกกลุ่ม 15 คน

- 1 นางสาวนาค สุพงษ์
- 2 นายโกศล มนต์ธีรวงศ์
- 3 นางรัตนา สัญญาฤทธิ
- 4 นางทิพา เลิศศรี
- 5 นางสาว เรืองคำ
- 6 น.ส.จิรวรรณ ทวีคุณ
- 7 น.ส.บรรยงค์ ดีรวมชีพ
- 8 น.ส.มณีวรรณ สุพงษ์.
- 9 นายวิจารณ์ วิจิตสมบัติ
- 10 น.ส.ประยงค์ ดีรวมชีพ
- 11 นางจอม ศิริเทศ
- 13 นางมาลัย ดีรวมชีพ
- 14 น.ส. จิรวรรณ ทวีคุณ
- 15 นางสาวณัฐรัตน์ สายส้ม

รวมผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 30 รูป/คน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังจะได้เก็บข้อมูลบางประเภทจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ซึ่งจัดอยู่ในส่วนของการสังเกตการณ์ประกอบกันไปด้วย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้คือ

3.3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observation Participant) ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของฝ่ายต่าง ๆ ที่จะทำควบคู่กับการสัมภาษณ์ และเข้าร่วมกิจกรรมกับ

ชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อให้เห็นการพัฒนาาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะ
สะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

3.3.2 การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) สำหรับพระสงฆ์ คณะกรรมการ และสมาชิก ที่เกี่ยวกับการพัฒนาาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการ
สวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน จำนวน 3 พื้นที่ ดังนี้

- อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
- อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

พื้นที่ในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2 พื้นที่ และพื้นที่ในจังหวัดตราด จำนวน 1 พื้นที่
ผู้วิจัยได้กล่าวมานี้ ปรากฏรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สัมภาษณ์ พระครูโกศลศาสนวงศ์, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะวัดกันทรอมใต้, อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563
2. สัมภาษณ์ พระครูประทีปวิรคฺณ, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม, อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563
3. สัมภาษณ์ พระครูวิมลโสมนันท์, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะวัดท่าโสม, อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด, 9 ธันวาคม 2563
4. สัมภาษณ์ นายรงค์ดี เพชรรัตน์ , ประธานกลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม, อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563.
5. สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ นายนิคม มนตรีวงศ์ , ประธานกลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563.
6. สัมภาษณ์ นางสาวจิราภรณ์ อภิบาลศรี, ประธานกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563.
7. สัมภาษณ์ นางทองแดง มนตรีวงศ์, รองประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
8. สัมภาษณ์ นางสุภาพร อระไ้, เภรณญิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ 2 มิถุนายน 2563
9. สัมภาษณ์ นางสาวพิน มนตรีวงศ์, เลขานุการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ 2 มิถุนายน 2563
10. สัมภาษณ์ นายนิคม มนตรีวงศ์, รองประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
11. สัมภาษณ์ นางมาลัย ติธรรมชีพ, ตรวจบัญชีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

12. สัมภาษณ์ นางปรานอม นิยมการ, ผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
13. สัมภาษณ์ นางสาวนาค สุพงษ์, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
14. สัมภาษณ์ น.ส.ประยงค์ ดีรวมชีพ, กรรมการกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563
15. สัมภาษณ์ นางสาวสุรี พวงสุข, สมาชิกกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563
16. สัมภาษณ์ น.ส.จิรวรรณ ทวีคุณ, กรรมการกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563.
17. สัมภาษณ์ นางสาววี เรืองคำ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
18. สัมภาษณ์ นางประดิษฐ์ นาคำ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563
19. สัมภาษณ์ นางมาลัย ดีรวมชีพ, ตรวจสอบบัญชีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563
20. สัมภาษณ์ นางปรานอม นิยมการ, ผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
21. สัมภาษณ์ นางทิพา เลิศศรี, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
22. สัมภาษณ์ นายวิจารณ์ วิจิตสมบัติ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563
23. สัมภาษณ์ นางกรรณิการ ศิริเทศ, เภรณิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
24. สัมภาษณ์ น.ส. มณีวรรณ สุพงษ์., กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
25. สัมภาษณ์ นางรัตนา สัตยญาฤทธิ์, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563
26. สัมภาษณ์ น.ส. จิรวรรณ ทวีคุณ, ตรวจสอบบัญชีกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

27. สัมภาษณ์ นางธีราภรณ์ คำพินิจ, เลขานุการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ 2 มิถุนายน 2563

28. สัมภาษณ์ นายอำนาจ พุทธิบุรี, เงินออมกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 9 ธันวาคม 2563

29. สัมภาษณ์ นางมาลัย ตีรวมชีพ, ตรวจสอบบัญชีกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 9 ธันวาคม 2563

30. สัมภาษณ์ นายสำรวย เลิศศรี, กรรมการกลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม, อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2 มิถุนายน 2563

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของชุมชน ต่อสังคมความเป็นอยู่ และ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ก่อนการลงเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจเบื้องต้นว่าการรู้และเข้าใจในความเป็นมนุษย์ของผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัย จะต้องอาศัยการยอมรับในความรู้และความสามารถของผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัยดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยและตอบคำถามการวิจัย จึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเอกสาร (Surveying)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสำรวจ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ที่ทำการวิจัยในด้านประวัติความเป็นมาของระบบสวัสดิการ หาแนวทางแก้ไขของชุมชนตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

2. การสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมควบคู่กันไป ซึ่งจะกระทำโดยไม่ให้ผู้ถูกวิจัยรู้สีกว่ากำลังถูกสังเกตพฤติกรรมอยู่

2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตโดยการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสังเกตและชวนกลุ่มผู้นำชุมชนพูดคุย แสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยพยายามเข้าร่วมเรียนรู้ในฐานะของคนร่วมพื้นที่ เนื่องจากการเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมต่างๆของผู้ถูกวิจัยจะทำให้สังเกตเห็นการแสดงความคิดเห็นการร่วมมือในการทำงานของผู้นำชุมชนต่างๆหรือมีข้อถกเถียงกันเรื่องความเป็นอยู่ทางวัฒนธรรมซึ่งได้เห็นพฤติกรรมของผู้นำชุมชนต่อสวัสดิการเห็นวิธีการและกระบวนการสร้างสันติของผู้นำชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) เป็นเทคนิคการสังเกตที่ผู้วิจัยใช้ในระยะเวลาแรกๆของการเก็บรวบรวมข้อมูลในผู้นำชุมชนและการทำงานภาสนาม ข้อมูลที่สังเกตได้แก่ระบบสวัสดิการของชุมชนอย่างยั่งยืน ปัจจัย และการวิเคราะห์

2.2.1 การสังเกตวิถีชีวิตของผู้นำชุมชนเพื่อสังเกตการณ์และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหลายอย่างของผู้นำชุมชนมีความรักสามัคคีในชุมชน

2.2.2 การใช้ประวัติความเป็นมาบอกเล่าหรือการให้คนในชุมชนพื้นที่พิพาทไทย เล่าถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน เรื่องที่ชุมชนภาคภูมิใจ การจัดทำแผนภาพต่าง ๆ

2.2.3 การสำรวจพื้นที่ของประชาชนคติความเชื่อ ผู้วิจัยได้นั่งพูดคุยกับผู้นำชุมชน ผู้องค์กร หน่วยงาน ซึ่งเป็นคนที่เคยเป็นเจ้าของพื้นที่เดิมในชุมชน ให้ช่วยกันวาดแผนที่หมู่บ้านเพื่อสำรวจพื้นที่ทางกายภาพ สร้างภาพแผนที่ของหมู่บ้านดั้งเดิมของชุมชนก่อนที่จะมาเป็นชุมชนในปัจจุบันและให้ผู้นำชุมชนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีถกเถียงกันอีกครั้งเพื่อต้องการตรวจทานเขตหมู่บ้านดั้งเดิมของพื้นที่ว่าเป็นอย่างไร อันจะทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมทางอาชีพและวิถีชีวิต ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของพื้นที่จัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ตลอดทั้งความสัมพันธ์ของผู้นำชุมชนในพื้นที่

3. การสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย

3.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย มีการถ่ายภาพและใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วยในการบันทึกข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวกับเพื่อศึกษาการพัฒนาระบบยกระดับสวัสดิการชุมชนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน ปัจจัย และการวิเคราะห์

3.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstrued Interview) เป็นการสัมภาษณ์ โดยตั้งคำถามแบบปลายเปิดเป็นคำถามที่กว้างเพื่อให้เกิดคำตอบและคำถามที่หลากหลายในประเด็นที่ศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิดและตามความมุ่งหมายของการวิจัย

3.3 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลทั่วไป เช่น ข้อมูลบริบทของพื้นที่ ความเป็นมา การดำรงชีวิต การสนับสนุนหรือการร่วมมือกัน และกระบวนการ

3.4 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างจะเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ดำเนินการต่อเนื่องจากการเข้าไปพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยมีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร หน่วยงานซึ่งการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเบื้องต้นสามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อศึกษาวิจัยข้อมูลในระดับอีกต่อไปได้

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เป็นวิธีการได้มาของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้ความเคลื่อนไหวของกลุ่มเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็น และทัศนะของตนเองออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจเป็นกระบวนการกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้รู้ ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางของคำถามไว้ล่วงหน้าเป็นหัวข้อกว้าง ๆ

ตามกรอบที่จะศึกษาเป็นคำถามลักษณะปลายเปิดโดยทำเวทีให้มีบรรยากาศเป็นกันเองมากที่สุด แต่ละคนจะนั่งล้อมวงและทำงานที่ตนเองถนัดบนสื่อพื้นเดียวกันบางที่ก็พูดคุยทักทายกันอย่างออกรส ในขณะทำงาน ดังนั้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมวงสนทนาได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และบรรยากาศให้เป็นกันเองผู้วิจัยจะโยนคำถามเข้าในวงสนทนาอยู่เป็นระยะ และจะคอยดูอารมณ์ของผู้ร่วมวงสนทนาควบคู่กันไปและจะไม่เป็นทางการจนเกินไปนักเพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนในกลุ่มมีความรู้สึกสบายใจที่จะร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นสนับสนุนซึ่งเป็นลักษณะของกลุ่มที่มีการตอบโต้และโต้แย้งกันได้ดีที่สุดก่อให้เกิดการสนทนากันในลักษณะที่เปิดกว้างเป็นกลุ่มที่เหมาะสมต่อการจุดประเด็น สำหรับประเด็นสำคัญที่จะนำมาสนทนา คือ การพัฒนาระบบและยกระดับสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การแจกแบบสอบถาม เป็นกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ที่ได้จากการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามประเด็นหัวข้อดังนี้

1 ดำเนินการศึกษาวเคราะห์รูปแบบ การจัดการ และแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นกระบวนการวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย

2 สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนามจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นสำคัญ กล่าวคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเชื่อ และการละเล่น เน้นการนำผลการวิเคราะห์มาเผยแพร่สู่สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน คณะสงฆ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่างๆ

3 วิเคราะห์การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเชื่อมโยงการส่งเสริมชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการสร้างเกณฑ์ปฏิบัติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน

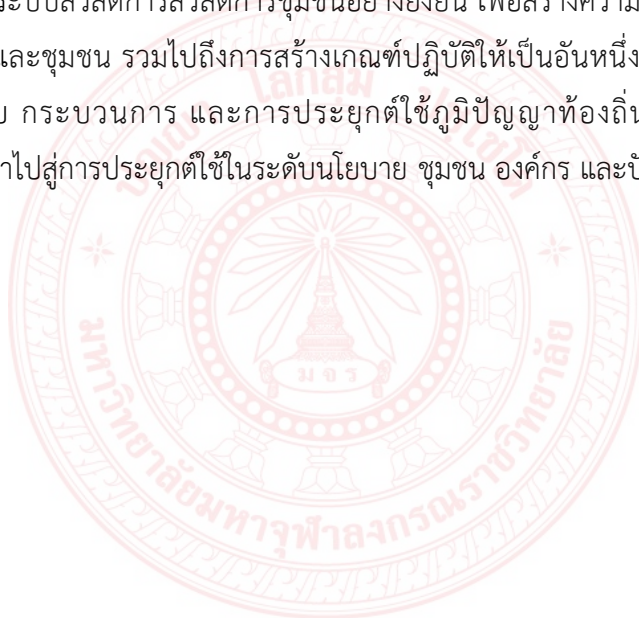
4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบมีโครงสร้าง มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานกับระดับการปฏิบัติที่มีต่อการสร้างและการใช้ตัวชี้วัด ด้านการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

5 นำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการ สวัสดิการกลุ่มสังคมจะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อนำไปประยุกต์ในระดับนโยบาย องค์กร ชุมชน และปัจเจกบุคคล

6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

3.6 การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน รวมไปถึงการสร้างเกณฑ์ปฏิบัติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน เพื่อให้เห็นรูปแบบ กระบวนการ และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในระดับนโยบาย ชุมชน องค์กร และปัจเจกบุคคลต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ได้แนวคิดริเริ่มการจัดตั้งกองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ต้นแบบ จากพระอาจารย์สุบิน ปณีโต วัดไผ่ล้อม ตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ จึงเกิดกองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้-กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอนายูง จังหวัดศรีสะเกษ และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ดังรายละเอียดดังหล่าวโดยข้อมูลที่ได้รับการลงพื้นที่สัมภาษณ์ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จำนวน 3 กองทุน 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดตราด

4.1 ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

4.2 เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

4.3 เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

4.4 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

4.1.1 ศึกษาการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ การก่อตั้งตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2542 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 1,206 คน ปัจจุบันมีเงินทั้งหมด 17,745,400 บาท จากการศึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พบว่า การวางแผน การตั้งคณะกรรมการดูแลกองทุน จำนวน 22 รูป/คน การพัฒนา รูปแบบการพัฒนา บัญชีกลาง บัญชีเงินออม บัญชีเงินฝาก บัญชีเงินปล่อยกู้ยืม บัญชีเงินสวัสดิการ บัญชีเงินปันผลแก่คณะกรรมการและสมาชิก บัญชีเงิน รวม ดังนี้

- เงินสะสมแรกเข้า จำนวน 7,000 บาท

- เงินสะสมต่อเดือน	จำนวน 24,120 บาท
- เงินสะสมสิ้นปี	จำนวน 603,000 บาท
- เงินทุนบัญชีหุ้น	จำนวน 8,445,660 บาท
- เงินสวัสดิการ	จำนวน 9,308,740, บาท
- เงินปันผล	จำนวน 1,737,500 บาท
- รวมเงินทั้งสิ้น	จำนวน 17,745,400 บาท

1 การเกิด¹

การเกิด ถือเป็นสิ่งสำคัญของทุกชีวิตเมื่อเกิดมามีการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตนั้น เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการ² ที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีคลอดบุตร โดยการนำของประธานกรรมการและสมาชิกกองทุนร่วมกันนำสิ่งของอุปกรณ์ใช้สอยเบื้องต้นมีการมอบทุนสวัสดิการ³

- ผูกแขนรับขวัญบุตรแรกเกิดด้วยสิ่งของใช้ เงินสวัสดิการ 1,000 บาท

2 แก่ /และเจ็บ

การแก่/เจ็บ ทุกชีวิตเมื่อมีเกิดก็ต้องมีแก่ชราไปตามอายุไขของทุกชีวิตของสัตว์โลก เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีแก่ชราภาพ ทางกองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานกรรมการและสมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของอุปโภคบริโภคมาช่วยเหลือเบื้องต้น และการช่วยค่ารักษาพยาบาลหรือนอนโรงพยาบาลสมาชิกของกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีเจ็บไข้ได้ป่วยผู้สูงอายุมีสวัสดิการดังนี้⁴

- นอนรักษาตัวโรงพยาบาลมีสวัสดิการช่วยเหลือดังนี้ จ่ายค่านะ 700 บาท
- ต่อคืน ต่อ คน ไม่เกิน 7 คืน⁵

¹ สัมภาษณ์ พระโกศลศาสนวงศ์, เจ้าอาวาสวัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

² สัมภาษณ์ พระครูประทีปวิรัตน์, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม, อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563

³ สัมภาษณ์ พระครูวิมลโสมนันท์, ประธานที่ปรึกษากลุ่มสัจจะวัดท่าโสม, อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด, 9 ธันวาคม 2563

⁴ สัมภาษณ์ นายธวัชศักดิ์ เพชรรัตน์ , ประธานกลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม, อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563.

⁵ สัมภาษณ์ นายธวัชศักดิ์ เพชรรัตน์. ประธานกลุ่มสัจจะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

3 การตาย

การตาย ทุกชีวิตเมื่อถึงวาระสุดท้ายก็ต้องจากสิ่งที่รักไปโดยธรรมชาติในชีวิตเหล่านั้น เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีเสียชีวิต⁶ สมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของมามอบเพื่อช่วยส่งเคราะห์เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

- มีสวัสดิการช่วยเหลือค่าทำศพในเบื้องต้น ศพ ละ 6,000 -10,000 บาท⁷

4.1.2 ศึกษาการพัฒนาาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม การก่อตั้งตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2552 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 880 คน ปัจจุบันมีเงินทั้งหมด 3,401,708 บาท-จากศึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ พบว่า การวางแผน การตั้งคณะกรรมการดูแลกองทุน จำนวน 22 รูป/คน การพัฒนา รูปแบบการพัฒนา บัญชีเงินกลาง บัญชีเงินออม บัญชีเงินฝาก บัญชีเงินปล่อยกู้ยืม บัญชีเงินสวัสดิการ บัญชีเงินปันผลแก่คณะกรรมการและสมาชิก บัญชีเงินรวม ดังนี้

- เงินสะสมแรกเข้า	จำนวน 9,180 บาท
- เงินสะสมต่อเดือน	จำนวน 17,600 บาท
- เงินสะสมสิ้นปี	จำนวน 231,400 บาท
- เงินทุนบัญชีหุ้น	จำนวน 2,554,600 บาท
- เงินสวัสดิการ	จำนวน 874,108 บาท
- เงินปันผล	จำนวน 101,400 บาท
- รวมเงินทั้งสิ้น	จำนวน 3,401,708 บาท

⁶ สัมภาษณ์ นางสาวจิราภรณ์ อภิบาลศรี, ประธานกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563.

⁷ สัมภาษณ์ นางทองแดง มนตรีวงศ์, รองประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

1 การเกิด

การเกิด กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ถือเป็นสิ่งสำคัญของทุกชีวิตเมื่อเกิดมามีการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตนั้น เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีคลอดบุตรทางกองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานและสมาชิกกองทุนร่วมกันนำสิ่งของอุปโภคบริโภคไปช่วยเหลือเบื้องต้นมีแนวทางเดียวกันการจ่ายสวัสดิการคณะกรรมการบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ชุดเดียวกัน สอนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสมนั้นมีสวัสดิการดังนี้

- มีสวัสดิการผูกแขนรับขวัญบุตรแรกเกิด ราย ละ 1,000 บาท

2 การแก่/เจ็บ

การแก่/เจ็บ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ ทุกชีวิตเมื่อมีเกิดก็ต้องมีแก่ชราไปตามอายุไขของทุกชีวิตของสัตว์โลก เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีแก่ชราภาพ ทางกองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานและสมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของอุปโภคบริโภคมาช่วยเหลือเบื้องต้น และการช่วยค่ารักษานอนโรงพยาบาลให้การให้การให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีเจ็บไข้ได้ป่วยผู้สูงอายุมีสวัสดิการดังนี้

- นอนรักษาตัวโรงพยาบาลมีสวัสดิการช่วยเหลือดังนี้ จ่ายคืนละ 500 บาท
- ต่อคืน ต่อ คน ไม่เกิน 5 คืน

3 การตาย

การตาย ทุกชีวิตเมื่อถึงวาระสุดท้ายก็ต้องจากสิ่งที่รักไปโดยธรรมชาติในชีวิตเหล่านั้น เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีเสียชีวิตทางกองทุนของสมาชิกออมไว้สมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของมามอบให้ช่วยเหลือเบื้องต้น⁸

- มีสวัสดิการช่วยเหลือค่าทำศพในเบื้องต้น ศพ ละ 6,000 บาท

⁸ สัมภาษณ์ นางสาวพร อระไ, เภรณญิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ 2 มิถุนายน 2563

4.1.3 ศึกษาการพัฒนากระบวนและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม - การก่อตั้งตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2543 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 1,000 คน ปัจจุบันมีเงินทั้งหมด 79,231,890.20 บาท จากศึกษากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พบว่า การวางแผน การตั้งคณะกรรมการดูแลกองทุน จำนวน 24 รูป/คน การพัฒนา รูปแบบการพัฒนา บัญชีกลาง บัญชีเงินออม บัญชีเงินฝาก บัญชีเงินปล่อยกู้ยืม บัญชีเงินสวัสดิการ บัญชีเงินปันผลแก่คณะกรรมการและสมาชิก บัญชีเงินรวม ดังนี้

- เงินสะสมแรกเข้า	จำนวน 43,120 บาท
- เงินสะสม / เดือน	จำนวน 260,770 บาท
- เงินสะสมสิ้นปี	จำนวน 3,104,690 บาท
- รวมเงินทุนบัญชีหุ้น	จำนวน 36,440,074 บาท
- เงินสวัสดิการ	จำนวน 42,791,815 บาท
- รวมเงินทั้งสิ้น	จำนวน 79,231,890.20 บาท

1 การเกิด

การเกิด ถือเป็นสิ่งสำคัญของทุกชีวิตเมื่อเกิดมามีการดูแลเอาใจใส่ในชีวิตนั้น เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการ⁹ ที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีคลอดบุตร ทางกองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานและสมาชิกกองทุนร่วมกันนำสิ่งของอุปกรณ์ใช้สอยเบื้องต้น มีแนวทางเดียวกันการจ่ายสวัสดิการคณะกรรมการบริหารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ชุดเดียวกัน ส่วนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสมนั้นมีสวัสดิการดังนี้

- มีสวัสดิการผูกแขนรับขวัญบุตรแรกเกิด ราย ละ 1,000 บาท

2 การแก่/เจ็บ

การแก่/เจ็บ ทุกชีวิตเมื่อมีเกิดก็ต้องมีแก่ชราไปตามอายุไขของทุกชีวิตของสัตว์โลก เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีแก่ชราภาพ ทาง

⁹ สัมภาษณ์ นางสาวพิน มนต์ธีรวงศ์, เลขานุการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ 2 มิถุนายน 2563

กองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานและสมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของอุปโภคบริโภคมาช่วยเหลือใช้สอยเบื้องต้น และการช่วยค่ารักษานอนโรงพยาบาลให้ความการให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีเจ็บไข้ได้ป่วยผู้สูงอายุมีสวัสดิการดังนี้

- นอนรักษาตัวโรงพยาบาลมีสวัสดิการช่วยเหลือดังนี้ จ่ายค่านะ 1,400 บาท
- สวัสดิการผู้สูงอายุจ่ายเดือนละ 300 บาท

3 การตาย

การตาย ทุกชีวิตเมื่อถึงวาระสุดท้ายก็ต้องจากสิ่งที่รักไปโดยธรรมชาติในชีวิตเหล่านั้น เช่นเดียวกับกองทุนสวัสดิการที่มีแนวทางในการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีเสียชีวิตทางกองของสมาชิกออมไว้กองทุนสวัสดิการนำสิ่งของมามอบให้เพื่อใช้สอยเบื้องต้น

- มีสวัสดิการช่วยเหลือค่าทำศพในเบื้องต้น ศพ ละ 13,000 บาท

4.2 เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ประชุมคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ วัดกันทรอมใต้ และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม อำเภอลำลูกเกด จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดสวัสดิการจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม จังหวัดตราด กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- คณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้
- คณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม
- ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น /ภาครัฐที่เกี่ยวข้องผลที่ได้รับ
- ผลการวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มจากการทำ SWOT Analysis
- (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
- รูปแบบการพัฒนาและยกระดับสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์สถานที่ ศาลาวัด

กันทรอมใต้ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 15 - 16 ธันวาคม 2563

เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ทีมงานผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ -วัดกันทรอมอุดม และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม กิจกรรมของกลุ่มที่สำคัญของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดตราด มีมุมมองที่สำคัญ 5 ประเด็น

- ได้เก็บฝากเงิน การให้กู้ยืม

- เงินกองทุนสวัสดิการ
- กิจกรรมพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน
- กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และรายได้
- สุดท้ายคือการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ซึ่งปรากฏดังนี้ โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ก่อตั้งกองทุน ประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ผู้ตรวจสอบบัญชี และผู้ดูแลการเงิน ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชน จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ ทั้ง 3 กลุ่มกองทุน และสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

4.2.1 แนวทางการพัฒนาระบบดำเนินการกิจการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

- กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์มีกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ 8 กิจกรรม ซึ่งลักษณะการดำเนินการกิจกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละกลุ่ม ที่สามารถจะดำเนินการเหล่านั้นได้ ซึ่งพอจะจัดกลุ่มของกิจกรรมได้เป็น 2 กลุ่มดังนี้

- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ¹⁰ เช่น
- กองทุนชุมชน
- กองทุนฌาปนกิจ
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับทุนดำเนินชีวิต
- การสะสมทรัพย์
- การปล่อยกู้
- สินเชื่อกู้ยืม
- กองทุนพัฒนาอาชีพ
- ตลาดนัดชุมชน
- การทำปุ๋ยอินทรีย์¹¹

ถึงแม้ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จะเน้นกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น กองทุนกู้ยืม เป็นต้น แก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างพลังให้ชุมชนในการที่จะพึ่งตนเองในอนาคต

4.2.2 การดำเนินการพัฒนากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่ได้รับการส่งเสริมจากพระสงฆ์

- การพัฒนาการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่ทำการศึกษพบว่าเกิดขึ้นจุดเริ่มแนวคิด ดังนี้ การปรับเปลี่ยนการพัฒนาเผยแพร่หลักการสอนทางศาสนาโดยการประยุกต์หลักการเทศน์หรือ

¹⁰ สัมภาษณ์ นายนิคม มนต์วีวงศ์, รองประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดตราด วันที่ 2 มิถุนายน 2563

¹¹ สัมภาษณ์ นางมาลัย ตีรวมชีพ, ตรวจจับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลืออำนาจ จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

วิธีการสอนที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อความเข้าใจง่ายและปฏิบัติตามได้อย่างเป็นผลต้องการที่จะเห็นชาวบ้านพึ่งตนเองได้ ชุมชนเข้มแข็งสามารถแก้ไขที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคมได้ คือ ความไม่รู้ ความยากจน การถูกเอารัดเอาเปรียบ การเจ็บป่วยผ่านกระบวนการการเรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่มสะสมทรัพย์เพื่อให้ชาวบ้านคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นต้องการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนในชนบท ผ่านกระบวนการกลุ่มที่มีการสะสมทรัพย์เป็นกิจกรรม มีหลักธรรมทางศาสนาคือคุณธรรมเป็นหลักยึดเนี่ยวจิตใจและมีเงินเป็นตัวเชื่อมเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง คือความสามัคคีของชุมชนและการพึ่งพาอาศัยกันของชาวบ้าน และชุมชน

- การขึ้นของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จากการส่งเสริมของพระสงฆ์ เป็นตัวอย่างของการใช้ระบบการจัดการเงิน เป็นเครื่องในการพัฒนาคนและความเข้มแข็งของชุมชนโดยส่งผลใน 3 ระดับ คือ

- ในระดับครัวเรือน สามารถช่วยปรับลดความคิดเห็นแก่ตัว และการมุ่งบริโภคของปัจเจกไปสู่การอบอ้อมอย่างมีสัจจะ การบริหารทุนสวัสดิการของครอบครัว การสร้างความผูกพันของครอบครัวและเครือญาติ

- ในระดับชุมชน ได้ก่อให้เกิดการพึ่งพากันเองสูงมาก โดยการเกิดขึ้นของกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่เป็นกลไกในการจัดสรรกำไรของสาธารณะ (กลุ่ม) เก็บคืนสู่สมาชิก

- ในระดับชุมชนกับความสัมพันธ์กับภายนอก ในอนาคตอันใกล้ต้องเกิดเป็นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์หรือชมรมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นมา โดยมีกองทุนร่วมระดับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป¹²

- ผู้นำแบบพระสงฆ์ ซึ่งปัจจุบันมีพระสงฆ์รูปเดียวที่เป็นผู้นำทุกกลุ่มในจังหวัดตราด ทำหน้าที่เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มในระยะเริ่มต้น และเป็นที่ปรึกษาในกรณีมีปัญหาเกิดขึ้นกับกลุ่ม

- ผู้นำแบบชาวบ้าน บางกลุ่มยังหาผู้นำที่แข็งแกร่งไม่ได้เช่นกลุ่มต่างจะเป็นผลกระทบกับความแข็งแกร่งและยั่งยืนของกลุ่มด้วย

- ความแข็งแกร่งอนาคต ถ้าจะต้องขยายกลุ่มให้เพิ่มขึ้นจะเป็นผลกระทบกับความแข็งแกร่งและยั่งยืนของกลุ่ม เนื่องจากการสร้างผู้นำในการพัฒนาพระสงฆ์และพัฒนาชาวบ้านยังไม่เพียงพอ ทำให้การรับช่วงการดำเนินงานตามระบบการพัฒนาที่ทันสมัย¹³

- การทำบัญชี โดยเฉพาะการไม่ตรวจสอบของคณะกรรมการ

- กระบวนการ เรียนรู้การทำบัญชี

¹² สัมภาษณ์ นางปรานอม นิยมการ, ผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

¹³ สัมภาษณ์ นางสาวศุภษ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

- หนี้เสีย เกิดจากการกู้ยืมของสมาชิกบางรายแล้วขาดส่งทำให้เป็นภาระของผู้ค้าประกันและสมาชิกทุกคนที่จะต้องหาเงินมาคืนกลุ่ม
- การขาดส่ง เกิดจากความจำเป็นของสมาชิกที่ไม่สามารถมาพบกลุ่มได้ ในวันนัดพบทำให้การสะสมไม่ต่อเนื่องจึงคืนเงินสะสมแล้วยุบกลุ่ม

4.2.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ

- การแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย ประธาน ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีประชุมคณะกรรมการและประชุมคณะกรรมการอำนวยการเป็นผู้ลงนามในเช็คเอกสารการเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรัญญิกเป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมีมติมอบหมายรองประธานทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำเหรัญญิกรับผิดชอบทางการเงินของกลุ่มควบคุมดูแลเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งทรัพย์สินของกลุ่มลงลายมือชื่อในเช็คใบรับ-จ่ายเงินต่าง ๆ ควบคุมดูแลบัญชีให้ถูกต้องเรียบร้อยและพร้อมที่จะให้กรรมการตรวจสอบได้ตลอดเวลา เลขานุการทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่มจดยางงานการประชุมเก็บรักษารายงานเอกสารต่าง ๆ ทำหนังสือเชิญประชุมหนังสือติดต่อประสานงานต่าง ๆ กรรมการร่วมอื่น ๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ¹⁴

- คณะกรรมการอำนวยการโดยรวมคือพิจารณา รับสมาชิกกำหนดประชุมใหญ่สามัญประจำปีจัดสรรเงินปันผลเงินเฉลี่ยคืนก่อนการประชุมใหญ่บริหารจัดการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพให้เป็นที่ยังพอใจของสมาชิกตลอดจนเป็นตัวแทนของกลุ่มในการประสานงานและติดต่อกับองค์กรภายนอก

- คณะกรรมการเงินกู้จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการพิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิกว่าจะอนุมัติหรือไม่การอนุมัติเงินกู้ให้พิจารณาตามแนวทางอันสมควรและยุติธรรมเพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้กู้และกลุ่มโดยรวมใช้วิธีพิจารณาตามระเบียบหรือมติที่กำหนดไว้การที่จะให้สมาชิกกลุ่มกู้เงินได้จำนวนมากน้อยแค่ไหนคณะกรรมการต้องดูความสามารถในการออมพิจารณาถึงความสม่ำเสมอในการส่งเงินสัจจะความสามารถในการส่งใช้เงินคืนความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบดูได้จากการส่งสัจจะสม่ำเสมอ¹⁵ โดยคณะกรรมการมีมติเสียงข้างมากอนุมัติให้กู้ยืมเงินการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม

¹⁴ สัมภาษณ์ น.ส.ประยงค์ ตีรรมชีพ, กรรมการกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

¹⁵ สัมภาษณ์ นางสาว พวงสุข, สมาชิกกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

¹⁶ สัมภาษณ์ น.ส.จิรวรรณ ทวีคุณ, กรรมการกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563.

นอกจากนี้คณะกรรมการต้องคอยสอดส่องดูแลติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิกที่กู้ยืมเงินรวมทั้งติดตามการนำเงินไปใช้จ่ายการเร่งรัดหนี้สินเยี่ยมเยียนช่วยเหลือให้คำแนะนำแก้ปัญหาในกรณีสมาชิกมีปัญหาไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้

- คณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 3-5 คนมีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่มโดยคณะกรรมการตรวจสอบนี้จะมีบทบาทสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือกลุ่มโดยรวมและทุกครั้งที่มีการประชุมหรือมีการตรวจสอบคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องทำบันทึกหรือรายงานเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการทราบ

- คณะกรรมการส่งเสริมจำนวนขึ้นอยู่กับสมาชิกและระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่กำหนดไว้คณะกรรมการส่งเสริมนี้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการผลิตด้วยเช่นกันเปรียบเสมือนเป็นรากแก้วของกลุ่มสามารถทำให้กลุ่มเจริญเติบโตต่อหรือล้มเลิกได้โดยคณะกรรมการส่งเสริมมีบทบาทหน้าที่ดังนี้¹⁷

- กฎระเบียบของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการระดมเงินออมที่ริเริ่มโดยประชาชนปัจจุบันจึงไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้โดยตรงดังนั้นเพื่อไม่ให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นองค์กรการเงินนอกระบบที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์พ.ศ. 2522 ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน¹⁸พ.ศ. 2551) กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้ทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทยโดยมีข้อห้ามดังนี้

1. ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม
2. ห้ามไม่ให้บุคคลภายนอกที่มีใช้สมาชิกกลุ่มกู้เงิน
3. ห้ามคิดดอกเบี้ยเงินกู้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 15 ต่อปี)¹⁹

¹⁷ สัมภาษณ์ นางสาว เรืองคำ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

¹⁸ สัมภาษณ์ นางประดิษฐ์ นาคำ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลืออำนาจ จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

¹⁹ สัมภาษณ์ นางมาลัย ตีรวมชีพ, ตรวจบัญชีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลืออำนาจ จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ความสำเร็จในการพัฒนากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ให้ความสำคัญเรื่องดังต่อไปนี้²⁰
- ผลกำไรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ส่วนหนึ่งคืนสู่สมาชิกในรูปแบบสวัสดิการ เช่น การรักษาพยาบาล เงินสงเคราะห์ญาติผู้เสียชีวิต เป็นต้น
- ฝากเงินสะสมประจำทุกเดือนหรือผ่านชำระหนี้เงินกู้จากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ต้องฝากและส่งอย่างสม่ำเสมอ
- การที่กลุ่มสะสมทรัพย์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเช่น การตรวจสอบระบบบัญชีแบบง่ายๆ การทำเกษตรปลอดสารพิษการใช้จุลินทรีย์จากธรรมชาติทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น
- พระสงฆ์เป็นบุคคลที่ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ประสบความสำเร็จ สิ่งจูงใจที่ทำให้สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มเพราะเห็นว่ามีพระสงฆ์เป็นผู้นำ และที่ปรึกษาของกลุ่มควรเป็นพระที่เคร่งวัตรปฏิบัติทั้งดงามและเป็นพระนักพัฒนา²¹
- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นสิ่งที่เอื้อให้การบริหารพัฒนาประสบความสำเร็จและการที่กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เช่น การตรวจสอบระบบบัญชีแบบง่ายๆ การทำเกษตรปลอดสารพิษ การใช้จุลินทรีย์จากธรรมชาติทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น

4.3 เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

จากการสนทนากลุ่ม ทีมวิจัย และคณะกรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนดังนี้

1. การสร้าง “กลุ่มแกนนำ” ประมาณ 5 – 10 คน สำหรับเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยผ่านการพูดคุยและร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและ แนวทางในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ อาจมีการเดินทางไปศึกษาดูงาน ในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสวัสดิการและเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง การดำเนินกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มแกนนำ นอกจากจะเป็น

²⁰ สัมภาษณ์ นางปรานอม นิยมการ, ผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอม อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี วันที่ 2 มิถุนายน 2563.

²¹ สัมภาษณ์ นางทิพา เลิศศรี, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี วันที่ 2 มิถุนายน 2563

การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและปรับความคิดเข้าหากัน รวมทั้งยังประทับความสัมพันธ์ เพิ่มความไว้วางใจระหว่างกัน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม²²

2. การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยพัฒนาขึ้นจากกลุ่มแกนนำ ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานพอสมควร ทำให้กลุ่ม แกนนำมองเห็นปัญหาที่ไม่พึงปรารถนาภายในชุมชนที่แจ่มชัด พร้อมๆ กับพัฒนา ความคิดที่อยากจะเปลี่ยนแปลงชุมชนเสียใหม่จนกระทั่งสามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วม อันเป็นจินตภาพถึงชุมชนแห่งอนาคตที่พวกตนต้องการ วิสัยทัศน์มิใช่ความฝันอันเลื่อนลอย แต่สามารถผลักดันให้บรรลุเป็นจริงได้หากทุกคนร่วมมือกันอย่างจริงจัง²³

3. เผยแพร่วิสัยทัศน์ร่วมออกไปสู่สมาชิกในชุมชน ซึ่งกระทำผ่านรูปแบบที่หลากหลาย อาทิการพบปะพูดคุยกับชาวบ้านแต่ละบ้าน จนกระทั่งเมื่อชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนอย่างเด่นชัดแล้ว จึงจัดให้มีการประชุมชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ความรู้ต่างๆโดยในช่วง แรกๆ อาจมีชาวบ้านให้การสนับสนุนแกนนำไม่มากนัก โดยปกติชาวบ้านส่วนใหญ่ มักวางตัวนิ่งเฉยเพื่อรอดูการเปลี่ยนแปลง ในช่วงนี้แกนนำจะต้องอดทนและดำเนิน งานต่อไป ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านหันมาให้การสนับสนุนเพิ่มขึ้นตามลำดับ²⁴

4. ชักจูงให้สมาชิกเข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของชุมชน ซึ่งประกอบ ด้วยโครงการและกิจกรรมต่างๆ พร้อมๆ กับนำโครงการและกิจกรรมเหล่านั้นไป ดำเนินการเพื่อพัฒนาสวัสดิการไปพร้อมๆกับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง หรืออาจ เน้นด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษ โดยจะต้องมีการเสริมสร้างอำนาจให้แก่สมาชิก เพื่อให้สามารถตัดสินใจและดำเนินการได้เองเพื่อตอบสนองต่อวิสัยทัศน์แห่งอนาคตที่ กำหนดร่วมกัน ซึ่งอาจเริ่มจากโครงการที่มุ่งตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาอันเด่นชัด และเป็นรูปธรรมของชุมชนก่อน อาทิกิจกรรมการเก็บขยะในน้ำครำใต้ถุนบ้าน เป็นต้น²⁵

5. การบริหารการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนนั้น มักจะมีชาวบ้านไม่มากนัก้อยรวมกลุ่มกันซุบซิบนินทา รวมทั้งอาจมีการกระทำเพื่อต่อต้านการ

²² สัมภาษณ์ นายวิจารณ์ วิจิตรสมบัติ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลือชัย จังหวัดตรัง 9 ธันวาคม 2563

²³ สัมภาษณ์ นางกรรณิการ ศิริเทศ, เภรณิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

²⁴ สัมภาษณ์ น.ส มณีวรรณ สุพงษ์., กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

²⁵ สัมภาษณ์ นางรัตนา สัตยญาติ, กรรมการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทรอมอุดม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

เปลี่ยนแปลงเมื่อเป็นเช่นนี้กลุ่มแกนนำจะต้อง มีการประเมินสถานการณ์ภายในชุมชนอยู่เสมอ สำหรับวิธีการจัดการกับผู้ต่อต้าน การเปลี่ยนแปลงมีดังนี้²⁶

- 1) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนงานของชุมชนให้ชาวบ้าน รับทราบอย่างแจ่มชัด เพื่อให้พวกเขาหมดความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น
- 2) การเคาะประตูบ้านเพื่อพูดคุยทำความเข้าใจเป็นรายบุคคลถึงสาเหตุและความจำเป็น ที่จะต้องมีการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและเสริมสร้างชุมชนเข้ม แข็ง
- 3) การชักชวนฝ่ายคัดค้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้คัดค้าน เปลี่ยนมา เป็นผู้สนับสนุนโครงการในที่สุดและ
- 4) ในกรณีของชาวบ้านที่เสียประโยชน์ จากการเปลี่ยนแปลง แกนนำจะต้องให้ความ มั่นใจว่าพวกเขาจะได้รับการดูแลและชดเชยอย่างเป็นธรรม

6. จัดให้มีการประเมินผล ในช่วงสั้นๆ อาทิภายหลังจากดำเนินการเคลื่อนไหว ไปได้ ประมาณ 2 เดือน เพื่อแสดงให้เห็นว่า²⁷ “พลังชาวบ้านสามารถเปลี่ยนแปลงชุมชนของพวกเขาเองทำได้” และมีการให้รางวัลกับความสำเร็จที่เกิดขึ้น (เช่น ทำอาหารกลางวันทานร่วมกัน)อันจะ ทำให้คณะทำงานมีกำลังใจกล่าวโดย ภาพรวม การประเมินความสำเร็จในช่วงสั้นๆ จะส่งผลให้ คณะทำงานมองเห็นความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนแผนงานไปสู่วิสัยทัศน์ได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ใน การ ประเมินผลยังทำให้เกิดผลสะท้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขสำหรับการทำงานต่อ ไปใน อนาคตอันใกล้อีกด้วย

7. จัดระบบงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้โครงการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดผลเชิง บวก พร้อมๆ กับหลีกเลี่ยงผลเชิงลบ อาทิในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ จะต้องมีการวางระบบการ จัดเก็บเงินออมจากสมาชิกที่โปร่งใส ²⁸การวางระบบการเงินที่ไม่ ซับซ้อนและสามารถตรวจสอบได้ โดยง่าย ระบบการชำระคืนเงินกู้ที่สะดวกและ ไว้วางใจได้และระบบสวัสดิการที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของสมาชิก เป็นต้น ซึ่งการวางระบบงานต่างๆเหล่านี้ คณะทำงานสามารถเรียนรู้ได้จาก ประสบการณ์ตรง การอ่านหนังสือ และการไปศึกษาดูงานชุมชนที่ประสบความสำเร็จมาก่อน เป็นต้น

²⁶ สัมภาษณ์ น.ส จิราวรรณ ทวีคุณ, ตรวจสอบบัญชีกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลำปาง สมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

²⁷ สัมภาษณ์ นางธีราภรณ์ คำพินิจ, เลขาธิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมอุดม ตำบลกันทร อมอุดม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ วันที่ 2 มิถุนายน 2563

²⁸ สัมภาษณ์ นายอำนาจ พุทธิบุรี, เงินออมกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอลำปาง สมิง จังหวัด ตราด 9 ธันวาคม 2563

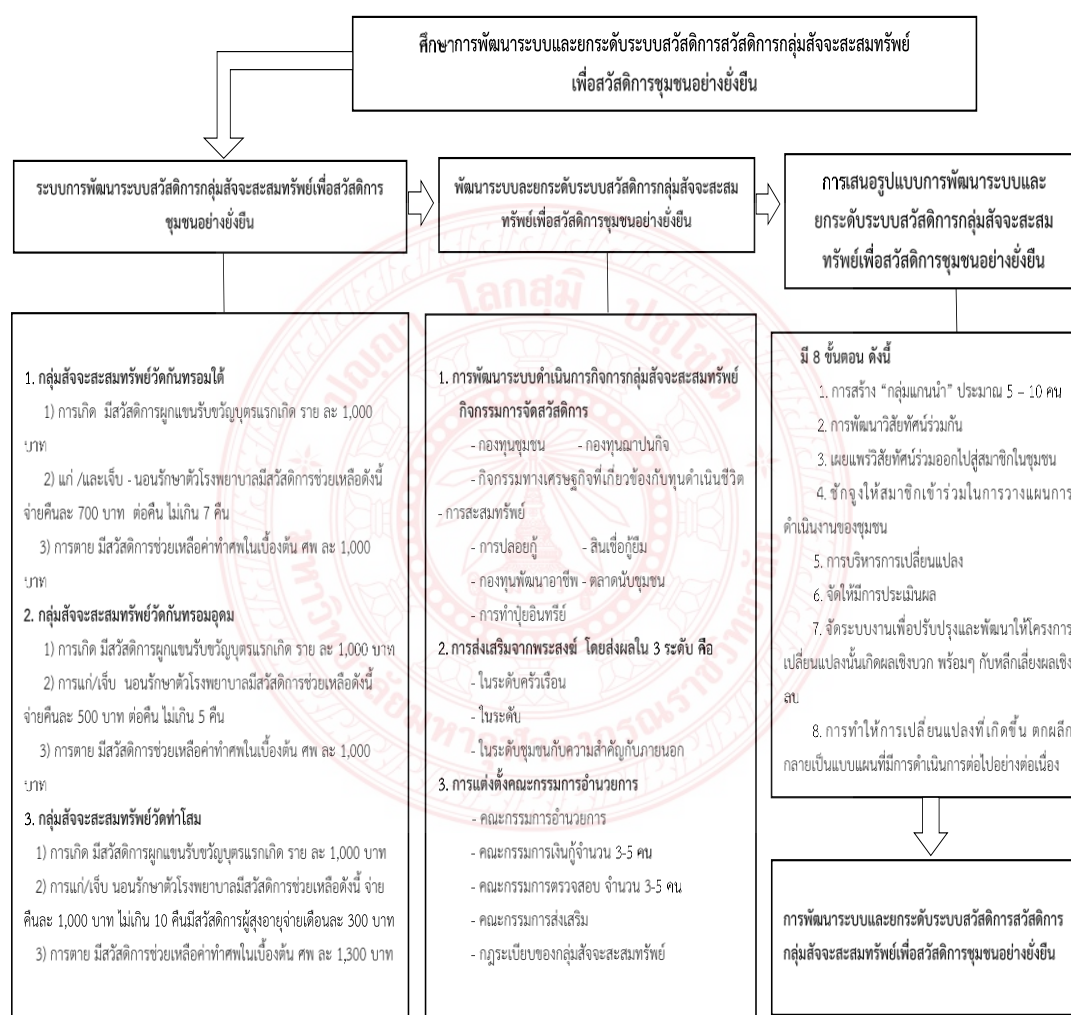
8. การทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตกผลึกกลายเป็นแบบแผนที่มีการดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หวนกลับคืนสู่สภาพเดิมอีก²⁹ (Consolidate Change) ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการเสริมสร้างความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ร่วมงาน และสมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่ควรทำอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การนั่ง ปรัชญาหรือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทีมงานบ่อยๆ อันเป็นการเน้นย้ำถึงความถูกต้องในงานที่ทำ พร้อมๆ กับการทบทวนกิจกรรมที่ผ่านมา เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังจะต้องให้ความรู้แก่สมาชิกเกี่ยวกับการพัฒนาสวัสดิการชุมชนและการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้โอกาสในการประชุมกองทุนต่างๆ การนั่งพูดคุยเป็นกลุ่มย่อย หรือการตีประกาศตามบอร์ดภายในชุมชน³⁰ นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงการเปลี่ยนแปลง โดยการแสดงให้เห็นว่าโครงการและ กิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนได้ดำเนินการมา เป็นการดำเนินการพัฒนาสวัสดิการชุมชน และเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งสามารถตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ของชุมชนเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สมดุลและยั่งยืนได้อย่างไร ส่วนระบบงานต่างๆ ที่มีการคิดค้นขึ้น ก็จะต้องมีการดำเนินการและพัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด อันจะส่งผลให้ ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด ความเชื่อ ทัศนคติและวัฒนธรรม ตลอดจนแบบแผนการทำงานของชุมชนอีกด้วย

²⁹ สัมภาษณ์ นางมาลัย ตีรวชิพ, ตรวจสอบบัญชีกลุ่มสัจจะวัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด 9 ธันวาคม 2563

³⁰ สัมภาษณ์ นายสำรวย เลิศศรี , กรรมการกลุ่มสัจจะวัดกันทรอมอุดม, อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ, 2 มิถุนายน 2563

4.4 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง “การศึกษาระบบการพัฒนาระบบยกระดับสวัสดิการกลุ่มสังคม ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 4.4 ภาพแสดงผลสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยและการเก็บข้อมูลภาคสนามศึกษาระบบการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสังคมเพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์ และสมทนากลุ่มการกลุ่มตัวอย่างมาสร้างโมเดลอธิบายดังนี้

ศึกษาระบบการพัฒนาาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า คือ การพัฒนาาระบบสวัสดิการชุมชนเกี่ยวกับมิติภายในของความเป็นเราอย่างมาก ทั้งในด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด เพราะมนุษย์ให้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายเกี่ยวกับตนเองที่สัมพันธ์กับโลก จึงได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ การพัฒนาาระบบและยกระดับระบบส่วนบุคคล ระบบสวัสดิการของชุมชนทางสังคม และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของชุมชนอย่างยั่งยืน การยกระดับสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมคุณธรรมสี่ประการตามหลักพุทธศาสนา ความรู้ ความเข้าใจ ของสมาชิกเกี่ยวกับกลุ่มสวัสดิการ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ไม่มีความสัมพันธ์ สิ่งที่พบว่า มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จ คือ ภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ สมาชิกเชื่อว่า พระสงฆ์ คือ สิ่งจูงใจที่สมัครเป็นสมาชิกและทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จทำให้รู้ว่า พระสงฆ์ คือ ศูนย์รวมแห่งพลังศรัทธา คำว่าศรัทธา จึงนับว่าเป็นสิ่งที่ค้นพบ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะหยิบยกคำนี้มาพิจารณาและนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของกิจการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ให้ขยายวงกว้างออกไปทั่วประเทศ

เพื่อพัฒนาาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า คือ สวัสดิการของเครือข่ายสัจจะฯ และกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนกองทุนสัจจะฯ ทุกกองทุนมีการจัดสวัสดิการตามระเบียบเครือข่ายไม่ครบที่เครือข่ายกำหนด ซึ่งสวัสดิการที่จัดได้ครบกองทุน ด้านปัจเจกบุคคล ได้แก่ สวัสดิการรับขวัญบุตรแม่คลอดลูกนอนโรงพยาบาลปนกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีเพียงสวัสดิการคนทำงาน และด้านระบบบริการสาธารณสุขมีเพียงสวัสดิการรักษายาบาล และสวัสดิการที่จัดได้เพียงบางกองทุน ฉะนั้นควรมีการส่งเสริมลักษณะกลุ่มแบบนี้ให้แพร่หลายโดยอาศัยคำว่า ศรัทธามาใช้ให้เป็นประโยชน์ เราจะเห็นว่าพระสงฆ์ในประเทศไทยที่มีวัตรปฏิบัติที่ดี เป็นที่เคารพนับถือของคนในท้องถิ่น จึงควรใช้วัดเป็นศูนย์แห่งการปฏิบัติงานภาคสนามเกี่ยวกับธุรการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ แต่ก่อนพระมีบทบาทมากในสังคมเมืองและชนบท วัดเป็นศูนย์การศึกษา การพัฒนา ศูนย์รวมแห่งวัฒนธรรมประเพณีการฝึกอาชีพสาขาต่าง ๆ ทำให้วัฒนธรรมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ถึงเวลาแล้วที่ควรนำเอาสิ่งที่ผสมผสานโดยยึดแนวพระราชดำริของในหลวงมาเป็นแนวทางในกาปฏิบัติ และดำรงชีวิตของคนในสังคมได้อย่างยั่งยืน

เสนอรูปแบบการพัฒนาาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า คือ การจัดรูปแบบระบบสวัสดิการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อยู่ได้ เพราะกองทุนสวัสดิการนี้จะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออกจากกลุ่ม เพราะถ้าลาออกไม่ได้รับการแบ่งเงินสวัสดิการให้ เพราะเป็นเงินกองกลางของกลุ่มโดย พบว่า สมาชิกกลับมีผูกพันต่อกลุ่มมากขึ้นเพราะต้องพึ่งพาต่อกลุ่ม ในขณะเดียวกันก็พยายามช่วยกันทำให้เงินนี้โตมากขึ้นเพื่อให้กองทุนนี้สามารถดูแลสมาชิกให้ได้มากที่สุดกลุ่ม จึงมีความเข้มแข็งมากขึ้นตลอดเวลาในบางกลุ่มได้พยายามเร่งสร้างให้เงินกองทุนสวัสดิการนี้เติบโตรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ได้จัดการแบบใหม่ที่มีมุ่งให้

ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ การให้ความสำคัญ เรื่อง ศีล คุณธรรม การยกระดับความรู้ รูปแบบจัดการแบบใหม่ ตรวจสอบโปร่งใส การพัฒนารูปแบบจัดการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ การพัฒนาฝีมือเพื่อตั้งกลุ่มวิชาชีพเสริมแก่สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ให้มีความสำคัญในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ การปลูกฝังค่านิยมการดำรงชีวิตแบบพอมีพอกินให้การอบรมเรื่องรูปแบบการจัดการแนวคิดสวัสดิการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ แก่พระสงฆ์ด้วยกันจะได้นำไปตั้งกลุ่มให้ขยายไปทั่วประเทศ ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่สมาชิก เมื่อกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เข้มแข็งช่วยตัวเองได้ มีผู้นำที่มีคุณธรรม และเป็นการสร้างสังคมแบบระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน” ตามวัตถุประสงค์ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน 2) เพื่อพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน 3) เสนอรูปแบบการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิจัยทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องและการลงภาคสนามการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ผู้วิจัยกลุ่มพื้นที่แบบเจาะจง คือ กลุ่มพระสงฆ์ที่ริเริ่มการคิดจัดตั้งกองทุนสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ประธานกองทุน รองประธาน คณะกรรมการ ผู้นำชุมชน เพื่อศึกษาสภาพการจัดการละบริบทชุมชนท้องถิ่น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 รูป/คน กองทุนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ทั้ง 3 แห่ง 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดตราด ทั้งนี้จากผลการวิจัยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะพอสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุป ผลการวิจัย

5.1.1 ศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

จากการศึกษากระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการพบว่า ระบบสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน มีความสำคัญต่อระบบสังคม กล่าว คือ ประการแรกและจัดสรรงบกองทุนดังกล่าวในการรับขวัญบุตรที่เกิดมา ถือเป็นการให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีคลอดบุตร และให้กำลังใจกับสมาชิกในการดูแลสมาชิกใหม่ที่เกิดขึ้น รวมถึงการส่งเสริมสวัสดิการให้แก่สมาชิกเพื่อการพัฒนาสวัสดิการอย่างยั่งยืน และรักษานโยบายของกองทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกประธานและสมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของอุปโภคบริโภคมาช่วยเหลือใช้สอยเบื้องต้น และจัดสรรงบกองทุนดังกล่าวในการช่วยค่ารักษาหรือนอนโรงพยาบาลถือเป็นการให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีเจ็บไข้ได้ป่วยกองทุนดังกล่าวในการช่วยค่าใช้จ่ายในการรักษา ถือเป็นการให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีดังกล่าว และให้กำลังใจกับสมาชิกในการดูแลสมาชิก รวมถึงการส่งเสริม

สวัสดิการให้แก่สมาชิกเพื่อการพัฒนาสวัสดิการอย่างยั่งยืน และรักษานโยบายของกองทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกการดูแลเมื่อสมาชิกของกองทุนในกรณีเสียชีวิต ทางกองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานและสมาชิกกองทุนจะร่วมกันนำสิ่งของมามอบใช้สอยเบื้องต้น และจัดสรรงบประมาณสวัสดิการดังกล่าวถือเป็นการให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีเสียชีวิตกรณีการให้กู้ยืมไปสร้างอาชีพ ทางกองทุนมีแนวทางโดยการนำของประธานและสมาชิกกองทุน และกองทุนดังกล่าวในการถือเป็นการให้ความสำคัญต่อสมาชิกของกองทุน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกรณีที่กู้ยืมไปสร้างอาชีพเสริม และให้กำลังใจกับสมาชิกในการดูแลสมาชิกรวมถึงการส่งเสริมสวัสดิการให้แก่สมาชิกทำเรื่องกู้ยืมกับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพเสริม และรักษานโยบายของกองทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการพึ่งพาตนเอง การศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาภายในกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ให้เป็นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ต้นแบบในด้านการจัดสวัสดิการแก่ชุมชนภายในท้องถิ่นศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการทุนของชุมชน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุนให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้าน การฝากเงิน การถอนเงิน เช่นเดียวกับธนาคารออมสิน แต่จะให้กู้ต่อเมื่อกองทุนหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะขอกู้นั้น ยังไม่ทำการกู้เงินกับธนาคารออมสิน นอกจากนี้ ธกส.ยังมีส่วนช่วยสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านให้มีความรู้ เรื่องการขอกู้เงิน การจัดทำบัญชี การขออนุมัติเงินกู้ และเป็นที่ปรึกษาให้กองทุนหมู่บ้านที่ต้องการความช่วยเหลือ

5.1.2 การพัฒนาระบบการพัฒนาแบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

การพัฒนาระบบการพัฒนาแบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า การพัฒนาระบบสวัสดิการนั้น จะต้องคณะกรรมการมีประกอบด้วย ประธาน รองประธาน กรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ผู้ตรวจสอบบัญชี และผู้ดูแลการเงิน ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชน เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาให้กู้ยืมเงิน ติดตาม โครงการ และเร่งรัดหนี้สินคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวน 3-5 คน มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและผลการดำเนินงานของกลุ่มคณะกรรมการส่งเสริมจำนวนขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก และระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม มีหน้าที่ชักชวนผู้สมัครใจสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์แก่สมาชิกประสานงานระหว่างสมาชิกกับกลุ่ม และกลุ่มกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน กรรมการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้แบ่งคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ มี 4 คณะ คือ

การแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย ประธาน ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีประชุมคณะกรรมการและประชุมคณะกรรมการอำนวยการเป็นผู้ลงนามในเช็คเอกสารการเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรียญเป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมีมติมอบหมายรองประธานทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำเหรียญรับผิดชอบทางการเงินของกลุ่มควบคุมดูแลเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งทรัพย์สินของกลุ่มลงลายมือชื่อในเช็คใบรับ-จ่ายเงินต่าง ๆ ควบคุมดูแลบัญชีให้ถูกต้องเรียบร้อยและพร้อมที่จะให้กรรมการตรวจสอบได้ตลอดเวลาเลขาธิการทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่มจดยางงานการประชุมเก็บรักษารายงานเอกสารต่าง ๆ ทำหนังสือเชิญประชุมหนังสือติดต่อประสานงานต่าง ๆ กรรมการร่วมอื่น ๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายให้มีความรับผิดชอบภาระเบี่ยงของกลุ่มนั้นจะสะสมทรัพย์¹

5.1.3 เสนอรูปแบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

จากการศึกษา การเสนอรูปแบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า การจัดรูปแบบระบบสวัสดิการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อยู่ได้เพราะกองทุนสวัสดิการนี้จะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออกจากกลุ่ม เพราะถ้าลาออกไม่ได้รับการแบ่งเงินสวัสดิการให้เพราะเป็นเงินกองกลางของกลุ่ม กลับมีความผูกพันต่อกลุ่มมากยิ่งขึ้นเพราะต้องพึ่งพาต่อกลุ่ม แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามช่วยกันทำให้เงินนี้โตมากขึ้นเพื่อให้กองทุนนี้สามารถดูแลสมาชิกให้ได้มากที่สุดกลุ่มจึงมีความเข้มแข็งมากขึ้นตลอดเวลาในบางกลุ่มได้พยายามเร่งสร้างให้เงินกองทุนสวัสดิการนี้เติบโตเร็วมากขึ้นโดยการนำเงินกองทุนสวัสดิการนี้ไปปล่อยให้สมาชิกกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่เท่ากันกับดอกเบี้ยเงินกู้กอมแต่เมื่อมีดอกเบี้ยกลับมาก็จะนำเข้ามาสมทบกับกองทุนสวัสดิการทั้งหมดไม่ได้นำไปปันผลแก่สมาชิกทำให้เงินกองทุนสวัสดิการนี้สามารถเติบโตได้เร็วขึ้นในขณะเดียวกันกองทุนสวัสดิการกลไกที่สำคัญในการให้คนส่วนใหญ่ของชุมชนได้ควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชน ด้วยเช่น สมาชิกกลุ่มได้สิทธิ์ค่ารักษาพยาบาลนอนโรงพยาบาล

5.2 อภิปรายผล

ศึกษาระบบสวัสดิการชุมชน เครือข่ายสัจจะฯ ควรทบทวนสวัสดิการที่มีตามระเบียบเครือข่าย เช่น สวัสดิการเงินกู้และเงินฝากให้แทนเมื่อสมาชิกเสียชีวิต ซึ่งมีการดำเนินการได้เพียงบางกองทุน และหลายกองทุนได้ยกเลิกไปเนื่องจากส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของกองทุน และควรเพิ่มสวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งทุกกองทุนยังไม่มีดำเนินการ ส่วนสวัสดิการด้านระบบบริการสาธารณสุขควรเพิ่มสวัสดิการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ เครือข่ายสัจจะฯ ควรสนับสนุนการ

¹ พระสุบิน ปณีโต ได้กล่าวไว้ว่า. กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์กองทุนสังคม.(กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. 2541), หน้า 5.

พัฒนาสวัสดิการที่ไม่ได้ใช้เงินเป็นหลัก แต่ใช้ทุนเครือข่ายฯ โดยการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนดำเนินการจัดสวัสดิการในรูปกิจกรรมที่สมาชิกเครือข่ายสัจจะฯ และภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการโดยไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของกองทุนเครือข่ายสัจจะฯ ควรจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาสวัสดิการเพื่อสุขภาวะ ของเครือข่ายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาสวัสดิการเพื่อสุขภาวะ ของกองทุนสัจจะฯ ที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายส่งเสริมสวัสดิการให้แก่สมาชิกทำเรื่องกู้ยืมกับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพเสริม และรักษานโยบายของกองทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกเป็นขั้นตอนการสนับสนุนให้ครัวเรือนสมาชิกชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมอาชีพที่นำความรู้มาพัฒนา วางจากการทำนา ทำสวน ทำไร่ หหาอาชีพเสริมอื่นเพื่อประกอบอาชีพเสริมหารายได้เพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่องและเห็นผลสำเร็จ ทั้งที่ประกอบอาชีพเดียวกันให้มีการรวมกลุ่มและสนับสนุนการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพเพื่อต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างโอกาสทางการตลาดสมาชิกชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างเป็นระบบ²

การพัฒนาระบบและยกระดับระบบ กลุ่มกับสมาชิกให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน กรรมการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้แบ่งคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ การแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย ประธาน ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปีประชุมคณะกรรมการและประชุมคณะกรรมการอำนวยการเป็นผู้ลงนามในเช็คเอกสารการเบิกจ่ายเงินร่วมกับเหรียญเป็นตัวแทนของกลุ่มในการลงนามในเอกสารต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการมีมติมอบหมายรองประธานทำหน้าที่เมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อประธานมอบหมายให้ทำเหรียญรับผิดชอบทางการเงินของกลุ่มควบคุมดูแลเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งทรัพย์สินของกลุ่มลงลายมือชื่อในเช็คใบรับ-จ่ายเงินต่าง ๆ ควบคุมดูแลบัญชีให้ถูกต้องเรียบร้อยและพร้อมที่จะให้กรรมการตรวจสอบได้ตลอดเวลาเลขานุการทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่มจดยางงานการประชุมเก็บรักษารายงานเอกสารต่าง ๆ ทำหนังสือเชิญประชุมหนังสือติดต่อประสานงานต่าง ๆ กรรมการร่วมอื่น ๆ ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงสวัสดิการอย่างอื่นเช่น การรักษาพยาบาล ที่กลุ่มสมาชิกจะต้องดูแล ในการนอนพักตัวที่โรงพยาบาล ทางกองทุนสวัสดิการมีการดูแลในการจ่ายค่าชดเชยดูแลดังกล่าวให้ มีความสอดคล้อง สถาบันพัฒนาชุมชน เป็นการสร้างหลักประกันเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับคนในชุมชน ซึ่งหมายความว่าความรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ทุกคนในชุมชนดีขึ้นอาศัยอยู่ในรูปของสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชน คือ ก่อให้เกิดรายได้ลดรายจ่าย เกิดสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกัน

² พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). ธรรมานุชีวิตร. พิมพ์ครั้งที่ 4. (กรุงเทพฯ : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.2550),

ของคนในชุมชน มีความรู้สึกมั่นคง มีความภาคภูมิใจ โดยเป็นผู้ให้อย่างมีคุณค่าและเป็นผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม จิตสำนึกที่เป็นมิตรภาพต่อมวลมนุษยและสรรพสิ่งเมื่อเปลี่ยนจิตสำนึกจากการยากเป็นจิตสำนึกแห่งการให้ความสุขจะเกิดขึ้นฉับพลันทันที คนมีน้อยก็ให้มากได้ การไม่มีเงินไม่ได้แปลว่าท่านไม่มีอะไร ท่านยังมีใจ มีปัญญาซึ่งมีค่ามากกว่าเงิน มากกว่าการเคลื่อนไหวของคนไทยนั้นได้ช่วยกันได้ทุกรูปแบบ เช่น ช่วยลดความเห็นแก่ตัว ช่วยให้มีความเอื้ออาทรต่อกัน ช่วยเหลือคนจน ช่วยเหลือเด็ก ช่วยเหลือสตรี ช่วยเหลือคนที่เป็นเอดส์ ช่วยเหลือชุมชน ช่วยเป็นอาสาสมัครทำงานต่างๆ ฉะนั้น อย่าไปกลัวความจนเราจนแค่เงินเท่านั้นเราไม่จนน้ำใจ

รูปแบบการพัฒนาระบบสวัสดิการ การจัดรูปแบบระบบสวัสดิการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อยู่ได้เพราะกองทุนสวัสดิการนี้ มีรูปแบบการพัฒนา มี 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างกลุ่มแกนนำร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ อาจมีการเดินทางไปศึกษาดูงาน ในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสวัสดิการและเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
2. การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยพัฒนาขึ้นจากกลุ่มแกนนำ ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานพอสมควร ทำให้กลุ่ม แกนนำมองเห็นปัญหาที่ไม่พึงปรารถนาภายในชุมชนที่แจ่มชัด พร้อมๆ กับพัฒนา ความคิดที่อยากจะเปลี่ยนแปลงชุมชนเสียใหม่จนกระทั่งสามารถสร้างวิสัยทัศน์ร่วม
3. เผยแพร่วิสัยทัศน์ร่วมออกไปสู่สมาชิกในชุมชน ซึ่งกระทำผ่านรูปแบบที่หลากหลาย อาทิการพบปะพูดคุยกับชาวบ้านแต่ละบ้าน จนกระทั่งเมื่อชาวบ้านมีความรู้ ความเข้าใจและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนอย่างเด่นชัดแล้ว
4. ชักจูงให้สมาชิกเข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของชุมชน ซึ่งประกอบ ด้วยโครงการและกิจกรรมต่างๆ พร้อมๆ กับนำโครงการและกิจกรรมเหล่านั้นไป ดำเนินการเพื่อพัฒนาสวัสดิการไปพร้อมๆ กับการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
5. การบริหารการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการขับเคลื่อนเพื่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนนั้น มักจะมีชาวบ้านไม่มากนักน้อยรวมกลุ่มกันซุบซิบนินทา รวมทั้งอาจมีการกระทำเพื่อต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเมื่อเป็นเช่นนี้กลุ่มแกนนำจะต้อง มีการประเมินสถานการณ์ภายในชุมชนอยู่เสมอ สำหรับวิธีการจัดการกับผู้ต่อต้าน การเปลี่ยนแปลงมีดังนี้
6. จัดให้มีการประเมินผล ในช่วงสั้นๆ อาทิภายหลังจากดำเนินการเคลื่อนไหว ไปได้ประมาณ 2 เดือน เพื่อแสดงให้เห็นว่า “พลังชาวบ้านสามารถเปลี่ยนแปลงชุมชนของพวกเขาเองทำได้” และมีการให้รางวัลกับความสำเร็จที่เกิดขึ้น
7. จัดระบบงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้โครงการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดผลเชิงบวก พร้อมๆ กับหลีกเลี่ยงผลเชิงลบ อาทิในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ จะต้องมีการวางระบบการจัดเก็บ

เงินออมจากสมาชิกที่โปร่งใส การวางระบบการเงินที่ไม่ ซับซ้อนและสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย ระบบการชำระคืนเงินกู้ที่สะดวก และไว้วางใจได้

8. การทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตกผลึกกลายเป็นแบบแผนที่มีการดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หวนกลับคืนสู่สภาพเดิมอีก (Consolidate Change) ซึ่งสามารถกระทำได้ โดยการเสริมสร้างความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้ร่วมงาน และสมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่ควรทำอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การนั่ง ปรัชญาหรือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทีมงาน บ่อยๆอันเป็นการเน้นย้ำถึงความ ถูกต้องในงานที่ทำ

จะเห็นได้ว่า “เรื่องการให้สวัสดิการแก่สมาชิกกองทุนฯ เป็นการสร้างความเข้าใจ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้คนในชุมชนหันมาตระหนักในเรื่องของการออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในการแลกเปลี่ยนหรือใช้จ่าย การที่กองทุนพัฒนาขึ้นสวัสดิการก็จะมีผลดีตามมาก เป็นการคืนสวัสดิการบ้างอย่างให้แก่สมาชิก เช่น ค่าดูแลรักษาพยาบาล ของกลุ่มสมาชิกทุกคน เพราะเรามองว่าเมื่อสุขภาพของคนในชุมชนดีขึ้นการทำหน้าที่ก็จะมั่นคง ปัจจัยความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการ คือ ความร่วมมือร่วมใจและคนในชุมชนลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงการให้ความสำคัญด้านการพัฒนาชุมชน ที่สามารถสร้างอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างชัดเจน นี่จึงเป็นการพัฒนาสวัสดิการที่ร่วมกันของคนในชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ควรมีการวิจัยการจัดการความรู้ศึกษาระบบสวัสดิการเพื่อสุขภาวะของเครือข่าย สัจจะฯ เพื่อให้ได้องค์ความรู้การพัฒนาสวัสดิการเพื่อสุขภาวะสำหรับให้กองทุนสัจจะฯที่เป็นสมาชิกได้เข้ามาเรียนรู้

5.3.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนเพื่อสุขภาวะของเครือข่าย

5.3.3 ควรมีรูปแบบการจัดรูปแบบระบบสวัสดิการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มสัจจะ สะสมทรัพย์อยู่ได้เพราะกองทุนสวัสดิการนี้จะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกไม่ลาออก และเจริญเติบโต

บรรณานุกรม

1. หนังสือ :

กรมการพัฒนาชุมชน, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553.

_____, คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553.

กรมประชาสัมพันธ์. “การทำงานเชิงรุกในสวัสดิการชุมชน. กรุงเทพมหานคร : กรมประชาสัมพันธ์, 2536.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : หจก. เทพเพ็ญวานิชย์. 2548.

กิตติ ภัคตีวัฒน์กุล. คัมภีร์ระบบสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์. 2546.

จำแลง จิระวิชัยฤทธิ์. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน : ศึกษากรณี จังหวัดอ่างทอง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2546.

จิตติมา เพี่ยมบุญประเสริฐ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2546.

ชนินทร์ วะสีนนท์, การจัดการสวัสดิการชุมชนของเครือข่ายอินแปง : กลไกกระบวนการจัดการตนเอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

ช่วงโชติ พันธุ์เวช. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 2542.

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. การจัดการสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : เอกซ์เปอร์เน็ท. 2548.

ชัยวัชช์ หน่อรัตน์. “สวัสดิการชุมชนชนบทไทย”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐและคณะ. โครงการเผยแผ่ความรู้การพัฒนาระบบสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ณรงค์ เส็งประชา. กลุ่มธุรกิจพื้นฐานกับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์. 2543

เทศบาลตำบลศรีรัตนะ, แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2554-2558. เอกสารอัดสำเนา.

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ และคณะ. การพัฒนาชุมชน เชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์. ทะเบียนสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดป่าเทพนิมิต. 2554.

- ทัศนีย์ ลักษณะนิชนชัย. **การใช้ทรัพยากรในงานสวัสดิการชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์, 2546.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, 2545.
- ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล และนุชนาฏ ยูอันเงาะ. **กลไกบริหารระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย**. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม : มหาวิทยาลัยหัวเฉียว, 2544.
- นวลนดา สงวนวงศ์ทอง. **การจัดการข้อมูลโดยใช้ไมโครซอฟต์แอคเซส**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2542.
- นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. **การพัฒนาองค์กรชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน องค์การมหาชน 2547.
- ประเวศ วะสี. **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2542.
- ปัญญา ศรีหมื่นไวย. **การพัฒนาระบบสารสนเทศงานธุรการ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.**
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2538.
- พระธรรมเจดีย์ (ประกอบ ธรรมเสฏฐ์). **หลักธรรมาสธรรม 4**. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก. 2552.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, 2539.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **การพัฒนาที่ยั่งยืน**. อ่างในทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, 2543.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร**. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร. 2542.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **ธรรมบุญชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2550.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) .**ผู้พิพากษาตั้งตุลาให้สังคมสมในดูล. วัดญาณเวศกวัน นครปฐม, 2550.**
- พระราชวรมนี ประยุทธ์ปยุตโต),**ทางสายกลางของการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- พระสุบิน ปณีโต ได้กล่าวไว้ว่า. **กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์กองทุนสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. 2541.

มรกต สิงหะเชนทร์, การประเมินผลการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุจากกรม
 ประชาสงเคราะห์, กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,
 2542.

ระพีพรรณ คาหอม. สวัสดิการสังคม กับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร บริษัทพริกหวานกราฟฟิค
 จำกัด. 2549.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
 นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2556.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ -ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
 กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2524.

วนิดา ม่วงศิลปะชัย. กลุ่มงานส่งเสริมกองทุนชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ธนรัชการพิมพ์, 2547.

วาสนา สุขกระสานดี. โลกของคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. 2541.

วีระ สุภากิจ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน.
 กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2539.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, แนวทางการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ, กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทย
 คดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

สถาบันพัฒนาชุมชน, โครงการสนับสนุนการจัดการสวัสดิการชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แอ๊ป
 ป้า พรดี๊ตติ้ง กรุ๊ป, 2552.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ
 โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3,3 ก.ค.-ก.ย.
 2548.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ วาสน์ วาสโน. สังคหวัตถุ 4. กรุงเทพมหานคร : มหามงกุฎราช
 วิทยาลัย. 2528.

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. คู่มือการจัดตั้งสถาบันการจัดการ
 เงินทุนชุมชน นนทบุรี: บริษัท ลีโอ แลนเซ่ท จำกัด 2553.

สุกิจจา พงษ์สุวรรณ. การยอมรับของบุคลากรที่มีต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาไปสู่ คณะ
 อีเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยา
 2547.

สุชาดา กิระนันท์. เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. 2542.

อภิญญ เวชยชัยและคณะ. “ทิศทางและรูปแบบการจัดการสวัสดิการสังคมของประเทศไทย”.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

อมร รักษาสัตย์ และชัตติยา, กรรณสูต, ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2535.

อุไรวรรณ วรกุลรังสรรค์ และคณะ. บทเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์เพื่อการศึกษา ค้นคว้า. ชุมพร : ชุมพรการพิมพ์. 2548.

2. รายงานการวิจัย/ วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์:

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รายงานการวิจัย. การนิยามสังคมปลอดภัยในบริบทสังคมไทยสู่การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ The Definition of Safe Society in Thai Social Context Towards Social Development and Human Security. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ,2549.

กัมพล ปันตะแก้ว และ สลิลลา ศรีจุใจ. ประสิทธิภาพการจัดการทุนชุมชน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2546.

เกรียงไกร ยศพันธุ์ไทย, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการสู่ความเป็นเลิศ” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554.

ชัชวาลย์คัมภีร์วัฒน์, “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการนิเทศการศึกษาทางไกล” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

ชุมพล ศฤงคารศิริ ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สัมพันธ์พานิช. 2540..¹ สุริยา ทับน้อย. การปฏิบัติงานการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2540.

ฉานตรกรกิจารณ์, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. รัประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

ประกิจ ดาราฉาย. ปัจจัยที่มี ฝลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนแออัด ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนแออัดเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สม.ม. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ฝ่ายข้อมูลสถิติและ

สารสนเทศกองแผนงาน. รายงานกรมศาสนาประจำปี 2545. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. 2541.

ปัญญาศิลป์ เสนีย์. กระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใน จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2547.

พระบุญโชค กิตติสารโร (คำภีระ). “ประสิทธิผลการบริหารการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555.

พระมหาจุลศักดิ์ จีรวุฒโน (รณน้อย). แนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจแนวพุทธของปราชญ์อีสาน. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2548.

พวงเพชร ทิพย์ทอง. อิทธิพลของคุณลักษณะทางสังคมของผู้นำ กลุ่มต่อภาวะการดำรงอยู่ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดลพบุรี. ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. สังคมวิทยาการพัฒนา : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2540.

พัฒนา แก้วฉุย. ปัญหาอุปสรรคของการบริหารโครงการปลูกป่าชุมชน จังหวัดจันทบุรี :กรณีศึกษาชุมชนเขาทะลาย. วิทยานิพนธ์ รป.ม. นโยบายสาธารณะ. ชลบุรี :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. 2545. 35.

พิมพ์พัฒน์ จันทรเทียน, ร้อยตำรวจตรีหญิง, การพัฒนาสมรรถนะเชิงวิชาพยาบาลอาชีวอนามัยในสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555.

เพชรลดา เฟื่องตา. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิกในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551.

เพ็ญพราว พิมสอน. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2538.

ไพบูลย์ เบ้าเงิน. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ พบ.ม. พัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. 2539.

- ไพรัช ไมตรีมิตร. ผลการดำเนินงานและปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านส้มโอง หมู่ที่ 5 ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม. 2550.
- มาลีรัตน์ สุคติ. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2543.
- ยุทธพงษ์ แสงโสภา. แนวความคิด หลักการและวิธีการประชากรศึกษา. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยมหิดล. พระสงฆ์กับการแก้ปัญหาสังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2544.
- เยาวลักษณ์ พิพัฒน์จำเริญกุล. การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554.
- รุ่งฤดี กล้าหาญ. การพัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย เก, 2555.
- ลัดดา จุฑะกนก. ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมระดับครัวเรือน : กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา. 2553.
- วันชัย สุขตาม. “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2555.
- วัลยาภรณ์ ทังสุฤติ. การพัฒนาทุนมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตามแนวทางการจัดการความรู้, ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.
- วัลลภ สุขคา ชา. การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่การเป็นสถาบันเงินทุนชุมชน บ้านโคกหนองหิน ตำบลบุกระสัง อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัย การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2554.

- วิทวัส วรินทร์เวช. ความพึงพอใจของหัวหน้างานต่อการรับบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ : ศึกษาเฉพาะกรณีการทำเรือแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม รัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2545.
- วิรัตน์ ไชยชนะ. โครงสร้างกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเข้มแข็ง กรณีศึกษา กลุ่มออมทรัพย์คลองเปยะ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2553. 116
- วิวัฒน์ กล้าวิจารณ์. การดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศตามเกณฑ์มาตรฐาน กรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. ปริญญาโท กศ.ม. การบริหารการศึกษามหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2543.
- ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย. จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.
- ศิริรัตน์ ศรีสะอาด. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้สาขาวิชาฟิสิกส์ สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552.
- สวัสดี ศรีอุไร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน : ศึกษากรณีตำบลบ้านไทย อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์. 2539.
- สุดใจ กรองทอง. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2553. 83.
- อภิญา เวชชัย. การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนโครงการเบ็ญยังชีพ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2544.

3. วารสาร:

- กิตติพัฒน์ นนทปัทมะตุลย์. การวัดแรงสนับสนุนทางสังคม. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 2535.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. ก้าวไกลไปกับคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยุคชน. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการระบบฐานข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2539.
- ปรีดี โชติช่วง. กองทุนหมู่บ้าน : พุนแห่งจิตวิญญาณการอุ้มชูและแบ่งปันกัน. วารสาร พัฒนาชุมชน. 5 พฤษภาคม 2544.

ปิยะดา ภัคดีอำนาจ และคณะ, **แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล** ตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา, **วารสารวิทยาการจัดการ** ฉบับที่ 2. กรกฎาคม-ธันวาคม 2557.

พระมนัส ชันติธัมโม (อิริตน์). (ม.ป.ป.). **เอกสารกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ฯ จังหวัดจันทบุรี**. จันทบุรี : ม.ป.พ. 2550. การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะ.จันทบุรี. สัมภาษณ์. 30 กรกฎาคม 2550.

ไพบูลย์ ตั้งมีลาภ. **กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการมีส่วนร่วม**. อุตรธานี : ม.ป.พ. 2545.

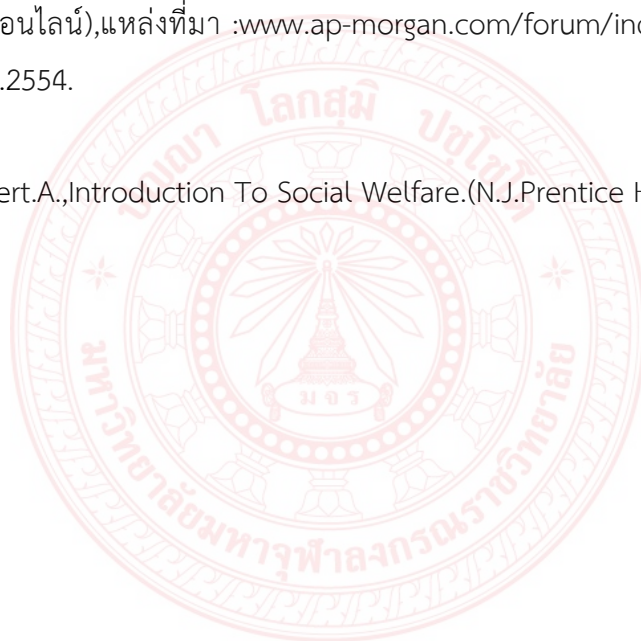
วันชัย ธรรมสังการ. **กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต:นวัตกรรมทางภูมิปัญญาที่น่าจับตามอง**.วารสารรัฐสะมิแล. 2 พฤษภาคม -สิงหาคม 2547..

4. เว็บไซต์:

วิทยา ตัวติเสรี, (ออนไลน์),แหล่งที่มา :www.ap-morgan.com/forum/index.plp?topic=1857
20 พ.ย.2554.

5. ภาษาอังกฤษ:

Friedlander.Waltert.A.,Introduction To Social Welfare.(N.J.Prentice Hall).1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก : ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสัมภาษณ์การวิจัย (โครงการย่อย 2)

เรื่อง

“การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน”

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน”

ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่เห็นว่าตรงกับความคิดของท่านตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล/ฉายา.....

อายุ.....ปี ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... บ้าน.....

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

☐ โสด

☐ แต่งงาน

มีบุตร.....คน เป็นชาย.....คน เป็นหญิง.....คน

การศึกษา..... ศาสนา.....

อาชีพ..... รายได้.....บาท/เดือน

ตำแหน่งหน้าที่ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หัวหน้ากลุ่ม

☐ กรรมการ

☐ เลขานุการ

☐ สมาชิก

☐ เจ้าอาวาสวัด.....

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

1. ที่ผ่านมากลุ่มสัจจะสมทรัพย์ จัดสวัสดิการจากการร่วมกลุ่มอย่างไร

1.1 การเกิด

.....

.....

1.2 การแก่/เจ็บ

.....

.....

1.3 การตาย

.....

.....

.....

2. จะพัฒนาสวัสดิการกลุ่มสัจจะสมทรัพย์อย่างไร อะไรสำคัญที่สุด

2.1 กรรมการ

.....

.....

.....

2.2 การตั้งคณะกรรมการ

.....

.....

.....

2.3 การตั้งกองทุน

.....

.....

.....

3. รูปแบบในอนาคต ควรจะเป็นอย่างไร

3.1 ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วม (อบต.)

.....

.....

.....

.....

3.2 รูปแบบกองทุนชุมชน

.....

.....

.....

.....

3.3 รูปแบบการสร้างแนวทาง

.....

.....

.....

.....

3.4 การสร้างศาสนทายาท

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก : ข
ภาพประกอบ

แบบ สปพ.๐๙.

**หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นายธศักดิ์ เพชรรัตน์ ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้ ชื่อหน่วยงาน วัดกันทรอมใต้ ตำบล
กันทรอม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๑๕๐. โทรศัพท์: ๐๖๑๐๔๓๖๘๗๗

ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ” ซึ่ง
เป็นงานวิจัยของ นายคุณวัฒน์ ดวงมณี โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- ☒ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- ☒ การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ทางพระพุทธศาสนา
- ☒ การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ
- ☒ การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลานำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ เดือน กุมภาพันธ์ เป็นต้นไป ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไป
ใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ประชาชนทั่วไปได้ ศึกษาการเรียนรู้การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสม
ทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน
๒. ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาปัจจัยการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อ
สวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน
๓. ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน

๔. ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และประสานประโยชน์
ร่วมกันในด้านการศึกษาค้นคว้า การนำไปใช้ประโยชน์ และการวางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ธศักดิ์ เพชรรัตน์

ลงชื่อ

(นายธศักดิ์ เพชรรัตน์)

ตำแหน่ง ประธานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดกันทรอมใต้

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

เรื่อง “การพัฒนาาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสม ทรัพย์สินเพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน”

1. กลุ่มนักวิชาการหรือผู้มีความรู้ (Academic Sector) คือ ผู้นำทางศาสนาในพื้นที่ 3 รูป

- 1) พระครูโกศลศาสนวงศ์
- 2) พระครูประทีปวีรคุณ
- 3) พระครูวิมลโสมนันท

2. กลุ่มผู้ปฏิบัติการภาคชุมชน (Community Sector) ได้แก่ ผู้นำกลุ่มสัจจะ 12 คน

- 1) นางสาวจิราภรณ์ อภิบาลศรี
- 2) นายธงศักดิ์ เพชรรัตน์
- 3) นายนิคม มนตรีวงศ์
- 4) นางทองแดง มนตรีวงศ์
- 5) นางปรานอม นิยมการ
- 6) นางวนิชยา ทวีคุณ
- 7) นางสุภาพร อระไ
- 8) นางมาลัย ดีรวมชีพ
- 9) นายอำนาจ พุทธบุรี
- 10) น.ส.จิรวรรณ ทวีคุณ
- 11) นางสัญญารัตน์ สายส้ม
- 12) นางจุฑาทิพย์ อุปเวช

3. กลุ่มชาวบ้านทั่วไป (Youth Sector) ได้แก่ สมาชิกกลุ่ม 15 คน

- 1) น.ส.ศลิษา กลางปะพันธ์
- 2) น.ส.บรียงค์ ดีรวมชีพ
- 3) นายวิจารณ์ วิจิตรสมบัติ
- 4) นางสุรี พ่วงสุข
- 5) นางประดิษฐ์ นาคำ
- 6) นางพรวิรินทร์ โพธิ์สะอาด
- 7) น.ส.พิมพ์จี ดีรวมชีพ
- 8) นางหทัยกาญจน์ สายสังข์
- 9) น.ส.ลำภู เทียบแสน

ภาคผนวก จ

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย

1. ผลผลิต

- 1.1 ได้การยอมรับของหน่วยงาน
- 1.2 ชุมชนรู้จักวางแผนมรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง
- 1.3 ได้รับความสวยงาม
- 1.4 ชุมชนมีศักยภาพในการคิดสร้างสรรค์
- 1.5 เป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับ
- 1.6 บริหารจัดการด้วยความสุจริต
- 1.7 ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการดูแลตน
- 1.8 ชุมชนมีทัศนคติต่อผู้ร่วมงานในทางสร้างสรรค์

2. ผลลัพธ์

- 2.1 มีหน่วยงานให้ความสำคัญทางวัฒนธรรม
- 2.2 มีสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน
- 2.3 ชุมชนได้รับองค์ความรู้ใหม่ ๆ จากวิทยากรชุมชน
- 2.4 ชุมชนได้ฝึกภาคปฏิบัติ
- 2.5 ชุมชนมีความเข้าใจในการพัฒนา
- 2.6 ได้รับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดจากการสัมมนา
- 2.7 ได้ศึกษาเรียนรู้บริบทขององค์กรอื่น ๆ
- 2.8 ได้กระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.9 ได้การส่งเสริมการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน
- 2.10 ได้รูปแบบการส่งเสริมความมั่นคงและเสริมสร้างจิตใจ นำไปสู่การนำผลวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม
- 2.11 ได้กระบวนการพัฒนาระบบสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน
- 2.12 ได้กระบวนการพัฒนาจิตใจเพื่อเสริมสร้างระบบสวัสดิการดียิ่งขึ้นกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน
- 2.13 ได้ผลการวิเคราะห์นำไปสู่กระบวนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ และวัดที่เหมาะสม

3. ผลกระทบ

3.1 มีการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อระดมและสรุปความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความรู้และประสบการณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนได้ ตลอดทั้งประชาชนทั่วไปได้ส่งเสริมคุณภาพชีวิตจากกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน ให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

3.2 มีการพัฒนาด้านทักษะ การศึกษาค้นคว้าวิจัยให้กับทีมวิจัย ผู้ร่วมวิจัย ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ วิจัยเชิงคุณภาพ วิจัยเชิงปฏิบัติการสู่ภาคสนามให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมเพื่อการเรียนรู้ในมิติที่หลากหลาย โดยผ่านการสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย เป็นต้น

3.3 สามารถนำผลการศึกษาไปนำเสนอต่อกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เสนอความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อปรับปรุงกระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงประชาชน ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

3.4 สามารถนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม ชัดเจน และมีความเป็นจริงในการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้ และการนำไปสู่การพัฒนาพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนให้เป็นมาตรฐานสากล

3.5 วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ ได้ประสานองค์กร หน่วยงาน ชุมชน เพื่อนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณชน

3.6 องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำการพัฒนาพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนไปบูรณาการต่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้มีมาตรฐานที่ดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.7 สามารถบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดศรีสะเกษ

3.8 การจัดสวัสดิการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน มีวิธีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่องค์กรชุมชน และกลุ่มวิสาหกิจ โดยสอดคล้องหลักธรรมที่หลากหลายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ประวัติผู้วิจัย

1. ประวัติหัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ นามสกุล นายคุณวัฒน์ ดวงมณี

(ภาษาไทย) Mr. Kunnawat Duangmanee

(ภาษาอังกฤษ) ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

คณะสังคมศาสตร์

สถานที่ติดต่อ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

เลขที่ 67 หมู่ที่ 2 ตำบลน้ำคำ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000

ประวัติการศึกษา-ปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย วิทยาสงฆ์ศรีสะเกษ พ.ศ. 2555 -ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.2557

งานวิจัย

(1) วิจัยเรื่อง: “การพัฒนาระบบและยกระดับระบบสวัสดิการสวัสดิการกลุ่มสังคมสมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน”, แหล่งทุน : สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2563)

(2) วิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนสี่เผ่าในจังหวัดศรีสะเกษ” (2562) แหล่งตีพิมพ์ งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีสุรินทร์

บทความทางวิชาการ

(1) บทความเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ” (2559) บทความส่งตีพิมพ์ แหล่งตีพิมพ์ การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 ระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

(2) บทความเรื่อง “ภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในการบริหารจัดการวัด” (2561) บทความส่งตีพิมพ์ แหล่งตีพิมพ์ งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 9 ระดับชาติ ครั้งที่ 1 วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(3) บทความเรื่อง “การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ” (2561) บทความส่งตีพิมพ์ แหล่งตีพิมพ์ งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 9 ระดับชาติ ครั้งที่ 1 วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย